Kuusijärvi Sipoonkorven portiksi

Kuusijärven kehittämissuunnitelma

091400 Kuusijärvi-Sipoonkorpi –selvitys

Vantaan kaupunki
Kuusijärvityöryhmä
9.5.2016

Vantaan kaupunki
Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28
01300 Vantaa

Tekijät
Laura Muukka, Vesa Karisalo, Pia Tasanko, Riikka Ikonen, Maarit Enberg,
Susanna Koponen, Ilari Heiska, Tiina Hulkko, Antti Auvinen, Petra Tammisto,
Ari Asikainen, Jaakko Vähämäki, Markku Tiusanen

Taitto
Kari Tervo

C4/2016 Kaupsu

Sisällys

1 Johdanto . . . 4

2 Luontomatkailu ja luonnon virkistyskäyttö . . . 5
2.1 Hyvinvointia luonnosta . . . 5
2.2 Ohjelma luonnon virkistyskäytön edistämiseksi . . . 5
2.3 Aluetaloudelliset vaikutukset . . . 6
2.4 Kansallispuistojen portteja maailmalla ja meillä . . . 6

3 Sipoonkorpi ja sen lähialueet Vantaalla virkistys- ja luontomatkailukohteena . . . 7
3.1 Ominaispiirteet ja vetovoimatekijät . . . 7
3.1.1 Maisemarakenne, kulttuurimaisema ja maisemakuva . . . 8
3.1.2 Luonnonmaisema ja ekologinen verkosto . . . 9
3.2 Suunnittelutilanne . . . 10
3.2.1 Maakuntakaava ja yleiskaava, kulttuurimaiseman ja luonnon suojelu . . . 10
3.2.2 Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma . . . 11
3.2.3 Sipoonkorven kansallispuiston liikenneselvitys . . . 12
3.3 Nykyiset palvelut ja palvelutarpeet . . . 13
3.3.1 Nykyiset palvelut . . . 13
3.3.2 Käyttäjäprofiilit ja palvelutarpeet . . . 14
3.3.3 Ulkoilureitit ja ladut . . . 15

4 Kuusijärven suunnittelun lähtökohdat . . . 16
4.1 Sijainti ja rajaus . . . 16
4.2 Maanomistus, suunnittelutilanne ja alueen hallinta . . . 16
4.3 Maisemarakenne ja maisemakuva, maiseman historia . . . 17
4.4 Vesistöt ja vesitalous . . . 18
4.4.1 Vesistön vedenlaatu . . . 19
4.5 Vesihuolto . . . 20
4.6 Nykyiset palvelut . . . 21
4.7 Kuusijärven tilat . . . 22
4.8 Liikenne ja ympäristöhäiriöt . . . 23
4.9 Kuusijärven luonnon monimuotoisuus ja luontoarvot . . . 24
4.10 Suunniteltu silta ja ulkoilureittiyhteys . . . 25

5 Vuorovaikutus . . . 26
5.1 Yrityskyselyn tuloksia . . . 26
5.2 Vuorovaikutusprosessin tiivistelmä . . . 26

6 Tavoitteet . . . 28
6.1 Sipoonkorven kansallispuiston ympäristö Vantaan alueella . . . 28
6.2 Kuusijärvi . . . 28

7 Suunnitelma . . . 29
7.1 Sipoonkorven kansallispuiston ympäristö Vantaalla . . . 29
7.1.1 Kansallispuiston portit . . . 29
7.1.2 Ulkoilureitit . . . 29
7.2 Kuusijärven ideasuunnitelma . . . 30
7.2.1 Maankäyttö . . . 30
7.2.1.1 Rakentaminen ja alueiden käyttö . . . 30
7.2.1.2 Liikenne ja pysäköinti . . . 36
7.2.2 Maisema ja ympäristörakentaminen . . . 36
7.2.3 Vesihuollon kehittäminen . . . 39
7.2.4 Toiminta . . . 43
7.2.4.1 Matkailuun elämyksiä Kuusijärven luonnosta . . . 43
7.2.4.2 Tulevaisuuden matkailupalvelut Kuusijärvellä ja lähialueella . . . 43
7.2.5 Toteuttaminen ja kustannukset . . . 44
7.2.5.1 Kustannukset . . . 44
7.2.5.2 Aikataulu . . . 44
7.2.5.3 Jatkotoimenpiteet ja vastuutahot . . . 45

8 Lähteet ja kirjallisuus . . . 46

1 Johdanto

Kuusijärvi on ollut vantaalaisille ja helsinkiläisille tuttu ja tärkeä uimapaikka jo vuosikymmeniä. Ympäristön ja rakentamisen laatuun ei kuitenkaan ole resurssien puutteessa voitu panostaa kovin paljoa. Tämän kehittämissuunnitelman tavoitteena on ohjata investointeja sekä toiminnallisen että esteettisen laadun parantamiseksi ekologisia tekijöitä unohtamatta.

”Kun lentokone laskeutuu Vantaalle, näkyy pelkkää metsää”, on usein kuultu toteamus. Tämä muihin eurooppalaisiin pääkaupunkiseutuihin verrattuna poikkeuksellinen piirre kannattaa hyödyntää matkailun kehittämisessä. Sipoonkorpi on yksi merkittävimmistä rakentamattomista metsäalueista pääkaupunkiseudulla. Luontoarvot perustuvat laajaan, yhtenäiseen metsäalueeseen, jonka luontoa leimaa vaihtelevuus ja pienipiirteisyys. Vuonna 2011 Sipoonkorpeen perustettiin kansallispuisto.

Kuusijärven sijainti sopivasti kansallispuiston kupeessa lyhyen ja suoran yhteyden päässä lentokentältä tekee siitä otollisen alueen myös kansainvälisen luontomatkailun kohteeksi ja lähtöpaikaksi kansallispuistoon. Kuusijärvi onkin yksi Vantaan tärkeimmistä kohteista, kun kaupunkiin tavoitellaan kansainvälistä matkailua. Matkailualan yrittäjille tehdyssä kyselyssä yrittäjien toiveissa olivat saavutettavuus, toimivat reitit, varattavat tulipaikat sekä vuokrattavat modernit ravintola-, kokous- ja saunatilat.

Vantaan elinvoimaohjelmassa on asetettu tavoitteeksi Kuusijärven kukoistaminen matkailukohteena. Toimenpiteenä laaditaan kehittämissuunnitelma Kuusijärvestä porttina Sipoonkorven kansallispuistoon. Elinvoimaohjelman tavoitteessa on nostettu esiin matkailu, mutta ennen kaikkea Kuusijärven kehittäminen palvelisi vantaalaisia ja helsinkiläisiä. Elinvoimaohjelman lisäksi muissakin kaupungin ohjelmissa ja strategioissa on lukuisia tavoitteita, jotka liittyvät tähän työhön. Muun muassa Vantaan arkkitehtuuriohjelman 2015 tavoitteita on viety lähemmäs konkretiaa. Yksi arkkitehtuuriohjelman kärkihankkeista on ”Avaamme yhteydet Sipoonkorpeen.”

Ulkoilulla ja luonnossa virkistäytymisellä on todettu olevan monenlaisia hyvinvointivaikutuksia. Metsän ja vehreän maiseman mieltä ja ruumista parantava vaikutus on mahdollista myös tuotteistaa. Sitran raportissa ”Luonnonlukutaito – luo liiketoimintaa vihreästä hyvinvoinnista” (2013) on esitetty tulevaisuudenkuvia ja niistä nousevia liiketoimintamahdollisuuksia, joita ovat esimerkiksi luontoympäristöjä ja luonnon hyvinvointivaikutuksia hyödyntävät opas-, opetus- ja koulutuspalvelut ja erilaiset luontolähtöiset valmennuspalvelut, luontoavusteiset terapia- ja kuntoutuspalvelut, kuten metsäterapiapalvelut. Kuusijärvi voisi olla myös tällaisen toiminnan tukikohta.

Työhön on liittynyt paitsi pitkälle tulevaisuuteen tähtäävän suunnitelman laadintaa, myös nopeamman aikavälin toimenpiteistä huolehtimista. Tällaisia ovat olleet muiden muassa esitteen laatiminen, pysäköintialueen laajennuksen suunnittelu ja ulkoilureittiyhteyksien yleissuunnittelu.

Työryhmä

Työn on laatinut Vantaan kaupungin eri toimialoilta koottu monialainen työryhmä. Kokonaisuudesta on vastannut maisema-arkkitehti Laura Muukka.

Laura Muukka, maisema-arkkitehti, kaupunkisuunnittelu
Vesa Karisalo, aluearkkitehti, kaupunkisuunnittelu
Pia Tasanko, vuorovaikutusasiantuntija, kaupunkisuunnittelu
Riikka Ikonen, asiantuntija, elinkeinopalvelut
Maarit Enberg, matkailutiedottaja, elinkeinopalvelut
Susanna Koponen, liikenteen alueinsinööri, kuntatekniikan keskus, liikennesuunnittelu
Ilari Heiska, liikenneinsinööri, kuntatekniikan keskus, liikennesuunnittelu
Tiina Hulkko, liikenneinsinööri, kuntatekniikan keskus, liikennesuunnittelu
Antti Auvinen, suunnitteluinsinööri, kuntatekniikan keskus, vesihuolto
Petra Tammisto, maisema-arkkitehti, kuntatekniikan keskus, viheralueyksikkö
Ari Asikainen, suunnitteluinsinööri, kuntatekniikan keskus, viheralueyksikkö
Jaakko Vähämäki, johtava ympäristösuunnittelija, ympäristökeskus
Markku Tiusanen, kalastusteknikko, liikuntapalvelut

Ohjaus- ja seurantaryhmä

Työlle perustettiin aluksi erilliset ohjaus- ja seurantaryhmä, mutta ne katsottiin parhaaksi yhdistää työn kuluessa.

Tarja Laine, kaupunkisuunnittelujohtaja, kaupunkisuunnittelu
Anitta Pentinmikko, kehittämispäällikkö, kaupunkisuunnittelu
Anne Mäkynen, maisema-arkkitehti, kaupunkisuunnittelu
Vesa Karisalo, aluearkkitehti, kaupunkisuunnittelu
Jose Valanta, elinkeinojohtaja, elinkeinopalvelut
Kimmo Viljamaa, elinkeinopäällikkö, elinkeinopalvelut
Henry Westlin, kaupungininsinööri, kuntatekniikan keskus
Aino Leino, puistopäällikkö, kuntatekniikan keskus, viheralueyksikkö
Sanna Ervasti/Markus Holstein, kaupunginmetsänhoitaja, kuntatekniikan keskus, viheralueyksikkö
Katariina Rautalahti, ympäristöjohtaja, ympäristökeskus
Taina Andersson, maankäyttöinsinööri, yrityspalvelut
Pasi Salo, toimitilapäällikkö, tilakeskus
Arja Lukin, kaupunginarkkitehti, tilakeskus
Juha Savolainen, liikuntapaikkamestari, liikuntapalvelut
Markku Tiusanen, kalastusteknikko, liikuntapalvelut
Annukka Rasinmäki, erikoissuunnittelija, Metsähallitus
Erkki Virolainen, puistonjohtaja, Metsähallitus
Olli Viding, luontokouluopettaja ja toiminnanjohtaja, Vantaan luontokoulu

2 Luontomatkailua ja luonnon virkistyskäyttöä

2.1 Hyvinvointia luonnosta

Kalevi Korpela ja Olavi Paronen ovat tutkineet ulkoilun hyvinvointivaikutuksia Metsäntutkimuslaitoksen ”Luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi (LVVI)” -tutkimuksen osana.

Ulkoilun ja luonnossa virkistäytymisen hyvinvointivaikutusten on todettu näkyvän kolmella tavalla. Luonnosta saadaan esteettisiä elämyksiä ja luonnossa oleskelu tuottaa paitsi mielihyvää myös stressistä elvyttäviä, hyvinvointia parantavia vaikutuksia. Toiseksi luonto innostaa liikkumaan, mikä auttaa terveyden ja jaksamisen ylläpitämisessä. Kolmanneksi monet ulkoilu- ja luontoharrastukset toisaalta edesauttavat sosiaalisten kontaktien hoitamista, toisaalta antavat mahdollisuuksia niistä vetäytymiseen.

Tutkimustuloksista käy ilmi, että luontoon liittyvät harrastukset tuottivat monia muita vapaa-ajan harrastuksia enemmän mielihyvää. Ne koettiin selvästi virkistävämpinä kuin esimerkiksi itsensä kehittämiseen liittyvät harrastukset, kuten opiskelu vapaa-aikana ja ilmaisu- tai taideharrastukset. Luonnon osuus kaikista vapaa-ajan liikunnan ympäristöistä oli runsas kolmannes ja noin 40 prosentilla vastaajista viimeisin liikkumisympäristö oli joko kodin tai vapaa-ajan asunnon lähiluonto tai muu luontoympäristö. Tutkimuksen mukaan rakennetuissa ulkoliikuntapaikoissa ulkoilu ei keskimäärin elvytä yhtä voimakkaasti kuin luonnossa tai sisäliikuntatiloissa liikkuminen. (Telama 1992, Paronen 2001, Tyrväinen ym. 2007, Laukkanen 2010.)

2.2 Ohjelma luonnon virkistyskäytön edistämiseksi

Ympäristöministeriössä on laadittu ohjelma luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämiseksi vuonna 2002. Valtioneuvosto on hyväksynyt joukon ohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä. Kunnille vastuutettuja toimenpiteitä olivat:

5) Tehostetaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä.
Kunnissa, joissa arvioidaan luonnon virkistyskäyttöön perustuvan matkailun olevan tai muodostuvan merkittäväksi elinkeinotoiminnaksi, toivotaan laadittavan paikallista kumppanuutta tukeva luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämissuunnitelma.

8) Kehitetään kuntien virkistysalueiden käyttöä virkistyskäytössä ja luontomatkailussa.
Kunnat varaavat riittävät alueet virkistyskäyttöön ja kehittävät niitä luonnon virkistyskäytön peruspalveluina siten, että ne tukevat myös luontomatkailun toimintaedellytyksiä.

Sipoonkorven lähialueisiin liittyy myös toimenpide:
17) Hyödynnetään kulttuuri- ja perinneympäristöjä luonnon virkistyskäytössä ja luontomatkailussa.

2.3 Aluetaloudelliset vaikutukset

Metsähallituksessa on selvitetty kansallispuistojen vaikutusta aluetalouteen ja todettu, että rahasumma, jonka valtio sijoittaa kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin, palautuu yhteiskunnalle monikertaisesti takaisin paikallisena yritystoimintana ja työpaikkoina. Valtion rahoittaessa budjettivaroin kansallispuistojen ja retkeilyalueiden retkeilypalvelut elinkeinosektori luo lähialueille maksulliset matkailupalvelut. Keskimäärin kansallispuistoissa kävijöiden rahankäyttö tuo lähialueelle noin 10 euroa jokaista puiston retkeilypalveluihin ja luontokeskuksiin sijoitettua eroa kohti. Isojen kaupunkien ja pääkaupunkiseudun läheisyydessä on huomattu korostuvan paikallistaloudellisten vaikutusten sijaan lähivirkistys- ja terveyshyötyjen. (metsa.fi/retkeily, metsa.fi/suojelualueetjapaikallistalous)

Työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskuksien ”Alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2015” -julkaisussa todetaan, että Uudellamaalla on valtava potentiaali matkailijoiden määrän kasvattamiselle. Alueelta löytyy niin urbaania sykettä ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita kuin erämaajärviä ja saaristokin. Sipoonkorvessa on yksi alueen kolmesta kansallispuistosta. Kaikkien puistojen tunnettuutta ja markkinointia tulisi selvityksen mukaan lisätä. Julkaisussa mainitaan, että mm. maaseutu-/maatilamatkailun mahdollisuus on Uudellamaalla edelleenkin hyödyntämättä. Näiden potentiaalia Kuusijärven alueella voisi myös tarkemmin selvittää. Uudellamaalla Bed and Breakfast -tyyppistä majoitusta sekä kotitiloihin tutustumista on melko rajoitetusti saatavilla. Julkaisussa esitetään, että tämän tyyppinen matkailu yhdistettynä erämaaretkeilyyn olisi matkailun muoto, jolla Uudenmaan matkailutuloja ja alan matkailuyrittäjyyttä olisi mahdollista edistää. (Nieminen 2015.)

Metsähallituksen vuonna 2009 tekemän selvityksen mukaan Sipoonkorven metsäalueen nykyiset käyntimäärät ylittävät monen kansallispuiston määrät. Tutkimuksen mukaan kävijöistä 50 % tulee Vantaalta, yli 30 % Helsingistä, ja alle 10 % sekä Sipoosta että Keravalta. Valtaosa alueen kävijöistä tulee sinne omalla autolla. Alueen nykyinen palveluvarustus on todettu vähäiseksi ja vaatimattomaksi. Tämän vuoksi nykyisten aluetaloudellisten vaikutusten on todettu jäävän olemattomiksi. Nuuksion kansallispuistossa vaikutukset ovat viisinkertaiset ylläpito- ja investointikustannuksiin verrattuna. (Von Boehm 2010.)

Yhteenvetona Sipoonkorven kansallispuiston virkistyskäytöstä ja luontomatkailusta voidaan todeta, että

- jo nykyinen käyntimäärä ylittää monen kansallispuistonkäyntimäärät
- kasvavaan kysyntään tulee jo nyt vastata palveluvarustusta kehittämällä tulevaisuuden suojeluratkaisuista riippumatta
- alueen kehittämisessä tulee ottaa huomioon kokemukset Nuuksion kansallispuiston kehittämisestä sekä huolto- ja ylläpitotöiden kustannustehokkuuden lisäämisestä

2.4 Kansallispuistojen portteja maailmalla ja meillä

Monet hyvin ja kauniisti rakennetut kansallispuistojen portit maailmalla näyttävät noudattavan samantyyppistä suunnitteluperiaatetta. Siinä otetaan lähtökohdaksi vaikuttavat näkymät luontoon porttirakennuksen sisältä ja sujuva saapuminen porttirakennukselle. Tällaisia ovat esimerkiksi Naturum Fulufjället Ruotsissa, Grand Teton National Park Discovery and Visitor Center Yhdysvalloissa ja Haltia Nuuksiossa. Porttirakennus on näissä kaikissa tyylikästä, luonnosta inspiraationsa saanutta arkkitehtuuria, ja rakennuksen suuret ikkunat avautuvat avaraan maisematilaan.

Pienimuotoisempaa porttiajattelua harrastettiin esimerkiksi Lauhanvuoren kansallispuistossa 1990 -luvulla, jossa vanhoja käytöstä pois jääneitä kyläkouluja kunnostettiin luontomatkailun tarpeisiin.

3 Sipoonkorpi ja sen lähialueet Vantaalla virkistys-ja luontomatkailukohteena

3.1 Ominaispiirteet ja vetovoimatekijät

”Kun lentokone laskeutuu Vantaalle, näkyy pelkkää metsää”, on usein kuultu toteamus. Joskus tarkoituksena on vähätellä Helsingin seudun kaupunkimaisuutta. Juuri tämä voi kuitenkin olla Helsingin seudun matkailullisen vetovoiman erityispiirre ja voimavara verrattuna muihin eurooppalaisiin kaupunkiseutuihin.

Kun maailmalla puhutaan luontomatkailusta tai ekoturismista, sisällytetään kohteisiin usein myös maaseudun kulttuurimaisema. Moniin eurooppalaisiin kansallispuistoihin kuuluu viljelymaata ja kyliä, joissa asutaan. Suomessa mielenkiintoisina on perinteisesti nähty alkuperäisen luonnon alueet, eikä maaseudun kulttuurimaisemaa ylipäätään olla kasvettu suuressa määrin arvostamaan. Kenties juuret maalla ovat liian lähellä ja pelto näyttäytyy työn maisemana, ei vapaa-ajan.

Sipoonkorven kansallispuisto on Vantaalla Sotungin kylän vieressä. Sotungin kulttuurimaisema on arvotettu valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi ja yleiskaavassa kylä- tai maisemakuvallisesti arvokkaaksi. Sotungissa on jonkin verran matkailuun ja virkistykseen liittyviä palveluja. Matkailun vetovoimaisuuden ja palvelujen näkökulmasta Sipoonkorpi ja Sotunki ovat kokonaisuus. Sotunki on pääosin yksityisessä omistuksessa ja sinne sijoittuvat palvelut myös yksityisestä aloitteesta lähtöisin. Matkailuun ja virkistyskäyttöön liittyvää liikennettä on tärkeää ohjata siten, ettei esimerkiksi paikallisille viljelijöille, jotka ylläpitävät arvokasta maaseudun kulttuurimaisemaa, aiheudu haittaa.

Sipoonkorven alueella tärkeintä on pääkaupunkiseudun asukkaiden virkistäytyminen, ja vasta toisena tulee luontomatkailu alueelle kauempaa. Molemmille voidaan kuitenkin luoda mahdollisuuksia.

Sipoonkorpi sijaitsee pääkaupunkiseudulla, suurten asutuskeskusten vieressä. Sijainti tekee siitä erittäin helposti saavutettavan, paikallisesti tärkeän retkeily- ja ulkoilualueen, jonka suosio perustuu luonnonarvoihin ja kauniisiin maisemiin. Sipoonkorvessa retkeillään pienissä ryhmissä perheen tai ystävien kanssa, usein mukana on myös koira. Loppukesällä ja syksyllä metsät täyttyvät marjastajista ja sienestäjistä. Alueen latuverkosto vetää kävijöitä kansallispuistoon myös talvisin. Luontomatkailukohteena Sipoonkorvella on paljon mahdollisuuksia, koska se on niin hyvin saavutettavissa pääkaupunkiseudulta. (Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 11/2013.)

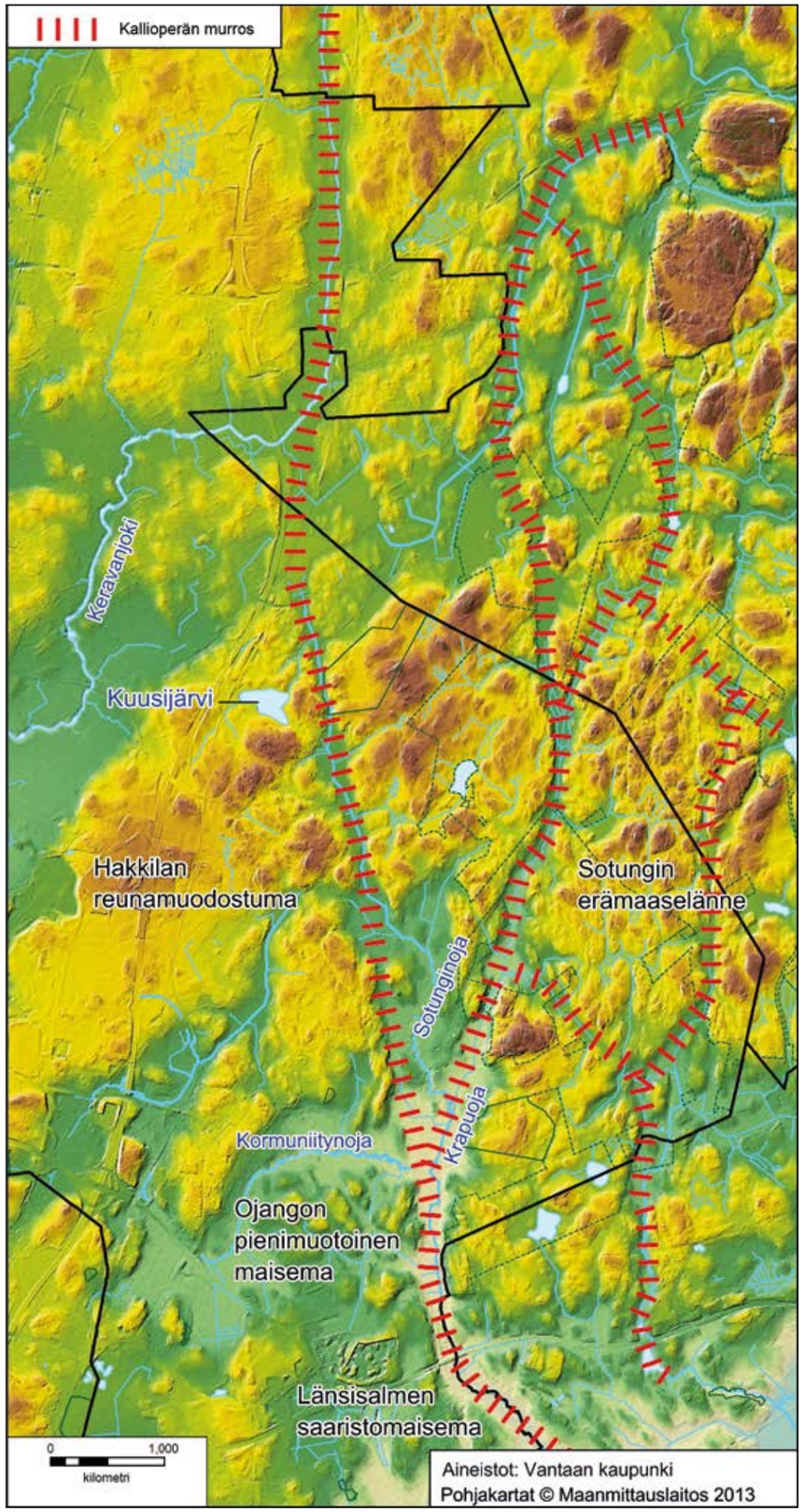

Itäisen Vantaan maisematyypit, topografia ja pintavedet. Karttaan on merkitty punaisella kallioperän murroslinjat. Rikkonainen kallioperä antaa lähtökohdat kauniisti kumpuilevalle maisemakuvalle.

3.1.1 Maisemarakenne, kulttuurimaisema ja maisemakuva

Sipoonkorven kansallispuiston Vantaalle sijoittuva osa on enimmäkseen laajojen kallioselänneryhmien muodostamaa kallioista ja jyrkkäpiirteistä erämaaselännettä. Kallioselänteiden rinteillä on moreenia ja Bisajärven ja Kuusijärven välisessä maastossa myös hiekkaa. Kalliokumpareiden laelta moreeni on huuhtoutunut pois ja näkyville on tullut kalliopaljastumia. Kumpareiden välit ovat monin paikoin soistuneet.

Sotungin viljelysmaisema on syntynyt kallioselänteiden rajaamiin kallioperän murroksiin, joiden pohjalle on kerrostunut savea. Kallioperän murros näkyy maisemassa laakson jyrkkänä kallioreunana. Laaksot on otettu viljelyyn keskiajalta lähtien. Karttalähteiden mukaan Sotungin viljelysaukeat ovat hahmottuneet nykyisen laajuisiksi jo 1600-luvulla. Murroslinjojen väliselle harjanteelle on rakennettu kylän rakennukset. (Muukka ja Mäkynen 2004 s. 87.) Maisemakuva on säilynyt pääpiirteittäin eheänä. Sotungissa on lammastila, jonka ansiosta kylässä on perinteisesti laiduntaen hoidettua avointa ja puoliavointa maisemaa.

Krapuoja, Sotunginoja ja Myyraksenoja virtaavat laaksojen pohjalla. Sotunginojasta noin 1,7:n kilometrin pituinen osuus on säästynyt oikaisuilta. Tämä lienee Vantaan pisin luonnollisesti meanderoiva osuus purosta (Janatuinen 2011 s. 57).

Vantaan maisemarakenne ja maankäyttö –selvityksessä vuodelta 1993 on todettu, että Sotungin erämaaselänne soveltuu parhaiten retkeilyyn ja luonnontarkkailuun ja vielä rakentamattomat alueet tulee säilyttää luonnonalueina. (Mäkynen 1993). Vantaan yleiskaavoilla onkin ohjattu aluetta pysymään luonnonsuojelu- ja virkistyskäytössä.

Sotungin peltoja on viljelty ainakin keskiajalta lähtien. Viljelysmaisema on säilynyt samalla paikalla jo vuosisatojen ajan. Vanhimpien karttalähteiden perusteella erottuu oranssilla merkitty alue, jota on viljelty ainakin jo 1600-luvulla. Säilynyttä vanhaa rakennusperintöä on runsaammin punaisella merkityillä alueilla. Nykyisten peltojen ikä on vuonna 2004 laadittu aineisto. Sotungissa pellot eivät tämän jälkeen ole juuri vähentyneet, sen sijaan joitain lohkoja on palautettu viljelyyn.

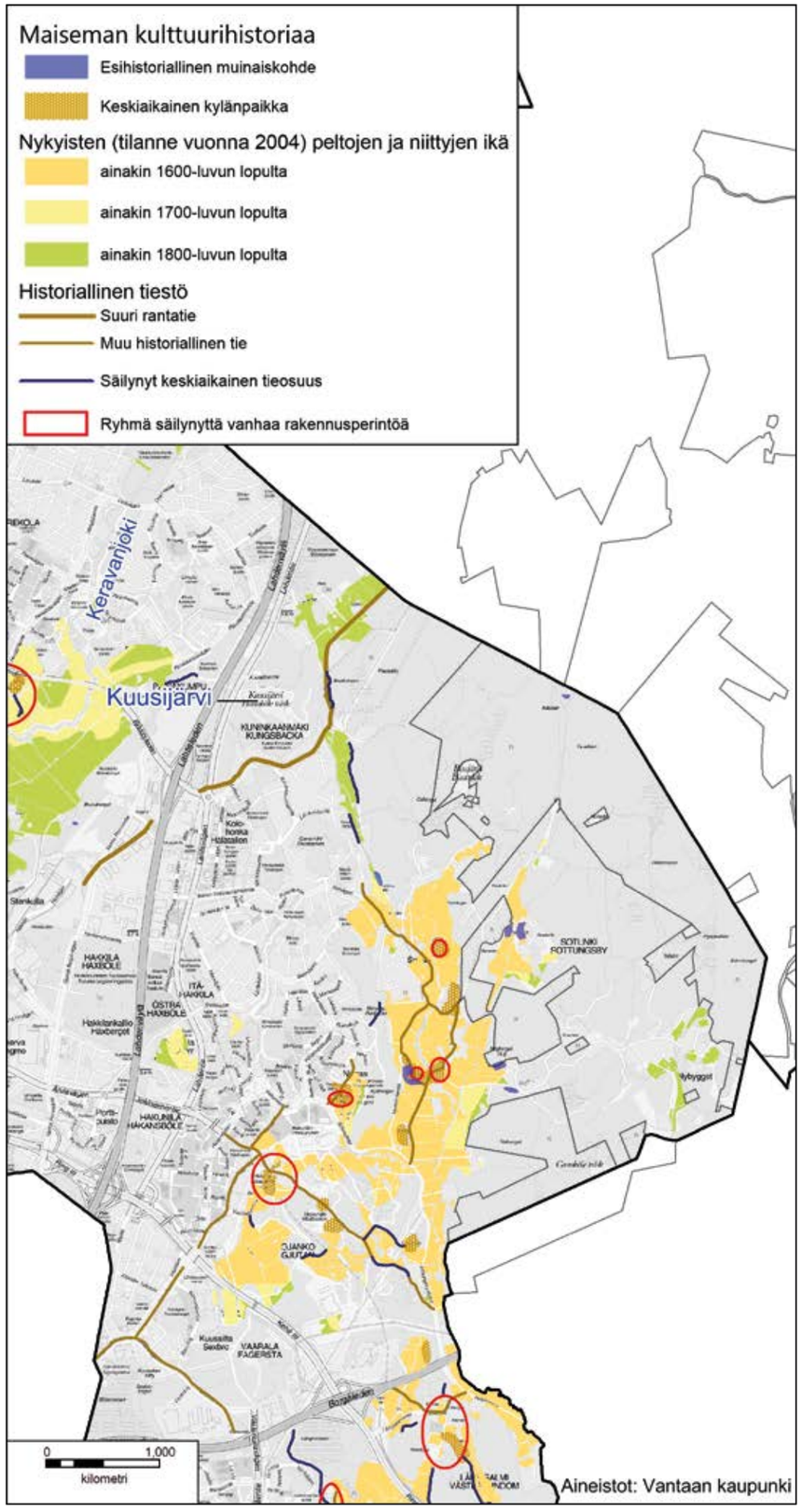

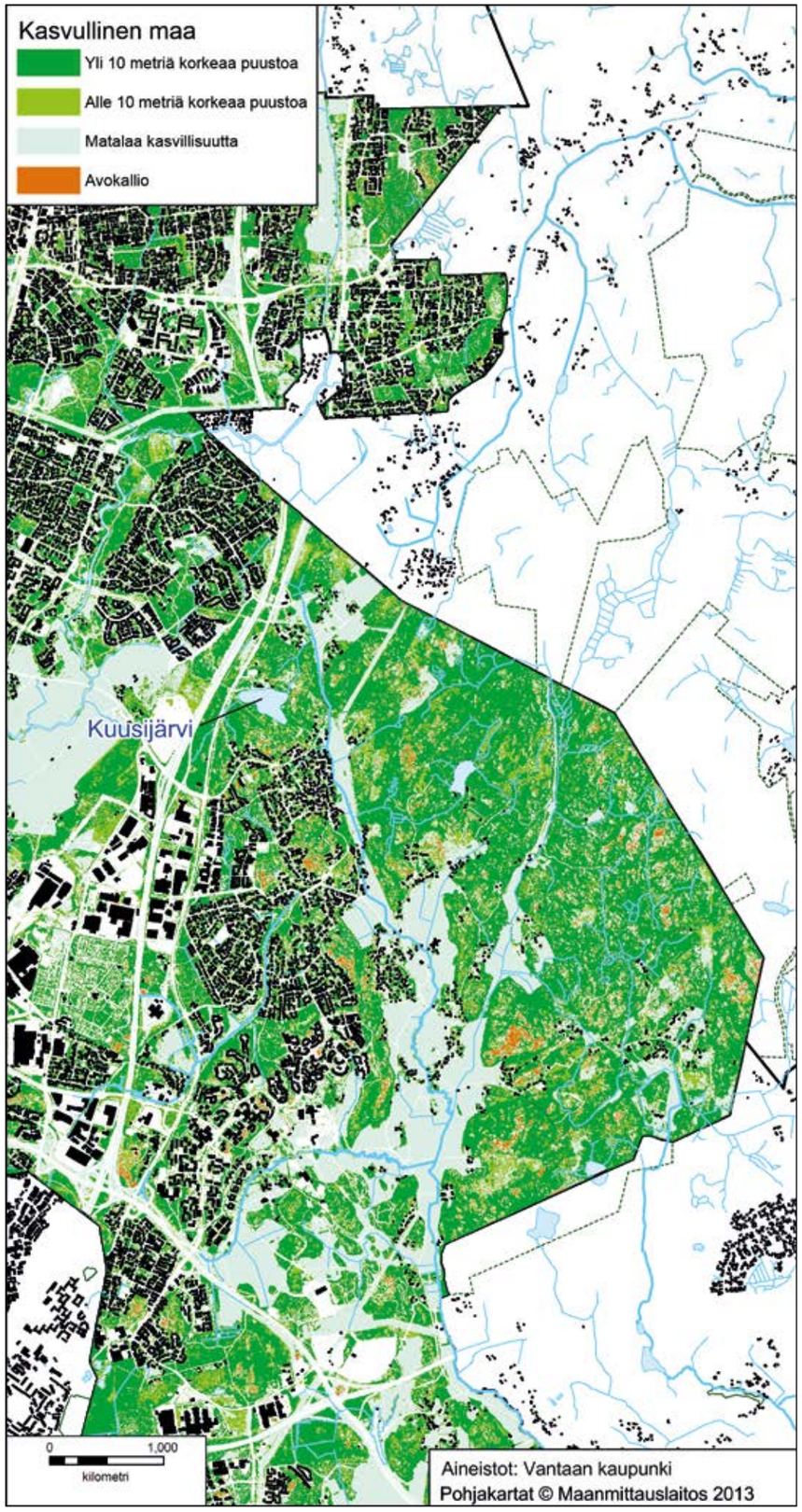

Kasvullinen maa. Yhtenäinen metsä ulottuu Sipoonkorvesta Kuusijärvelle.

3.1.2 Luonnonmaisema ja ekologinen verkosto

Sipoonkorven luontoarvot perustuvat laajaan, yhtenäiseen metsäalueeseen, jonka luontoa leimaa vaihtelevuus ja pienipiirteisyys. Sipoonkorven metsät ovat monin paikoin kuusivaltaisia. Tuoreita ja lehtomaisia kankaita sekä kalliometsiä on runsaasti. Osa alueen metsistä on arvokasta, luonnontilaisen kaltaista vanhahkoa metsää, josta löytyy koti myös lahopuustosta riippuvaisille eliölajeille. Alueen kasvisto ja eläimistö onkin monipuolista ja runsasta, ja siellä esiintyy uhanalaisia ja harvinaisia kasvi-, sieni- ja eläinlajeja. Muun muassa lehdoissa kasvaa harvinainen lehtosinijuuri, keltavuokko ja pystykiurunkannus. Lisäksi Sipoonkorvessa tavataan lähes kaikki eteläsuomalaiset metsänisäkäs- ja lintulajit. Yhtenä pääkaupunkiseudun viimeisistä alueista se tarjoaa suojaa myös suuria erämaisia metsäalueita vaativille lajeille, kuten metsolle. (Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 11/2013.)

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä. Luonnon ydinalueet ovat rauhallisia yhtenäisiä laajoja metsäalueita, joilla ihmisen vaikutus on vähäinen. Ekologiset yhteydet haja-asutusalueella ovat metsäkäytäviä ja metsäketjuja, joiden kautta eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle. Kaupunkialueella hyvin kapeakin viheryhteys tai rakennetun alueen reunalle jäänyt joutomaa riittää eläinten liikkumiseen. Ekologinen verkosto tarjoaa elinalueita erilaisille lajeille ja helpottaa eläinten ja kasvien siirtymistä ja leviämistä niille ominaisille elinalueille siten, että lajit selviytyvät. (Väre ja Kris 2005.)

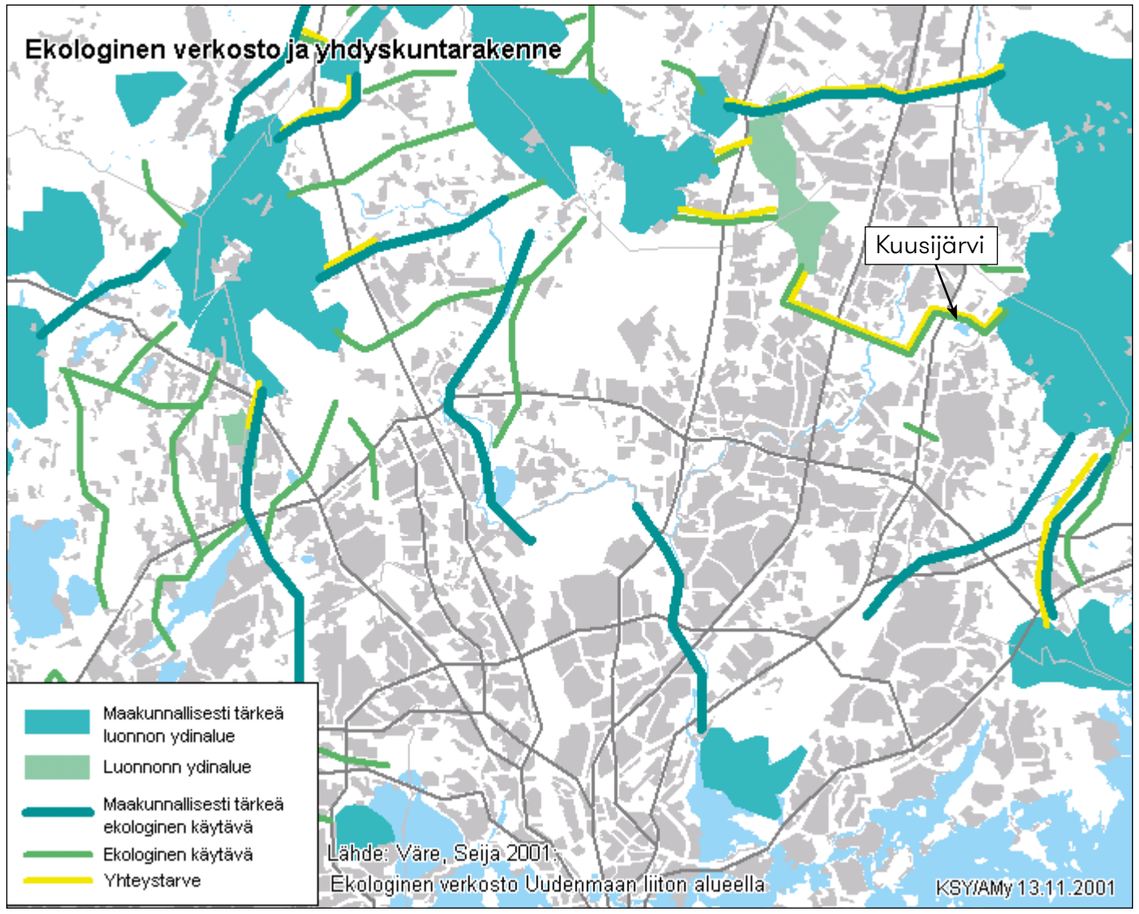

Sipoonkorvesta länteen kulkee ekologinen käytävä ja yhteystarve Kuusijärven kohdalta.

3.2 Suunnittelutilanne

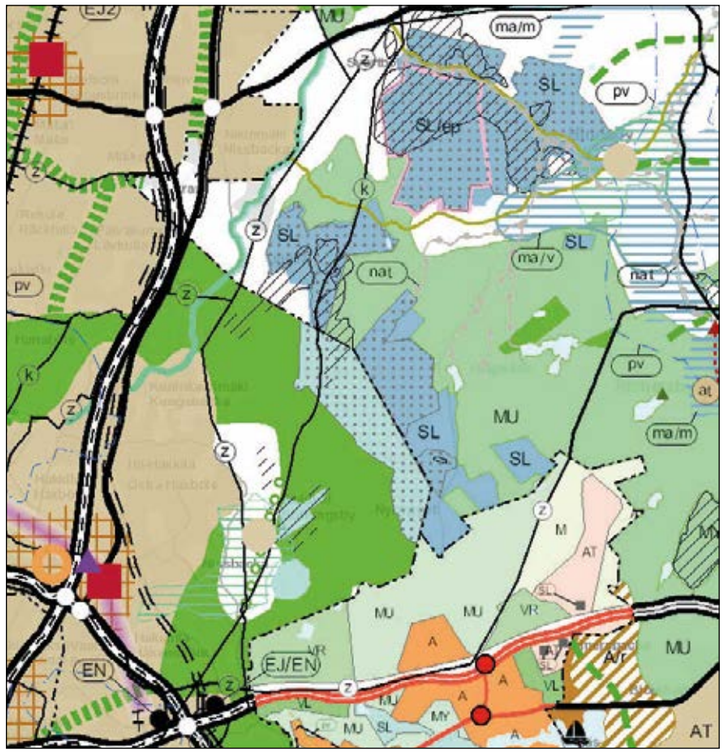

Ote vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmästä 2014. Yhdistelmä sisältää vahvistetut merkinnät kaavoista: Uudenmaan maakuntakaava, Uudenmaan 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat, Itä-Uudenmaan maakuntakaava, Itä-Uudenmaan 1.-4. vaiheseutukaavat sekä Maakuntakaava 2000. Kartta: Maanmittauslaitos | Uudenmaan liitto.

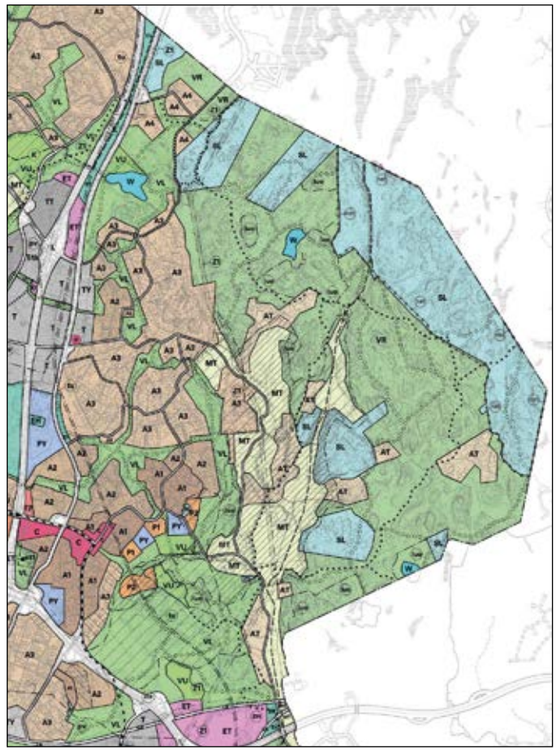

Ote Vantaan yleiskaavasta 2007.

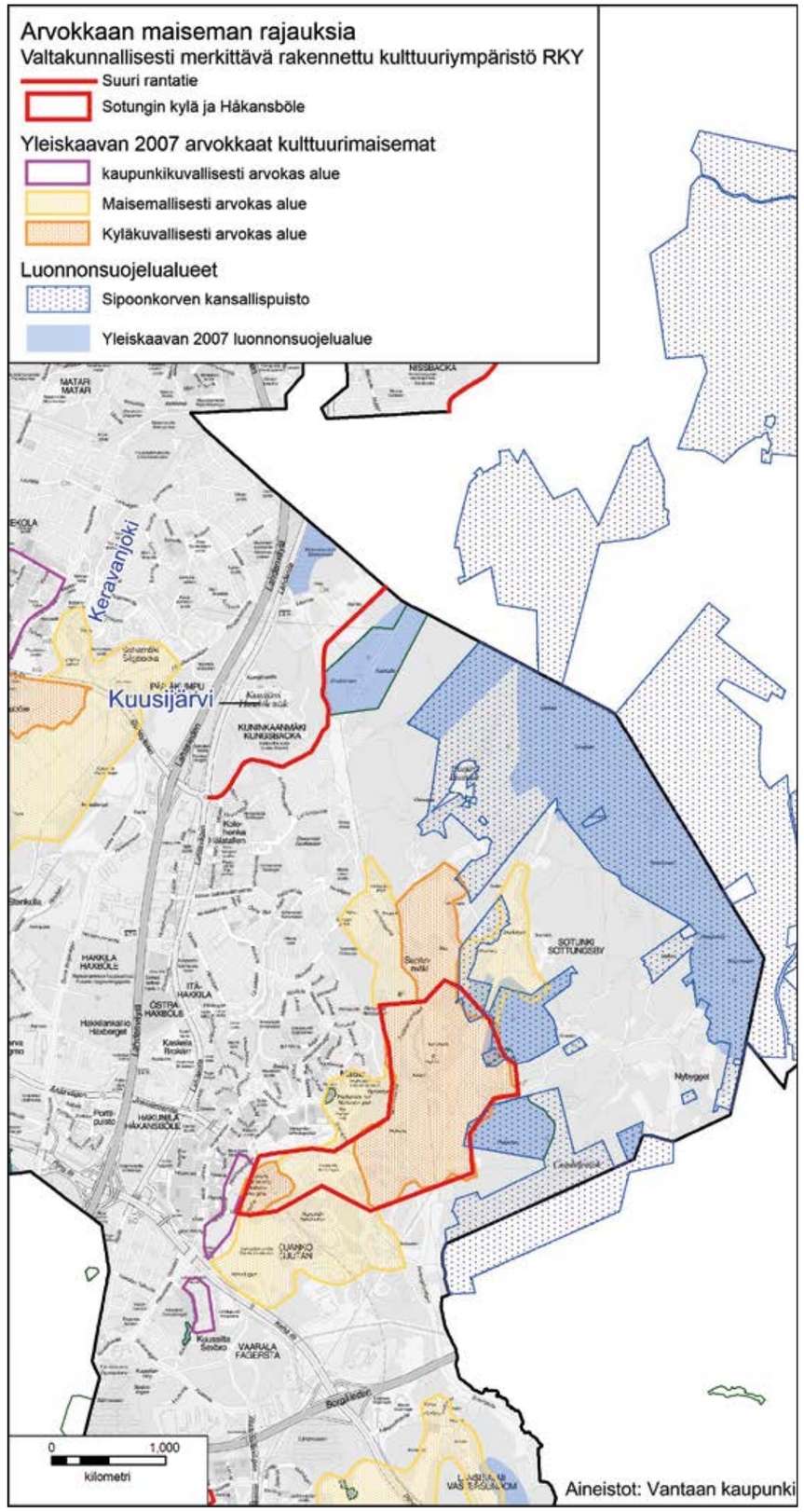

3.2.1 Maakuntakaava ja yleiskaava, kulttuurimaiseman ja luonnon suojelu

Vahvistettujen maakuntakaavojen yhdistelmässä Sipoonkorpi on varattu luonnonsuojelu- ja virkistysalueiksi. Sotungin kylään on merkitty valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Kallioalue on merkitty arvokkaaksi geologiseksi muodostumaksi (Uudenmaan liitto).

Vantaan yleiskaavassa 2007 Sipoonkorvessa on luonnonsuojelualueita (SL) ja retkeily- ja ulkoilualueita (VR). Sotungin viljelysmaisema on maatalousaluetta. Viljelysmaisema on maisemallisesti tai kyläkuvallisesti arvokasta. Yleiskaavaan on merkitty ohjeelliset ulkoilu- ja ratsastusreitit. Yleiskaavan otteessa näkyy punaisella C-merkinnällä Hakunilan keskus, joka on kansallispuistoa lähin kaupunkikeskus.

3.2.2 Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma

Sipoonkorven visio:

Sipoonkorvessa, viherkehän itäisellä metsämantereella, näyttäytyy uusmaalaisen luonnon monimuotoisuus. Pääkaupunkiseudun kyljessä säilyvät erämaiset korvet, arvokkaat kalliot ja entisaikojen perinnemaisemat, joita reunustavat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat, elävät kylät. Kansallispuisto tarjoaa pääkaupunkiseudun asukkaille sekä luontoelämyksiä, rauhaa ja hiljaisuutta että alueita retkeilyyn ja luontoliikuntaan. Retkeilyreiteistä ja -palveluista nauttivat erityisesti päiväretkille suuntaavat omatoimiretkeilijät, mutta myös lyhyille, yli yön vaelluksille, ja luontomatkailuyrittäjien asiakasryhmille löytyy sopivia alueita.

Päämäärät ja toimenpiteet:

- Kansallispuisto on kaikille avoin luontokohde.
  - Luonnon kokeminen ja siitä oppiminen ja nauttiminen ovat keskeisin motiivi tulla Sipoonkorven kansallispuistoon.
  - Retkeilyä ja muuta virkistyskäyttöä kehitetään luonnonarvoja vaarantamatta.
  - Sipoonkorpi yhdessä ympäröivien viheralueiden kanssa on arki- ja lähiliikuntaa tarjoava päiväretkikohde, mutta myös perinteinen eräretkeily on mahdollista.
  - Puisto tarjoaa luontoelämyksiä ja virkistäytymismahdollisuuksia erilaisille kävijöille monin eri tavoin. Reittiverkostossa huomioidaan luonnossa liikkumisen erilaiset tavat ja välineet.
  - Luontokasvatuksella lisätään luonnon tuntemusta ja arvostusta.
  - Esteettömiä palveluita kehitetään yhteistyössä vammaisneuvostojen ja -järjestöjen kanssa.

- Luontoon pääsee laadukkaasti.
  - Kansallispuistossa on selkeät portit, joiden kautta pääosa kävijöistä saapuu puistoon, ja joiden yhteydessä on pääosa reittien lähtöpisteistä sekä palveluita, kuten pysäköintialueet.
  - Liikenneyhteydet, retkeilyreitit ja palvelut ovat toimivia ja kestäviä, kansallispuistoon kohdistuvien odotusten mukaisesti
  - Julkinen ja kevyt liikenne ovat helppoja välineitä päästä puistoon, ja reittivaihtoehdoissa on huomioitu näillä tavoin puistoon saapuvat kävijät.
  - Reitistö on monipuolinen, maasto-opasteet ovat selkeitä ja palvelurakenteet toimivia ja turvallisia.
  - Matkailuyritykset tarjoavat laadukkaita, ekologisesti kestäviä luontomatkailupalveluita, jotka lisäävät puiston paikallistaloudellista merkitystä.

- Sipoonkorpi on ekologisesti ja toiminnallisesti keskeinen osa pääkaupunkiseudun viherkehää.
  - Uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelun taso on suotuisa.
  - Luontodirektiivin lajien ja luontotyyppien sekä lintudirektiivin lintujen suojelun taso on suotuisa.

- Luontoarvoja suojataan kestävällä käytöllä.

- Kansallispuisto on hyvä naapuri ja kumppani.

Lisäksi kehittämistavoitteena on luoda uudenlaista kansallispuistokulttuuria.

(Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma 2013)

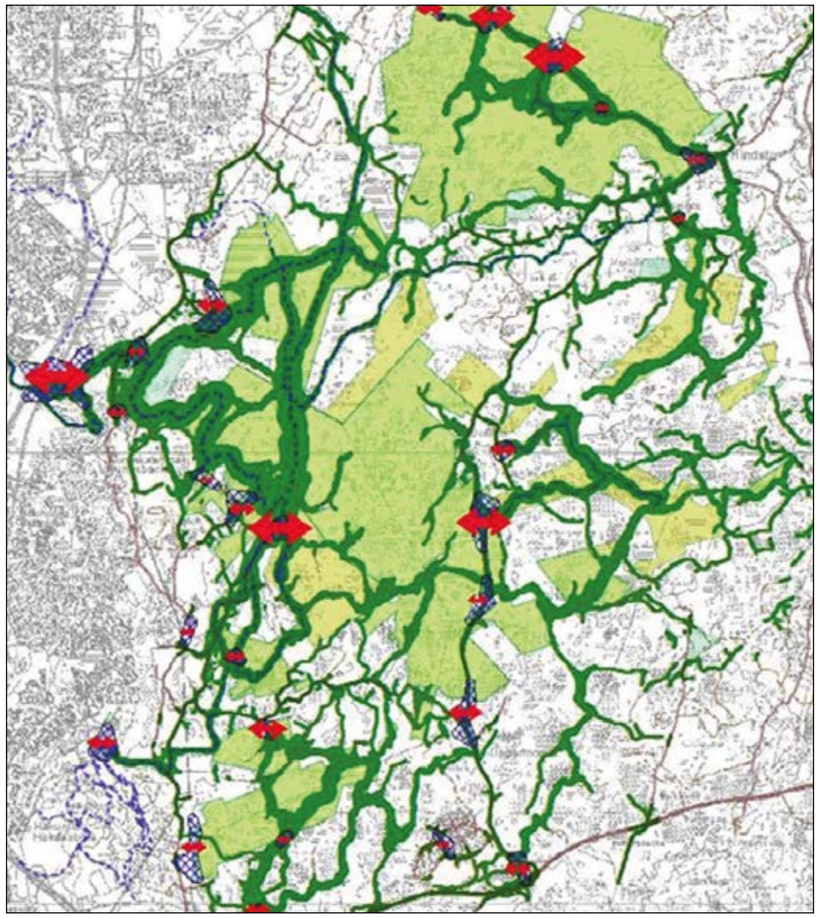

Saapumispaikat kansallispuistoon
Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa selvitettiin ihmisten saapumispaikkoja kansallispuistoon ns. pehmogis –menetelmällä:

Vihreä: *vastaajien Sipoonkorvessa ja lähialueella käyttämät reitit. Viivan leveys kuvaa liikennevirran voimakkuutta olemassa olevalla reitillä, polulla tai tiellä. Vastaajien piirtämät reitit on summattu sadan metrin etäisyydeltä olemassa olevaan reittiin. Tulosten perusteella erityisesti nykyiset luontopolut ja hiihtoladut erottuvat käytetyissä reiteillä, mutta myös muilla poluilla ja tieurilla on runsaasti käyttöä. Vastaajien lukumäärä oli 315.*

Nuolet: *Vantaa korostuu saapumissuuntana, erityisesti Kuusijärvi, mutta yhtä voimakkaana myös Kalkkiuunintien pää. Alueella ei ole pysäköintipaikkaa, ja tienvarrelle tai pihaalueille jätetyt autot aiheuttavat häiriötä kansallispuiston naapurikiinteistöjen omistajille.*

(Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, Metsähallitus 2013.)

3.2.3 Sipoonkorven kansallispuiston liikenneselvitys

Sipoonkorven kansallispuiston liikenneselvitys laadittiin kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan laatimisen yhteydessä vuonna 2013. Työn laati Trafix Oy ja työn maksajina ja ohjaajina olivat Helsingin ja Vantaan kaupungit sekä Sipoon kunta, Metsähallitus, Uudenmaan ELY-keskus sekä HSL. Liikenneselvityksessä kartoitettiin liikenneyhteydet, arvioitiin kävijä- ja liikennemäärien kasvua sekä esitettiin ratkaisuja kansallispuiston saavutettavuuden parantamiseksi ja etenkin pysäköinnin kehittämiseksi lyhyellä aikavälillä.

Sipoonkorven kävijämäärät ovat kasvaneet viime vuosina suurin harppauksin. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty karkea käyntimääräarvio: 200 000 vuotuisen käyntimäärän ylittyminen vuoteen 2030 mennessä. Kävijämäärän oletetaan kasvavan sekä kansallispuiston rakenteiden uusimisen ja palveluiden kehittämisen että kaupunkirakenteen tiivistyessä Östersundomin ja Sibbesborgin alueiden rakentumisen myötä.

Sipoonkorven kansallispuiston alueella oli selvitystä laadittaessa viisi pysäköintialuetta, joilla oli yhteensä 70 pysäköintipaikkaa. Lisäksi Kuusijärven ulkoilukeskuksen ja Hakunilan urheilupuiston pysäköintialueet palvelevat myös kansallispuistossa vieraileviä. Nykyisten pysäköintialueiden kapasiteetti on riittämätön etenkin vilkkaimpina käyntipäivinä loppukesän ja alkusyksyn viikonloppuina.

Liikenneselvityksen ratkaisussa pysäköintiä keskitetään kahdelle suuremmalle pysäköintialueelle sekä laajennetaan pienempiä pysäköintialueita mahdollisuuksien mukaan. Liikenteellisesti helposti saavutettavat kaksi suurempaa pysäköintialuetta ovat Kuusijärven ulkoilukeskus ja Knutersintien varsi. Kohteet muodostavat luontevat pääportit kansallispuiston alueelle, ja niille on mahdollista toteuttaa paljon pysäköintipaikkoja. Suunnitelmassa esitetyillä pysäköintialueiden laajennuksilla ja uusilla pysäköintialueilla kansallispuiston käyttöön on mahdollista saada noin 394 uutta pysäköintipaikkaa. Lisäksi Kuusijärven ulkoilukeskuksen mahdollinen uusi pysäköintialue on osin kansallispuiston kävijöiden käytössä. Suunnitelmassa on esitetty myös pyöräpysäköinnin toteuttamista kaikkien pysäköintialueiden yhteyteen sekä toimenpiteitä joukkoliikenneyhteyksien parantamiseksi. Kävijämäärien kasvaessa myös liikenneturvallisuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Selvitys on julkaistu Metsähallituksen sarjassa ja luettavissa Metsähallituksen nettisivuilla.

- Säilytettävä pieni pysäköintialue
- Kunnostettava / laajennettava pieni pysäköintialue
- Uusi suuri pysäköintialue
- Nykyinen retkeilyreitti
- Uusi retkeilyreitti
- Reittiyhteystarve
- Nykyinen tulentekopaikka
- Nykyinen laavu
- Uusi tukentekopaikka tai keittokatos
- Uusi laavu
- Näköalapaikka
- Kiipeilypaikka
- Kansallispuisto
- Muu valtion maa
- Uudenmaan virkistysalueyhdistys
- Yksityinen suojelualue (YSA)

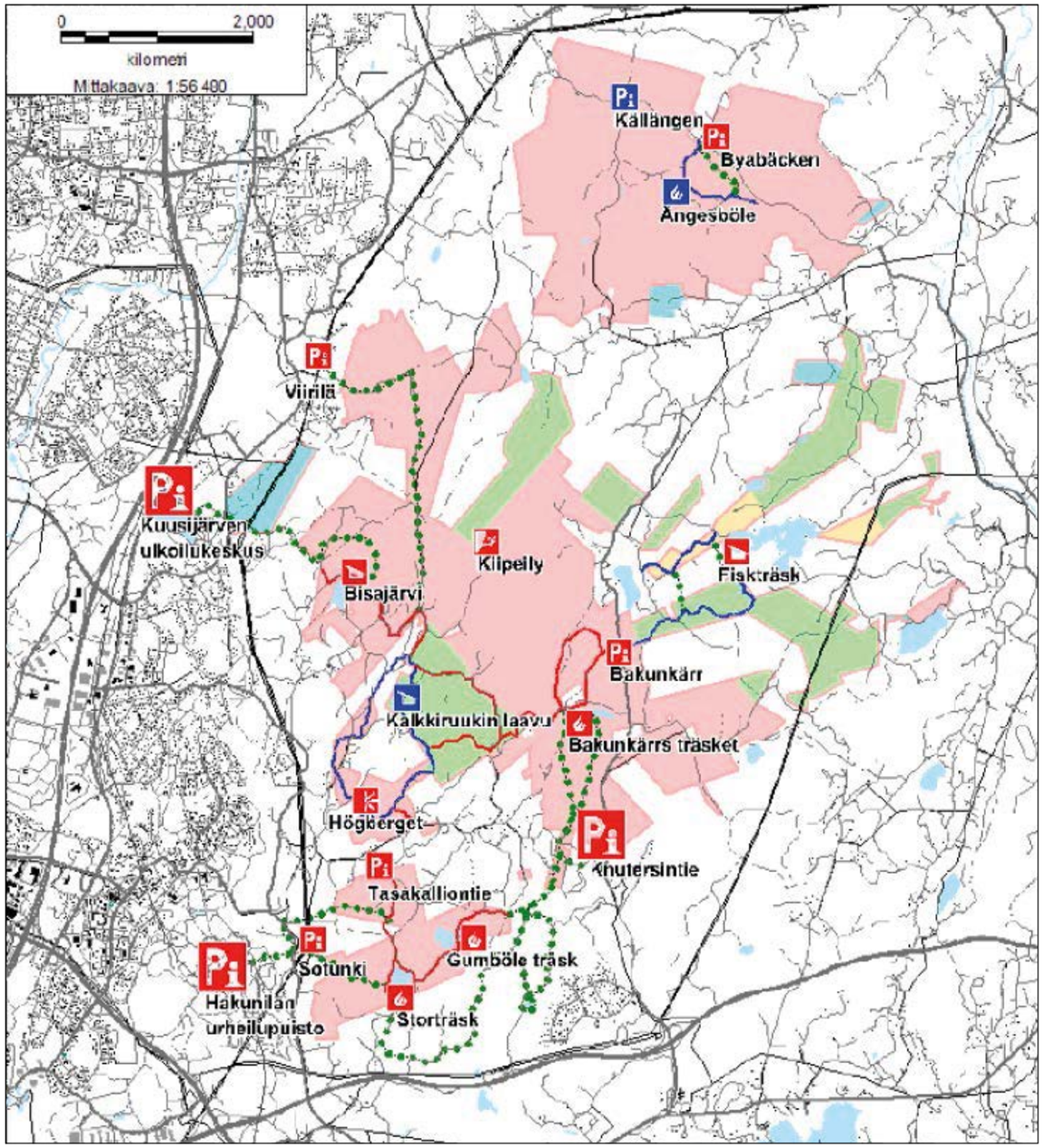

Palveluvarustus ja reittiyhteydet

Kävijöitä ohjataan alueelle porttien kautta, joihin sijoitetaan pysäköintialueita ja opastusta. Knutersintie ja Kuusijärvi ovat pääportit. Metsähallituksen suunnitelmissa ei näillä näkymin ole rakentaa toista luontokeskusta, vaan Haltia palvelee koko pääkaupunkiseutua.

(Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma, Metsähallitus 2013.)

3.3 Nykyiset palvelut ja palvelutarpeet

3.3.1 Nykyiset palvelut

Kuusijärven alueella toimii tällä hetkellä kahvila-/ravintolayrittäjä, joka (yhdessä kaupungin kanssa) tarjoaa mm. kahvilapalveluita, vuokraa kokoustilaa ryhmille, ylläpitää julkista savusaunaa ja järjestää jonkin verran ohjelmaa. Alueella on myös ollut ulkopuolisen palvelutarjoajan toimintaa, kuten kanoottien vuokrausta kesäisin.

Kahvila- ja ravintolayrittäjällä on kiinnostusta kehittää aluetta, mutta toiveena on, että alueelle saataisiin ulkopuolisia palveluntarjoajia elävöittämään palvelutarjontaa.

Alueella toimivat yritykset ja yhteisöt järjestävät jo nyt monenlaisia tapahtumia. Järjestävät tiedottavat tapahtumistaan useimmiten sosiaalisessa mediassa ja omilla sivuillaan. Jo Sipoonkorven tai muissa pääkaupunkiseudun kansallispuistoissa kuten Nuuksiossa toimivat yritykset voidaan nähdä potentiaalisina toimijoina myös Kuusijärven alueella tulevaisuudessa.

Sipoonkorven ja Nuuksion kansallispuiston tarjoamat aktiviteetit ovat pitkälti omatoimisia retkeilyyn liittyviä aktiviteetteja (patikointi, sienestys, kalastus yms.). Tämän lisäksi alueille voi ostaa kansallispuistojen yhteistyötahoilta esimerkiksi ryhmille järjestettyjä retkiä, urheiluaktiviteetteja yms. Nykyisellään Kuusijärven alueella ei ole yrittäjille tarkoitettuja varastotiloja tai muita tiloja, joita he voisivat vuokrata/käyttää.

Vantaan kaupungin elinkeinopalvelut toteutti keväällä 2015 Sipoonkorven kansallispuistossa ja Kuusijärvellä toimiville yrityksille kyselyn, jonka tavoitteena oli selvittää alueen potentiaali virkistys- ja luontomatkailukohteena. Kyselyn avulla kartoitettiin, ovatko yrittäjät jo käyttäneet Kuusijärven aluetta toiminta-alueenaan ja miten paljon, millaisia tiloja he toiminnan laajentamista varten tarvitsisivat ja olisivatko he halukkaita vuokraamaan tiloja sekä kaipaisivatko he markkinointiin tai viestintään liittyvää tukea kaupungilta.

Metsähallitus ylläpitää verkkosivuillaan listaa Sipoonkorven kansallispuistoissa palveluja tarjoavista yrityksistä. Näillä yrityksillä voidaan myös olettaa oleva paras tietämys puiston läheisyydessä sijaitsevan Kuusijärven alueen kehittämistarpeista, mahdollisuuksista ja mahdollisesta käytöstä nykyisin.

3.3.2 Käyttäjäprofiilit ja palvelutarpeet

Sipoonkorven ja Kuusijärven alueella on paljon erilaisia käyttäjiä. Metsähallituksen toimesta vuonna 2009 tehdyn Sipoonkorven kävijätutkimuksen mukaan tutkimukseen vastanneista 95 % asui Vantaalla, Helsingissä, Sipoossa tai Keravalla. Joka toinen kävijöistä oli vantaalainen. Sipoonkorpeen tultiin useimmiten pienissä ryhmissä, valtaosa vastaajista oman perheensä kanssa, ja alueella viivyttiin keskimäärin hieman alle kolme tuntia. Valtaosa kävijöistä saapui autolla, mutta mukana oli myös pyöräillen ja kävellen tulijoita. Suosituimmat toiminnot alueella olivat kävely (63 %), sienestys (44 %), luonnon tarkkailu (36 %), marjastus (34 %), koiran kanssa ulkoilu (24 %) ja eväsretkeily (24 %). Noin kymmenesosa vastanneista liikkui käyntinsä aikana myös Sipoonkorven lähistöllä, muun muassa Kuusijärvellä (63 %) tai Hakunilan urheilupuistossa (20 %). (von Boehm 2010, 21–32.)

Tärkeimmät syyt Sipoonkorvessa vierailuun olivat luonnon kokeminen, rentoutuminen, henkinen hyvinvointi sekä pääsy pois melusta ja saasteista. Kävijäpalautteessa palvelujen määrään oli tyytyväisiä 60 % vastaajista. Kävijät kuitenkin arvioivat palveluiden ja rakenteiden laadun keskinkertaiseksi tai melko huonoksi. Palveluista ja rakenteista käytettiin eniten lähialueen tiestöä, pysäköintipaikkoja, polkureitistöjä ja reittien opastetauluja. Tyytyväisimpiä kävijät olivat polku- ja latureitistöön. Reittien opastetauluihin sekä reittien viitoituksiin ja merkitsemiseen kaivattiin kuitenkin parannusta. Tiestöä ja pysäköintipaikkoja pidettiin keskinkertaisina, samoin tulentekopaikkoja ja laavuja. Tulentekopaikkojen polttopuuhuoltoon toivottiin parannusta. Ympäristötekijät miellyttivät vastaajia enemmän kuin palvelut. Reittien ja rakenteiden turvallisuuteen sekä erityistarpeiden huomioimiseen todettiin kuitenkin olevan syytä kiinnittää jatkossa huomiota. Myös käymälöiden määrään, jätehuoltoon, reittien opastukseen, huollettuihin tulipaikkoihin ja pysäköintipaikkojen riittävyyteen toivottiin kiinnitettävän huomiota. (Emt. 2010, 37–39.)

Tutkimukseen vastanneista 58 % toivoi, että Sipoonkorpea kehitetään tulevaisuudessa virkistysalueena ja että sen palvelutarjontaa lisätään (Emt. 2010, 44). Vuosina 2013–2014 Helsingin yliopiston tutkijat tekivät Kuusijärvellä käyttäjä- ja kasvillisuustutkimuksen. Tutkimuksen mukaan Kuusijärvi on suosittu uima- ja virkistyskohde vantaalaisten lisäksi pohjoishelsinkiläisille. Kuusijärvellä käy, erityisesti kesäaikaan, paljon perheitä ja henkilöitä, joilla ei ole omaa vapaa-ajanasuntoa. Suurin osa saapui alueelle seurassa ja viihtyi Kuusijärvellä keskimäärin 1-3 tuntia. Paikalle saavuttiin useimmiten autolla (74 %). Tyypillisen matkan pituus oli 8,6 km (vaihteluväli 2,4-24 km) ja talviaikana 9,3 km. Noin viidesosa vastaajista oli tyytyväisiä Kuusijärven nykyiseen tilaan ja palvelutasoon. 54 % ei osannut mainita mitään uhkatekijää tulevaisuudelle. Mainintoja saivat ympäristöön suunniteltavat isot rakennushankkeet (18 %), veden laadun heikkeneminen (16 %), kävijämäärien kasvu (15 %) ja Kuusijärven alueen rakentaminen täyteen (10 %). (Vierikko, Kristjankroon & Yli-Pelkonen 2014, 4-9.)

Tutkimuksessa oli erotettavissa kesä- ja talvikäyttäjät. Reilu kolmasosa vastaajista käy Kuusijärvellä vain kesäaikana tai satunnaisesti (25 %). Kesäaikaan suurin osa tuli uimaan tai uittamaan lapsia, ottamaan aurinkoa ja nauttimaan hyvästä säästä. Kesällä alueella liikuttiin vähän. Kävijät hyödyntivät kahvilapalveluja ja arvostavat lapsiturvallista ranta-aluetta. Parasta kesäkäyttäjien mukaan oli hiekkaranta, lämmin, vesi, luonto, lapsiturvallisuus ja hyvä seura. Häiritsevät tekijöitä olivat mm. väenpaljous (22 %), roskat (19 %), palvelut ja infra (15 %), muiden käytös (13 %), luonnon eläimet (13 %) ja melu (6 %). Kesäkäyttäjät sietivät paremmin väentungosta, muiden käytöstä ja melua ja he olivat keskimäärin vähemmän huolestuneita tulevaisuudesta. (Emt. 2014, 7-9.)

Syys- ja talvikäyttäjät tulivat puolestaan kuntoilemaan, saunomaan ja avantouimaan. He arvostivat hyviä palveluita ja rauhaa ja heidän mielestään parasta Kuusijärvellä olivat luonto, sauna ja kahvilapalvelut. Syys- ja talvikäyttäjiä häiritsivät väenpaljous (30 %), palvelut ja infra (27 %), roskat (18 %), muiden käytös (18 %) ja melu (12 %). (Emt. 2014, 7-9.)

Noin viidesosa vastaajista oli erittäin tyytyväisiä Kuusijärven nykyiseen tilaan ja palvelutasoon. Palveluissa ja rakenteissa kaivattiin kohennusta erityisesti suihkujen ja pukukoppien kuntoon, lisää istuinpaikkoja ja opasteita. (Emt. 2014, 7.)

Kävijätutkimusten sekä haastattelujen pohjalta Kuusijärvelle löydettiin yhteensä yhdeksän erilaista käyttäjäprofiilia: 1) **Uimarit**, 2) **auringonottajat**, 3) **avantouimarit**, 4) **saunojat**, 5) **kuntoilijat**, 6) **retkeilijät**, 7) **yritysasiakkaat** (tykyilijät, kokoustajat), 8) **turistit**, **matkailijat** ja 9) **muut käyttäjät**, kuten tapahtumakävijät. Profiileille löydettiin sekä yhteisiä tarpeita (esim. markkinointi, liikenneyhteydet, pysäköinti, toimivat opasteet sekä siisti ja turvallinen ympäristö) että kullekin profiilille ”omia” tarpeita (esim. saunojilla saunan varausjärjestelmä, laituri ja suihkut).

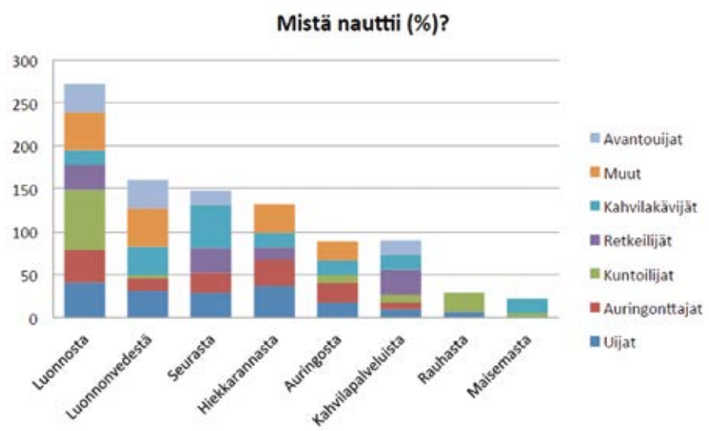

Kävijäryhmien mukaan eritellyt maininnatasioista, joista ihmiset nauttivat Kuusijärvellä. (Vierikko, Kristjankroon & Yli-Pelkonen 2014.)

3.3.3 Ulkoilureitit ja ladut

Sipoonkorven kansallispuiston saavutettavuus on tällä hetkellä huono. Nykyisin Kuusijärven alueelta (joka on yksi Vantaan suosituimmista virkistysalueista ja harvoista uimarannoista) pääsee kansallispuiston suuntaan ylittämällä Vanhan Porvoontien, mutta tieltä puuttuvat suojatiet ja lisäksi reitit maastossa ovat havaittavuudeltaan vaihtelevia ja vailla opasteita. Tien ylityksen jälkeen on mentävä luonnonsuojelualueen ja yksityisomistuksessa olevien metsien halki ennen kansallispuistoon saapumista.

Ongelmana on pitkään ollut yksityinen maanomistus Kuusijärven läheisyydessä, mikä on estänyt reittien linjaamisen ja rakentamisen ja mikäli jonkinlainen polku on ollut olemassa, sen opastamiseen ei ole välttämättä saatu lupaa. Vuonna 2015 Vantaan kaupunki on hankkinut Kuusijärven ympäristöstä alueita, joten jatkossa reittien suunnittelu on hieman helpompaa.

Latujen osalta tilanne on ollut parempi, sillä Kuusijärveltä on päässyt hiihtämään kansallispuistoon ja Sipooseen ja latureitit näkyvät netissä. Mutta myös hiihtäjät ylittävät Vanhan Porvoontien ilman suojatietä.

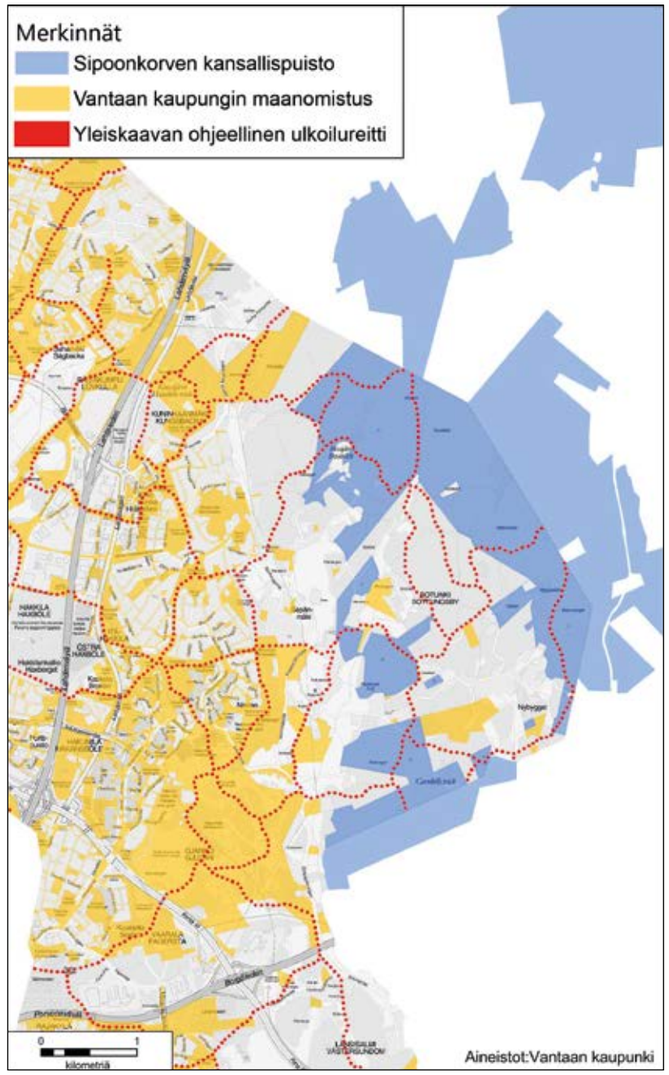

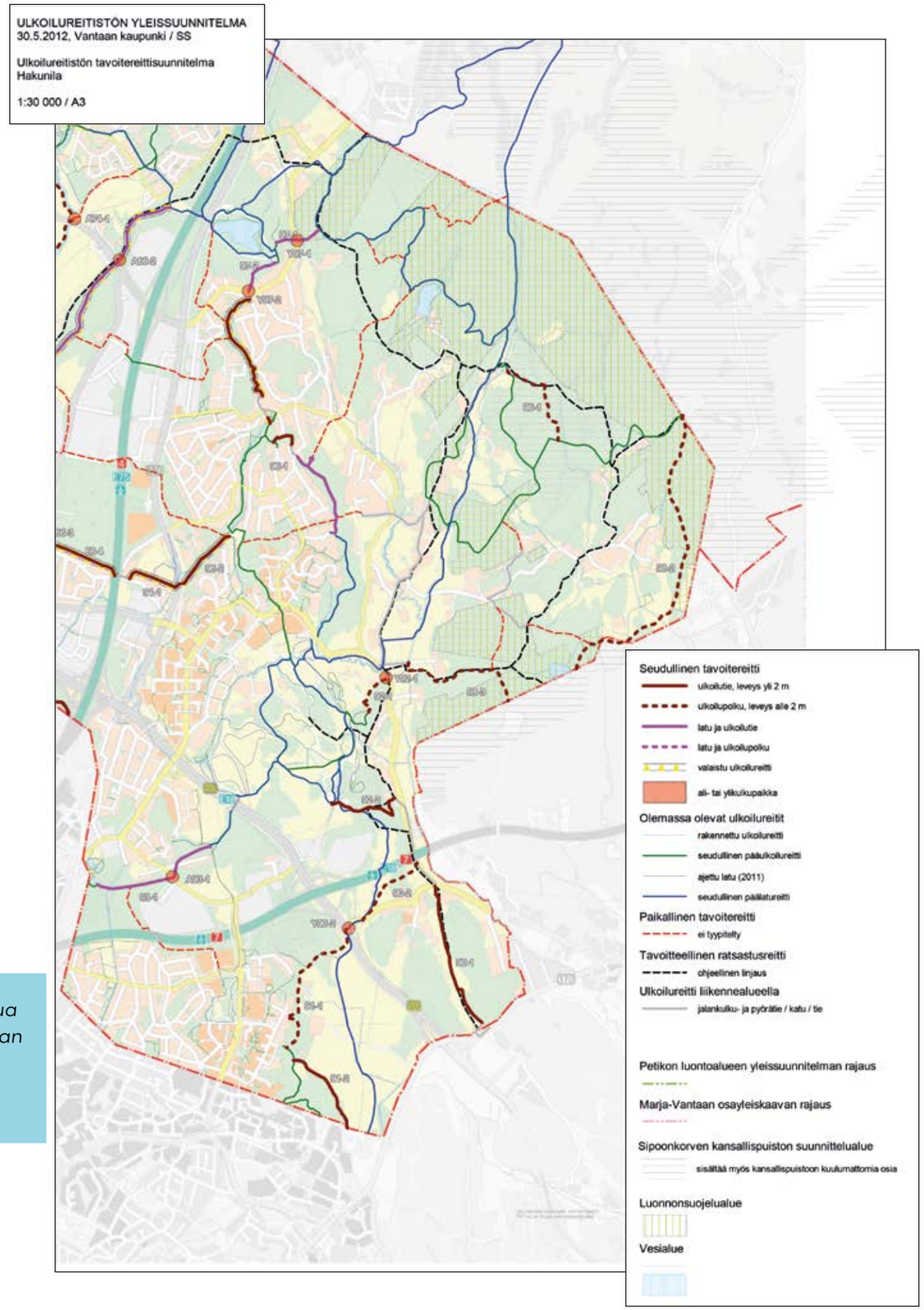

Ulkoilureittien yleissuunnittelua ollaan tekemässä koko Vantaan alueella. Kartta on viimeisin luonnos ulkoilureitistön tavoitesuunnitelmasta.

4 Kuusijärven suunnittelun lähtökohdat

4.1 Sijainti ja rajaus

Kuusijärvi sijaitsee Lahdentien ja Vanhan Porvoontien välissä. Kuusijärven eteläpuolella on Kuninkaanmäen asuinalue ja pohjoispuolella pääosin Sipooseen kuuluva Myyraksen alue. Vanhan Porvoontien itäpuolella on Palokallion luonnonsuojelualue. Kuusijärvestä itään alkaa Sipoonkorpeen liittyvä erämainen metsäalue, jonne ei ole yleiskaavassa varattu rakennettavia alueita. Tässä työssä suunnittelualue ulottuu Lahdenväylältä vanhalle Porvoontielle.

4.2 Maanomistus, suunnittelutilanne ja alueen hallinta

Kuusijärven ympäristöön perustettiin luonnonsuojelualue Uudenmaan lääninhallituksen päätöksellä 21.7.1936. Päätöksen perusteluna oli linnusto. Suojelu oli niin tiukkaa, että jopa alueelle meneminen oli kiellettyä. Asutus järven lähistöllä alkoi vähitellen kasvaa, ja uimarantoja tarvittiin. Luonnonsuojelu haluttiin purkaa, jotta järveä voitaisiin käyttää ulkoiluun ja virkistykseen. Lääninhallitus päätti lakkauttaa luonnonsuojelun 23.3.1968. Valituksen käsittelyn jälkeen Maatalousministeriö vahvisti Hanaböleträskin luonnonsuojelualueen purkamisen 3.9.1969. (Tyystjärvi 2015 s. 140-142.)

Kaupunki osti Kuusijärven lähiympäristön maat vuonna 1966, mutta itse järvi ei kuulunut ostettuihin kiinteistöihin. Suurin osa yhteisvesialueesta on lunastettu kaupungille, mutta järven kaakkoisosassa on edelleen vesialue, jonka Sotungin kylän tilat omistavat. (Tyystjärvi 2015 s. 142.)

Kuusijärvelle on laadittu asemakaava, joka on vahvistettu vuonna 1996. Asemakaavassa on varattu laajalti alueita lähivirkistykseen ja uimarannaksi. Kaavassa on esitetty laaja ulkoilureittiverkosto. Luonnon ja metsämaiseman suojelua on myös määrätty kaavassa: Järven kaakkoispuolen ja länsipuolen kosteikot on suojeltu merkinnällä ”s-3, alueen osa, jolla ei saa suorittaa sen luonnontilaa muuttavia toimenpiteitä”. Kuusijärvenojan lehtoa ja järven itäpuolen korkeaa kalliomäkeä koskee merkintä ”ltj - Alueen osa, joka jätetään kehittymään luonnontilaisena. Vain ulkoilijoiden turvallisuuden ja ympäristön siisteyden vaatimat toimenpiteet saa suorittaa.” Määräystä ei kuitenkaan ole noudatettu yksityisessä omistuksessa olleilla mailla, vaan metsän hakkuu on tehty määräyksestä piittaamatta. Asemakaavassa on varattu tilaa myös Kuusijärven ruoppausmassoille, mutta myöhemmin ruoppaaminen on todettu vääräksi tavaksi kunnostaa järveä. Pohjasedimentin käsittely vapauttaisi lisää ravinteita veteen ja suurempi syvyys saattaisi johtaa veden lämpökerrostumiseen myös kesällä, mikä edelleen lisäisi sisäistä kuormitusta (Särkelä & al. 2008, s.29).

Vuonna 2015 kaupunki osti aiemmin yksityisessä omistuksessa olleita virkistysalueita, joten nyt lähes koko virkistysalueeksi asemakaavoitettu alue on kaupungin omistuksessa. Asemakaavoitetun virkistysalueen lounaisosa on edelleen yksityisomistuksessa. Tämäkin alue tulisi hankkia kaupungin omistukseen.

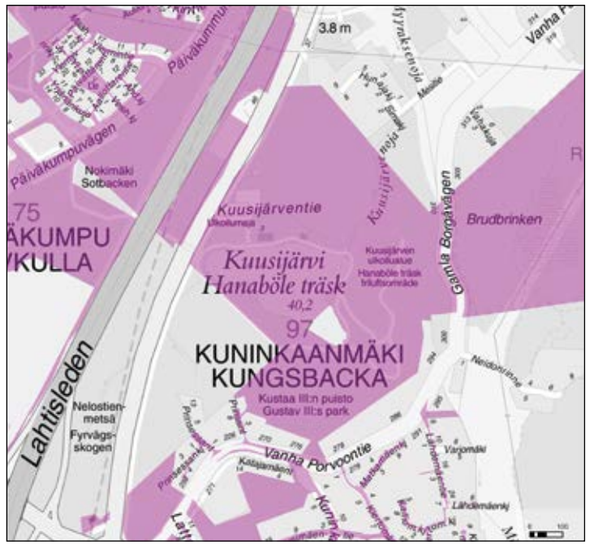

Kaupungin maanomistus on merkitty karttaan purppuranpunaisella.

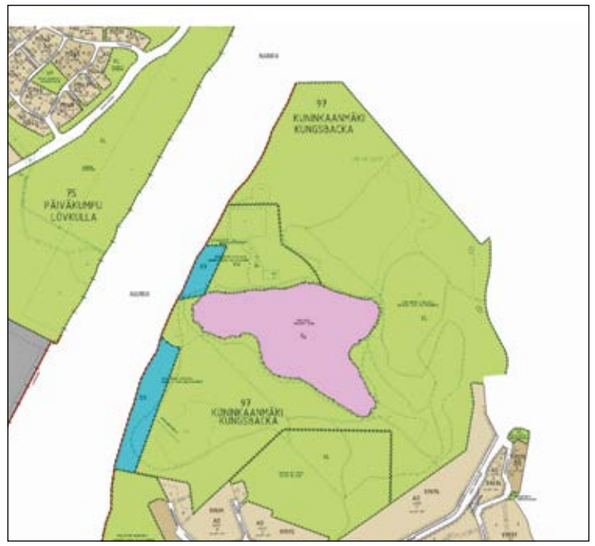

Ajantasa-asemakaava.

Järven pohjoispuolen avokallioita.

Rentukat kukkivat Kuusijärvenojan varrella paikalla, jolla puronvarsilehto on kärsinyt hakkuista.

4.3 Maisemarakenne ja maisemakuva, maiseman historia

Kuusijärvi on etelässä ja idässä korkeiden, osin moreenipeitteisten kalliomäkien rajaama. Järven pohjoispuolella on pieniä kalliokumpareita, joiden välissä on savea ja turvetta saven päällä. Pohjoiseen laskevan puron ja siihen liittyvän haaran pienissä laaksoissa on savea. Järven eteläpuolella ja kaakkoisen lahden jatkeena on turvekerrostumia ja suota. Kaakossa on maalajina myös hiekkaa. Järven itäpuolisen mäen takana on etelässä Sotunkiin jatkuva kallioperän murroslinja, jonka muodostama laakso on tällä kohtaa hyvin kapea, viitisenkymmentä metriä. Kapean laakson maalaji on savea, silttiä tai pintamaa maataloudellisen maaperäkartan mukaan hiekkaa. Lahdenväylän ja Lahdentien välissä on kalliomäkiä ja savi- ja silttilaaksoja. Osa alueesta on täyttömaata.

Järven pinnan korkeusasema on 40,2. Eteläpuolisen mäen korkein kohta on 71 metrin korkeudessa noin 200 metrin päässä järven rannasta. Itäpuolisen mäen korkeus on noin 61 metriä 90 metrin päässä järven rannasta. Tämän mäen itäpuolella, noin 370 metriä Kuusijärvestä itään, Sotunginoja/Myyraksenoja virtaa kallioperän murroslaaksossa noin korkeusasemassa 30, eli kymmenisen metriä Kuusijärven pintaa alempana. Maasto on siis melko jyrkkää.

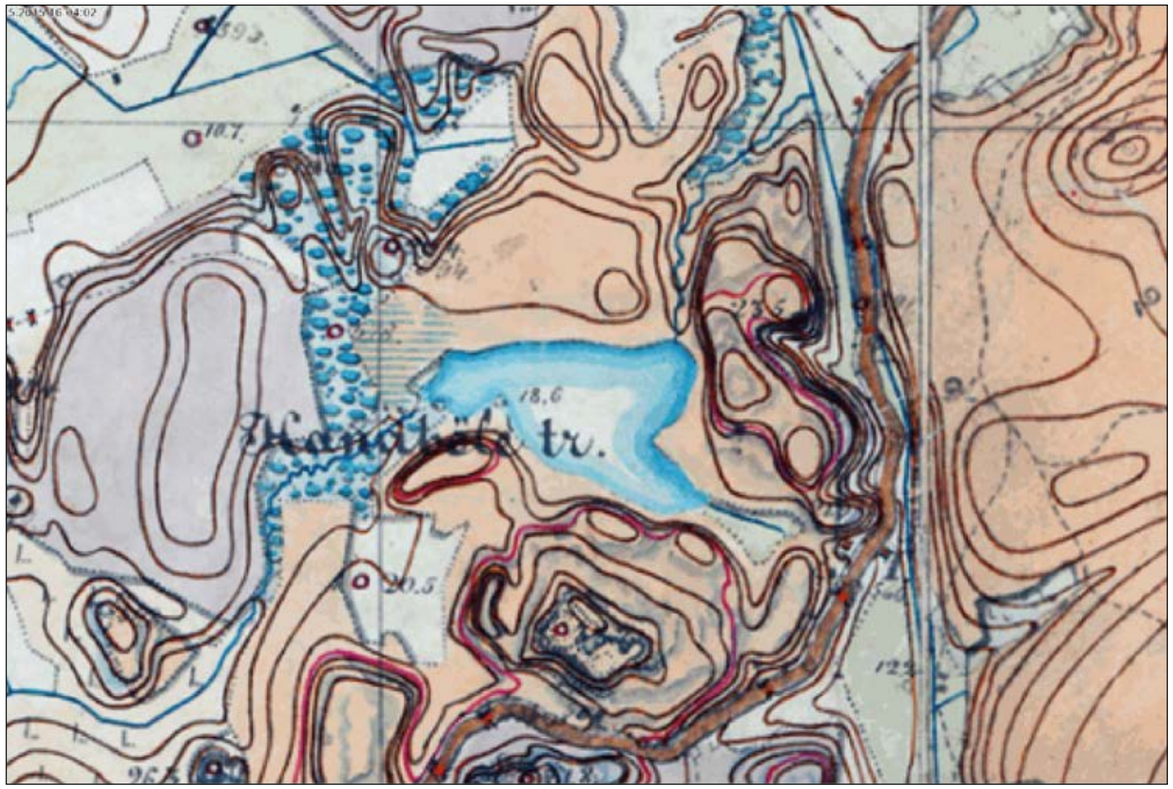

Ote Senaatin kartasta vuodelta 1871. Oranssinruskea on sekametsää, harmahtava havumetsää. Vaaleanvihreä on niittyä ja vaalean kellertävä on peltoa. Purojen varsilla on puoliavointa, ehkä laidunnettua tai niitettyä maisemaa. Suuri antatie näkyy kartassa selvästi.

Vaihteleva topografia luo taustan monimuotoiselle maisemakuvalle. Metsäinen maisemakuva on vaihteleva. Puusto on monilajista ja monen ikäistä. Maisemakuvaa avartavat harvapuustoiset kalliomäkien laet kauniine kalliopintoineen. Kuusijärven pohjoispuolella tehdyt hakkuut näkyvät. Alueella on koivuvaltaista nuorta puustoa. Toisaalta näkymä laskupuron laaksoon on paikoin avoin.

Lahdentie ja Lahdenväylä katkaisevat metsäisen maiseman. Lahdentie tehtiin aikoinaan suojelualueelle (Tyystjärvi 2015 s. 140). Teiden väliin on läjitetty maata 1990-luvulla. Tämä alue on edelleen suurelta osin avoin ja sen maisemakuva on rikkonainen.

Kuusijärven lähiympäristö on kautta historian ollut metsäinen. Kylien niityt ovat kuitenkin ulottuneet purojen varsia pitkin lähes kaikille kasvukyvyltään hyville maille, myös Kuusijärven tuntumaan. Suuren rantatien eli Vanhan Porvoontien varrella kapeassa laaksossa on ollut peltoa ja niittyä. Lahdentien ja Lahdenväylän väliin on jäänyt entinen pelto, joka nykyisin kasvaa pääosin lehtipuustoa. Ilmakuvan perusteella peltoa on viljelty vielä vuonna 1986. Suuri rantatie on tuonut ihmisiä Kuusijärvelle silloinkin, kun järvi oli erämaajärvi kaukana kyläkeskuksista. Tarina Kustaa III:n piknikistä järven lähistöllä vuonna 1775 on jäänyt elämään nimistössä.

Nykyään metsä jatkuu yhtenäisenä Vanhan Porvoontien molemmilla puolilla. Sotunginojan/Myyraksenojan laakso on kuitenkin ollut avointa niittyä tai peltoa 1700-luvulta 1900-luvun puoliväliin saakka. Senaatin kartassa 1871 kapea laakso on kauttaaltaan niittynä, ja myös Kuusijärven laskuojan varrella on niittyä. Vanha Porvoontie noudattelee tässä Suuren rantatien linjaa.

Kuusijärven uimaranta laitureineen ja pysäköintialue on rakennettu 1970-luvulta alkaen. Ulkoilumaja ja talonmiehen asunto valmistuivat vuonna 1979. Ulkoilumaja on mainittu Vantaan moderni rakennuskulttuuri -inventointiraportissa, jossa se on saanut luokitustunnuksen A2 (Vantaan kaupunki 2002). Nykyisessä Kirsti -kulttuuriympäristötietokannassa rakennus on saanut luokitustunnuksen K, joka tarkoittaa, että sen arvottaminen on kesken. Ulkoilumajan on suunnitellut arkkitehti Kari Rainio Honka-rakenteelle. Vahvistamattoman perimätiedon mukaan rakennus olisi alun perin ollut myyty Saudi-Arabiaan (Tyystjärvi 2015 s. 142).

Tekninen lautakunta hyväksyi Kuusijärven ulkoilualueen maiseman yleissuunnitelman 3.1.1980. Näyttää siltä, että osa suunnitelmassa esitetyistä reiteistä ja toiminnoista on toteutettu ja osaa ei. Suunnitelmassa on esitetty muun muassa silta vanhan Porvoontien yli, kuitenkin eri kohtaan kuin nyt.

Suuri rantatie eli Kuninkaantie kiemurtelee syvällä murroslaaksossa. Tältä kalliolta lähtemään on suunniteltu uusi kevyen liikenteen silta kohti Sipoonkorpea.

4.4 Vesistöt ja vesitalous

Kuusijärvi on Vantaan Kuninkaanmäessä sijaitseva metsälampi. Kuusijärvi on laajuudeltaan 7,54 hehtaaria ja se kerää sadevedet Myyraksenojan pienvesistön osavaluma-alueelta. Valuma-alueen pinta-ala on laajuudeltaan 10 kertainen verrattuna Kuusijärven vesipinta-alaan.

Kuusijärvenojan valuma-alueen maanpeitteisyys on kartoitettu seudullisen maanpeiteaineiston avulla. Alueen maanpeitteisyys sisältää 70% puustoa, 9% vesipintaa ja loput avokalliota, teitä, rakennuksia ja vettä läpäisemätöntä pintaa.

Valuma-alueen eteläosassa on asutusta, joka on liitetty kunnallistekniikkaan vuonna 1990. Järven pohjoispuolella olevan ulkoilualueen kahvila-ravintola liitettiin kunnallistekniikkaan vuonna 2004.

Kuusijärven varastotilavuudeksi on arvioitu 120 000 m^3, kun järven keskisyvyytenä käytetään 1,7 m. Vedenpinnantaso on noin +40m (N60 -korkeusjärjestelmä). Järven oletetaan mataloituvan noin 1cm:ä vuosittain, sillä veden mukana järveen tuleva kiintoaines vajoaa hitaasti ja sedimentoituu pohjakerrokseen.

Kuusijärven vesien teoreettiseksi viipymäksi on laskettu 230 vuorokautta, kun pintavaluntana on 9 l/s/ha. Kuusijärveen virtaa noin 40 % valuma-alueelle sataneesta vedestä. Valuma-alueen maaperä on peruskalliota ja moreenia. Vesiä tulee järveen osin välittömänä pintavaluntana ja osin viiveellä paineellisena pohjavetenä. (Särkelä, Lahti ja Männynsalo 2008.)

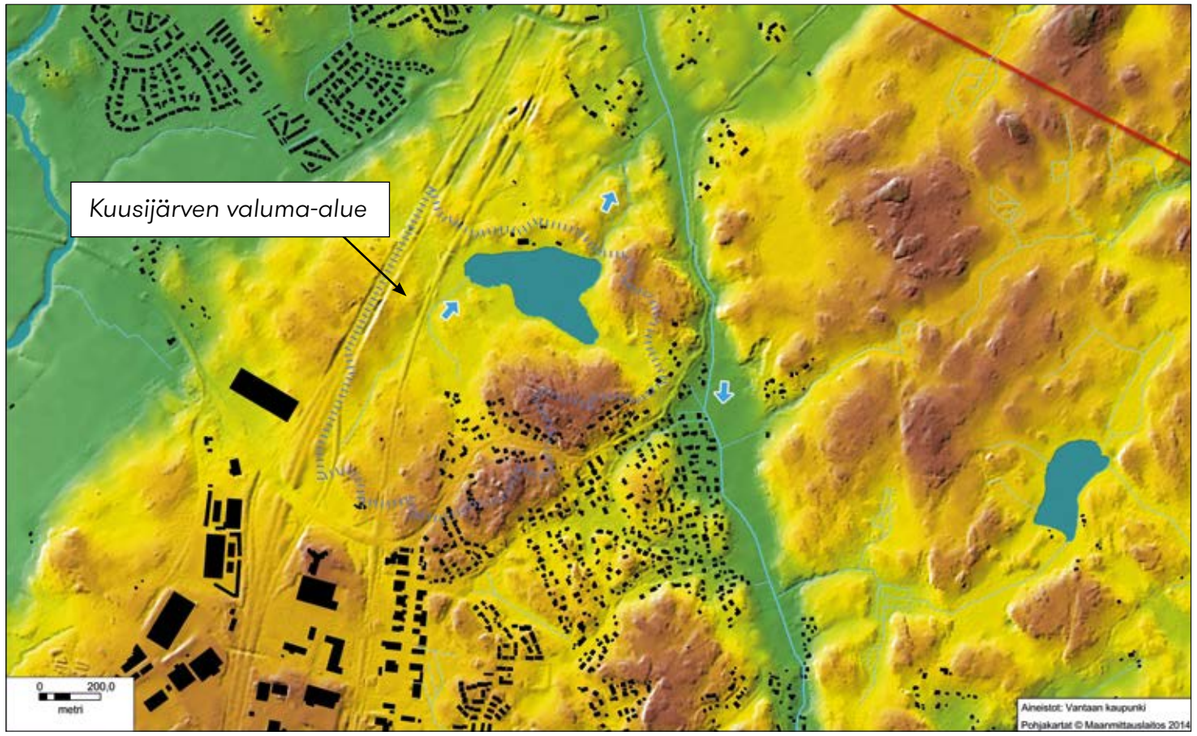

Topografia ja vedet.

4.4.1 Vesistön vedenlaatu

Kuusijärven vedenlaatua on mitattu lähes vuosittain 1990-luvulta lähtien. Viimeisimmät vedenlaatutiedot ovat huhti-heinäkuulta 2015, jolloin vedenlaatua on mitattu kesäkautena neljänä (4) kertana näytteenottojaksolla osana Myyraksenojan kuormitustarkkailuun liittyvää Saija Lehden opinnäytetyötä.

Vuoden 2015 vesinäytteistä on määritetty mm. kokonaisfosfori, kokonaistyppi, happi ja lämpökestoiset kolibakteerit (kuva 4). Näytteenottopaikkana on ollut Kuusijärven koillinen lasku-uoma.

Mittausten perusteella voidaan todeta, että Kuusijärven kokonaistyppi vaihteli välillä 770 – 1300 ug/l ja kokonaisfosfori 17 – 70 ug/l. Samoissa mittauksissa happipitoisuus oli 7 – 10.6 mg/l ja lämpökestoiset kolibakteerit 0 – 42 pmy per 100 ml.

Kuusijärven virkistyskäyttö heinäkuussa näkyi kokonaistypen ja fosforin pitoisuuksien kaksinkertaistumisena huhti-kesäkuun lukemiin verrattuna. Kokonaistyppi oli paikoin yli 1 mg/l, mutta lukemaa ei ole voitu suhteuttaa aiempiin laatutietoihin, sillä tyyppipitoisuus on mitattu Kuusijärvestä hyvin harvoin. Referenssikohteena ovat tyypilliset humusjärvet, joissa typpipitoisuus on hieman alle 1 mg/l. Muihin humusjärviin verrattuna Kuusijärven typpipitoisuus oli korkea heinäkuussa 2015.

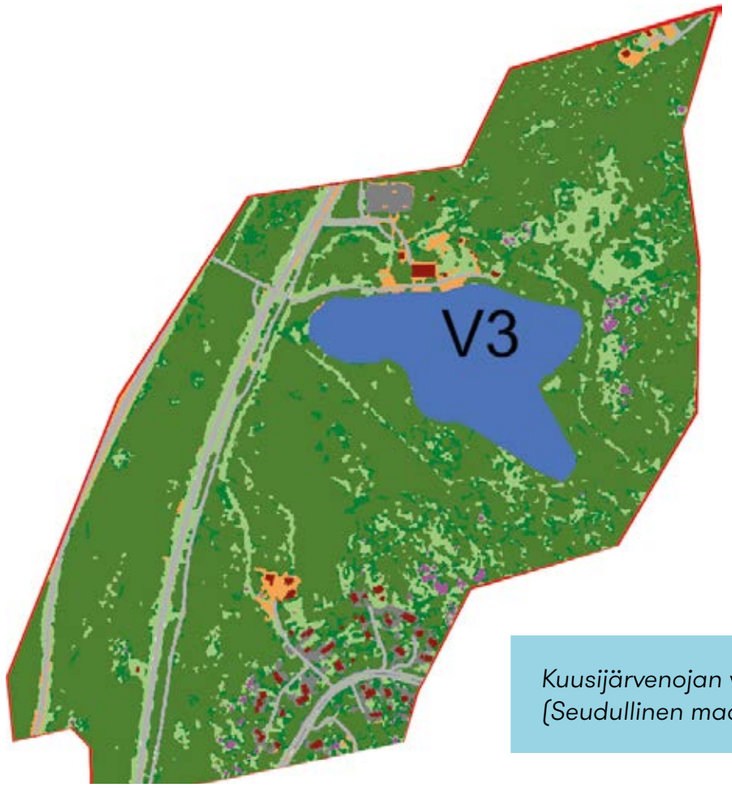

Kuusijärvenojan valuma-alue (Seudullinen maanpeiteaineisto 2015)

Kuusijärven kokonaisfosforin keskiarvo oli 37 ug/l. Pitoisuus nousi korkeimmillaan 70ug/l, joka on suurempi kuin aiempien vuosien pitoisuusmittaukset. Aiemmat mittaukset ovat ulottuneet aina 1990 alusta 2007 saakka. Kokonaisfosforipitoisuus on ollut 2000-luvulla keskimäärin 30 ug/l. Huomioitava on, että aiemmat mittaukset on otettu Kuusijärvestä yhden metrin syvyydeltä.

Ihmisperäisten ja lämpökestoisten kolibakteerien määrä on kasvanut yli kymmenkertaiseksi huhtikuusta heinäkuulle 2015. Pitoisuudet ovat kuitenkin huomattavasti alle 500 pmy/ 100ml, joka toimii uimavesien hygieenisenä raja-arvona. Kolibakteerit lisääntyivät kesällä 2015, mutta niistä ei ollut terveysvaaraa ihmiselle.

Kuusijärven happipitoisuus laski tasaisesti huhtikuusta heinäkuuhun 2015, ja pitoisuus oli alhaisimmillaan 7 mg/l. Mitattuun happipitoisuuteen vaikuttivat mm. veden lämpötila ja ravinteet. Kaikki Kuusijärven vesinäytteet otettiin pinnasta, mutta happipitoisuus oli todennäköisesti sama myös syvemmällä järvessä, sillä vuonna 2007 tehdyissä hapen vertikaalimittauksissa Kuusijärvessä ei havaittu lämpötilakerrostuneisuutta tai eroja hapen kyllästysasteissa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Kuusijärvi on pienen kokonsa ja pitkien viipyvien vuoksi altis muuttumaan ja pilaantumaan voimakkaan virkistyskäytön seurauksena. Vedenlaatuun vaikuttaa ravinteet (fosfori ja tyyppi), joiden pitoisuudet ovat kasvaneet vähitellen. Riskiajankohta on kesä-heinäkuu, jolloin virkistyskäyttö on voimakkaimmillaan.

Alueen pohjavesivaroja on mahdollista hyödyntää pienimuotoisesti lisäveden tuottamisessa. Pohjaveden pumppauksella voidaan hetkellisesti nopeuttaa vedenvaihtuvuutta Kuusijärvessä. Samalla järven luontainen pintavalunta ja pohjaveden maaperästä purkautuminen järveen vähenee. Pohjaveden pumppaus ei siis lisää veden kokonaismäärä Kuusijärvessä pitkällä aikavälillä, sillä sama vesi kiertää järven valuma-alueen sisällä. Sen vuoksi on suositeltava lisäveden johtamista Kuusijärveen sen valuma-alueen ulkopuolelta.

Pintavalunnan myötä tulevia ravinteiden ja eloperäisten aineiden määrää tulisi pyrkiä vähentämään järvessä. Kuitenkaan järven pohjasedimentin poistoa ruoppaamalla ei suositella, sillä se johtaisi kuormituksen lisääntymiseen järvessä ja alapuolisessa vesistössä.

4.5 Vesihuolto

Käyttövesi
Kuusijärven ulkoilualueelle on rakennettu yksityinen vesihuolto vuonna 2004. Yksityinen vesijohto on kooltaan d110. Alue kuuluu Hakunilan painepiiriin, jossa Hakunilan vesitorni ylläpitää verkoston painetasoa. Vesijohdon tuotto on noin 7-8 l/s, kun virtausnopeus on putkessa 1 m/s. Kuusijärven ulkoilualueelle voidaan toimittaa HSY:n vesijohtoverkostosta enimmillään talousvettä vuorokausivirtaamalla 670 m^3/d.

Jätevesi
Kuusijärven ulkoilualueen jätevesihuolto perustuu järven itä- ja eteläpuolella, Lahdentien varrella oleviin jätevedenpumppaamoihin. Alueen jätevedet johdetaan d200 viettoputkilla Kuusijärven ja Prinsessatien pumppaamoille, joista jätevedet pumpataan edelleen HSY:n paineviemäreitä d110 ja d90 pitkin eteenpäin ja lopulta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Prinsessatien jätevedenpumppaamon tuotto on 3,5 l/s, jota tarvitaan nykyisillään myös Kuusijärven eteläpuolella olevan Kuninkaanmäen asutuksen tarpeisiin. Vapaata pumppauskapasiteettia on käytössä enimmillään 2,8 l/s, mikä tarkoittaa, että Kuusijärven ulkoilumajan alueelta voidaan ottaa vastaan enintään vuorokausivirtaamana 48 m^3/d jätevettä ilman tasausallasta. Tämä mitoittaa nykyisen vesihuollon riittävyyden Kuusijärven alueella.

Hulevesi
Alueen hulevedet johdetaan pintavaluntana avo-ojia pitkin Kuusijärveen ja Kuusijärvenojaan. Nykyiselle pysäköintialueelle on rakennettu d300 hulevesiviemäri. Osa hulevedestä imeytyy maaperään pohjavedeksi ja osa kulkeutuu kosteikkoja pitkin Kuusijärvenojaa pitkin Vantaan Myyraksenojaan ja edelleen Krapuojan kautta Helsingin Kappelvikiin.

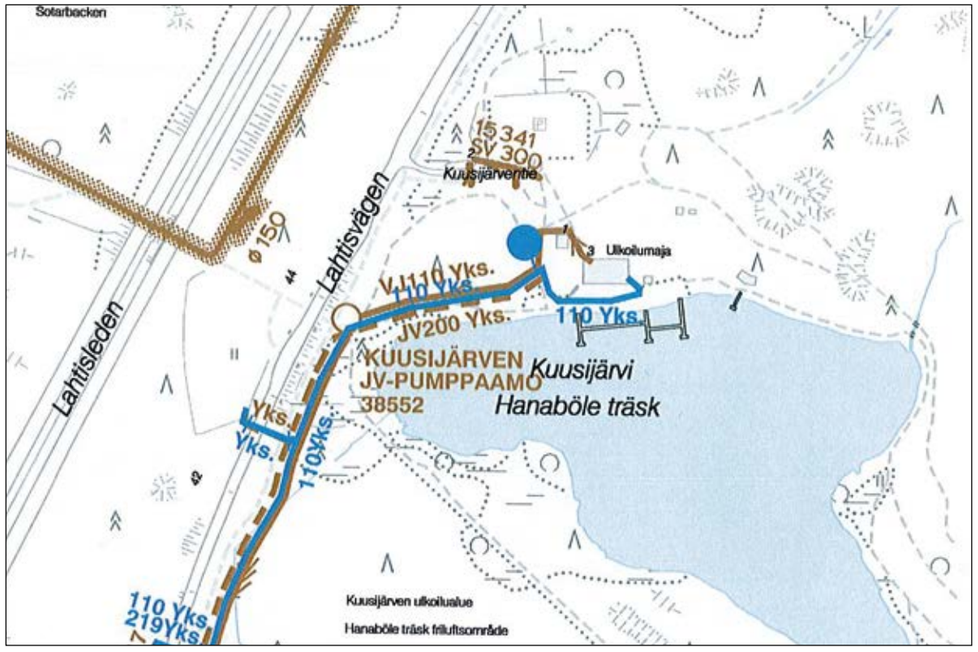

Kuusijärven ulkoilualueen vesihuolto.

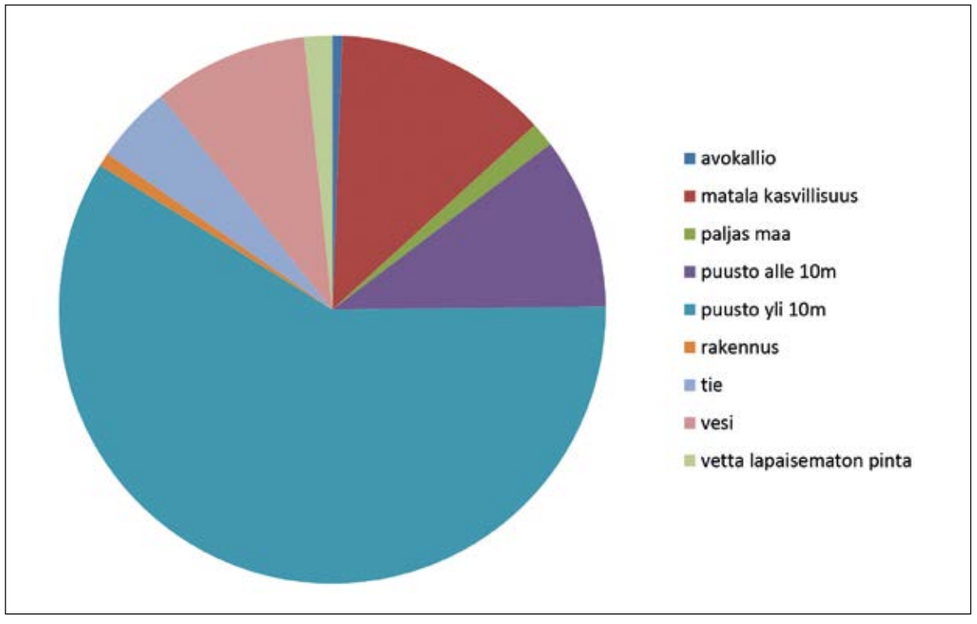

Kuusijärvenojan valuma-alueen maankäyttötyypit.

Kuusijärven vedenlaatumittaukset huhti-heinäkuussa 2015 (Lehti 2015).

4.6 Nykyiset palvelut

Kuusijärven alueella toimii tällä hetkellä kahvila-/ravintolayrittäjä, joka (yhdessä kaupungin kanssa) tarjoaa mm. kahvilapalveluita, vuokraa kokoustilaa ryhmille, ylläpitää julkista savusaunaa ja järjestää jonkin verran ohjelmaa. Alueella on myös ollut ulkopuolisen palvelutarjoajan toimintaa, kuten kanoottien vuokrausta kesäisin.

Kahvila- ja ravintolayrittäjällä on kiinnostusta kehittää aluetta, mutta toiveena on, että alueelle saataisiin ulkopuolisia palveluntarjoajia elävöittämään palvelutarjontaa.

Alueella toimivat yritykset ja yhteisöt järjestävät jo nyt monenlaisia tapahtumia. Järjestäjät tiedottavat tapahtumistaan useimmiten sosiaalisessa mediassa ja omilla sivuillaan. Jo Sipoonkorven tai muissa pääkaupunkiseudun kansallispuistoissa kuten Nuuksiossa toimivat yritykset voidaan nähdä potentiaalisina toimijoina myös Kuusijärven alueella tulevaisuudessa.

Sipoonkorven ja Nuuksion kansallispuiston tarjoamat aktiviteetit ovat pitkälti omatoimisia retkeilyyn liittyviä aktiviteetteja (patikointi, sienestys, kalastus yms.). Tämän lisäksi alueille voi ostaa kansallispuistojen yhteistyötahoilta esimerkiksi ryhmille järjestettyjä retkiä, urheiluaktiviteetteja yms. Nykyisellään Kuusijärven alueella ei ole yrittäjille tarkoitettuja varastotiloja tai muita tiloja, joita he voisivat vuokrata/käyttää. Vantaan kaupungin elinkeinopalvelut toteutti keväällä 2015 Sipoonkorven kansallispuistossa ja Kuusijärvellä toimiville yrityksille kyselyn, jonka tavoitteena oli selvittää alueen potentiaali virkistys- ja luontomatkailukohteena. Kyselyn avulla kartoitettiin, ovatko yrittäjät jo käyttäneet Kuusijärven aluetta toiminta-alueenaan ja miten paljon, millaisia tiloja he toiminnan laajentamista varten tarvitsisivat ja olisivatko he halukkaita vuokraamaan tiloja sekä kaipaisivatko he markkinointiin tai viestintään liittyvää tukea kaupungilta.

Metsähallitus ylläpitää verkkosivuillaan listaa Sipoonkorven kansallispuistoissa palveluja tarjoavista yrityksistä. Näillä yrityksillä voidaan myös olettaa oleva paras tietämys puiston läheisyydessä sijaitsevan Kuusijärven alueen kehittämistarpeista, mahdollisuuksista ja mahdollisesta käytöstä nykyisin.

Metsähallitus: www.luontoon.fi

Ympärivuotiset matkailupalvelut

Kuusijärvi on jo nyt suosittu ympärivuotinen retkikohde. Cafe Kuusijärvi on avoinna joka päivä ja toimii myös tilausravintolana. Alueella olevaa kokoustaloa ja grilli-kotaa sekä saunoja voivat yritykset vuokrata omiin tarpeisiinsa. Toimintaympäristö tarjoaa hyviä yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi ohjelmapalveluyrittäjille. Profiloidut korkeakatteiset matkailutuotteet tarkoittavat laadukkaita elämyksiä matkailijoille, mikä luo puitteet koko alueen businessehtoiselle kehittämiselle. Kuusijärven lähialueella toimii monia yrittäjiä, jotka tarjoavat jo nyt opastettuja luontoretkiä ja ohjelmapalveluja. Sipoonkorven kansallispuiston tarjoamat aktiviteetit ovat pitkälti omatoimisia retkeilyyn liittyviä aktiviteetteja, patikointi, sienestys, kalastus yms. Tämän lisäksi alueille voi ostaa kansallispuistojen yhteistyötahoilta esimerkiksi ryhmille järjestettyjä retkiä, urheiluaktiviteetteja yms. Suurin osa yrittäjistä toimii ainoastaan tilauksesta, mm. paikallinen yritys Exture on parina kesänä vuokrannut urheiluvälineitä ja järjestänyt retkiä Kuusijärvellä.

Mm. seuraavat yritykset tarjoavat matkailupalveluja Kuusijärvellä, lähialueella ja Sipoonkorven kansallispuistossa:

Aamiaismajoitus Juhaninkulma	www.kolumbus.fi/helka.ahtiainen
Anu Simell	www.anusimell.fi
Arctic Hike Helsinki	www.arctichikehelsinki.com
Bertas Bad	www.bertasbad.fi
Café Kuusijärvi	www.cafekuusijarvi.fi
DrumVenture	www.drumventure.fi
Elämyksen Taika	www.elamyksentaika.fi
Elämyksen Taika	www.elamyksentaika.fi
Erä-Atlas	www.era-atlas.fi
Exture	www.exture.fi
Fishing Lords	www.fishinglords.fi
Go Experience	www.goexperience.fi
Hymyilevä Punakettu	www.punakettu.com
Like2hike	www.like2hike.fi
Kiertävä luontokoulu Naakka	www.kiertavaluontokoulu.fi
Kikan Patikat	www.facebook.com/kikanpatikat
Feel the Nature	www.feelthenature.fi
Kikkapakka	www.kikkapakka.fi
Kuninkaankaarre	www.kuninkaankaarre.com
Kuvakai	www.kuvakai.fi
Luonnontie	www.luonnontie.fi
Majatalo Box Värdshuset / Handelsmans Café	www.majatalobox.fi
Moose activities Oy	www.moose.fi
Metsähallitus	www. Luontoon.fi, www.metsa.fi
Nature Experts	www.natureexperts.fi
Nissbackan kartanon veistospuisto	www.facebook.com/nissbacka.pullinen
Nygårds juhlatila	www.nygards.fi
Ojangon koiraurheilukeskus	www.ojanko.fi
Poni-Haka	www.poni-haka.fi
Sieniretki Y	www.sieniretki.fi
Sipoon Korpi-Susi	-
Treasure Coaching	www.elinvoimaayrityksellesi.fi
Vantaa Seura	www.vantaaseura.fi
Zemppi ry	www.sipoonkorpi.com
Vantaan Luontokoulu	www.vantaanluontokoulu.fi

Vantaan matkailuneuvonta / Vantaa-info

Liikekeskus Dixi, Ratatie 11. 2. krs	www.vantaa.fi
vantaa-info@vantaa.fi	www.vantaakanava.fi
puh. 09 8392 2133	

4.7 Kuusijärven tilat

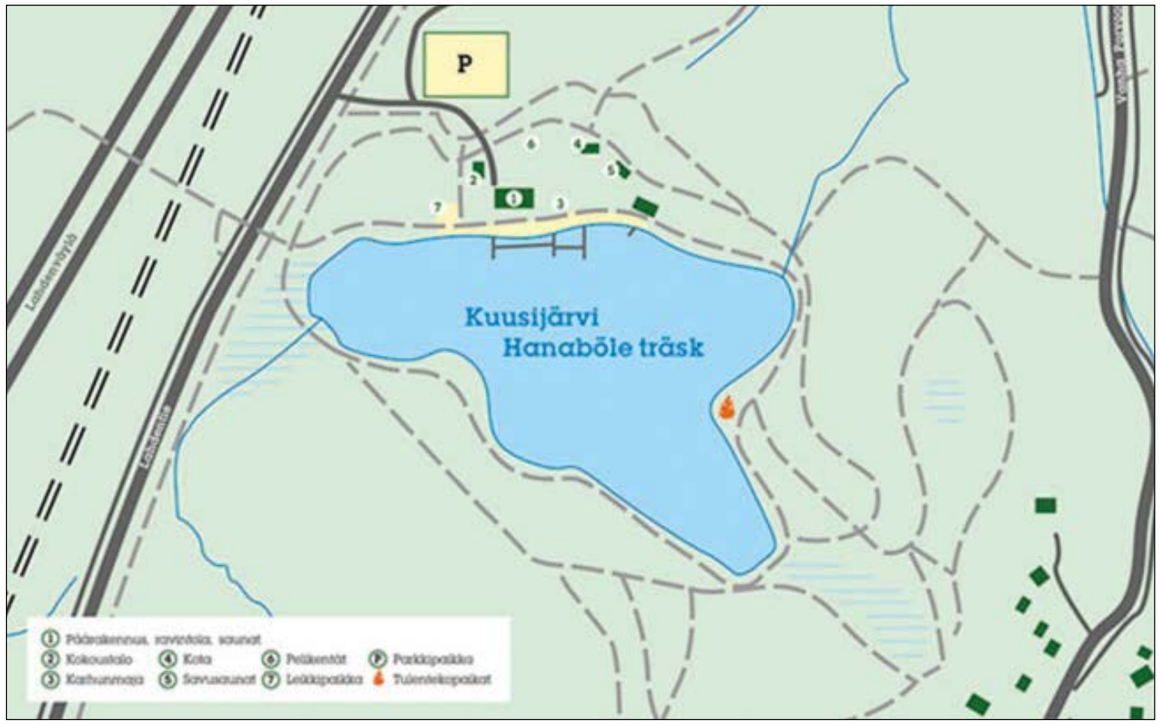

1. PÄÄRAKENNUS

Tilausravintola
Cafe Kuusijärvi on avoinna päivittäin klo 9-21, tarjolla myös lounas-buffet.
Cafe Kuusijärvi toimii tilausravintolana ja tiloja on mahdollista vuokrata yksityistilaisuuksiin kuten syntymäpäiväjuhliin, pikkujouluihin ja saunailtoihin. Catering alueen muihin tiloihin.

Saunat
Vuonna 2014 remontoidut ja uusitut saunat sijaitsevat Kuusijärven päärakennuksessa. Naisille ja miehille on molemmille kaksi saunaa. Saunojien käytössä on maksuttomia säilytyslokeroita, jotka toimivat kortilla, esim. kirjasto- tai bonuskortilla. Sähkösaunat ovat päällä joka päivä klo 9–20.

2. KOKOUSTALO

Kokoustalo
Kokoustaloon sopii n. 20 henkeä. Varustuksiin kuuluu mm. videotykki, äänentoisto, wifi, fläppitaulu, jääkaappi ja oma wc. Omalla takapihalla on myös suojaisa terassi ja kaasugrilli. Kaikkia tiloja vuokrataan klo 8-21 välillä.

3. KARHUNPESÄ

Lämmitetty pukukoppirakennus Karhunpesä on käytössä avantouimareille 1.9.–15.5. Avaimet voi lunastaa kaupungin yhteispalvelupisteistä.

4. KOTA

Grillikota
Iso, noin 25 hengen grillikota. Grillikota on sisustettu maanläheisesti ja varustettu isolla tulisijalla. Grillikodan voi vuokrata yksityiskäyttöön, hintaan sisältyy polttopuut.

5. SAVUSAUNAT

Savusaunat
Kuusijärvellä on kolme savusaunaa: yksi iso savusauna (n. 20 henkeä) ja kaksi pientä savusaunaa (n. 10 henkeä). Savusaunat ovat käytössä yleisövuoroilla läpi talvikauden. Kahta pientä savusaunaa vuokrataan myös yksityiskäyttöön. Yksityissauna edellyttää ennakkovarausta, sauna-aika klo 13-20 välillä. Pienessä savusaunassa ei ole omia pukeutumis- tai peseytymistiloja. Pieni savusauna on avoinna klo 13 alkaen siihen asti kun löylyjä riittää. Iso rantasavusauna aukeaa klo 15. Sauna-aika on klo 20 asti. Savusaunat ovat unisex-saunoja ja uimapuku on pakollinen savusaunoissa. Savusaunat ovat suljettu kesäksi. Kausi jatkuu 1.9.2015.

6. PELIKENTÄT

Pelikentällä kesällä 2015 nuorisopalveluiden Nutakontti sekä mm. lentopallo- ja koripallomahdollisuudet.

7. LEIKKIPAIKKA

Leikkipaikalta löytyy vanhoja kiipeilytelineitä lapsille. Leikkikentän takana on 7 pukukoppia. Leikkipaikan toisella puolella pyörätelineitä.

LAITURIT

Uimarannalla iso laituri ja savusaunoilla pieni oma laituri. Kuntoilualueen kohdalla pieni laituri, jota käytetään kanoottien vuokraustoiminnassa.

MUUT TILAT

Leikkipaikan toisella puolella on kuntoilupaikka / kuntoiluvälineitä. Kodan ja saunojen välissä on rakennus, jossa on työkalu- ja puuvarasto. Pienten saunojen ja ison savusaunan välissä on pieni puuvarasto. Rannalta löytyy 4 pukukoppia ja kesällä myös päärakennuksen edessä rannan puolella jäätelökioski.

Tiedot kesältä 2015.

Kuusijärven viherkattoinen savusauna lämpiää 11.5.2015.

4.8 Liikenne ja ympäristöhäiriöt

Liikenteen nykytilanne
Kuusijärven ympäristössä on suuret liikenneväylät Lahden moottoritie sekä Lahdentie, joista aiheutuu melua virkistysalueelle. Keinojen löytäminen melun vähentämiseksi lisäisi alueen viihtyisyyttä.

Myös pysäköinnin kanssa on ollut hankaluuksia, sillä helteisinä kesäpäivinä Kuusijärven pysäköintialue täyttyy ääriään myöten ja autoja pysäköidään lisäksi väärin, myös Lahdentien varrelle. Liikennelaskennassa ke 5.8.2015 klo 14.40 laskettiin 186 autoa alueella, pysäköintialueen paikkamäärä on 125 autoa.

Pikaparannuksena nykyistä pysäköintialuetta aiotaan laajentaa kesällä 2016 siten, että autopaikkoja olisi jatkossa noin 200.

Pyöräpysäköinnin laatutaso ei ole kovin korkealla ja sen kohentamiseksi olisi suotavaa hankkia parempia telineitä. Tärkeimmät reitit alueelle ovat Lahdentien varren pyörätie ja poikittaisyhteydet Laurintien ja Peijaksentien suunnasta.

Julkinen liikenne
Ajokaudella 2015-2016 (syys-kevät) Kuusijärven läheisintä pysäkkiä käyttää pääasiassa linja 739, joka kulkee Pohjois-Nikinmäestä Korson ja Rekolan kautta Kuusijärvelle ja siitä Hakunilan läpi Helsinkiin. Vuoroja on arkisin kahdesti tunnissa ja viikonloppuisin kerran.

Kesäaikataulukaudelle on suunniteltu linjaa 712A, kulkemaan Tikkurilasta suoraan Kuusijärveä lähimmälle pysäkille, joka on linjan päätepysäkki. Linja liikennöi todennäköisesti kerran tunnissa.

Alle kilometrin päässä Kuusijärveltä on Päiväkummuntien kääntöpaikan päätepysäkki, jossa on hyvä tarjonta, arkisin kolmesta viiteen vuoroa tunnissa ja viikonloppuisin kolme. Linja 624 kulkee Koivukylän ja Leinelän kautta Tikkurilaan ja 724 taas Rautatientorille.

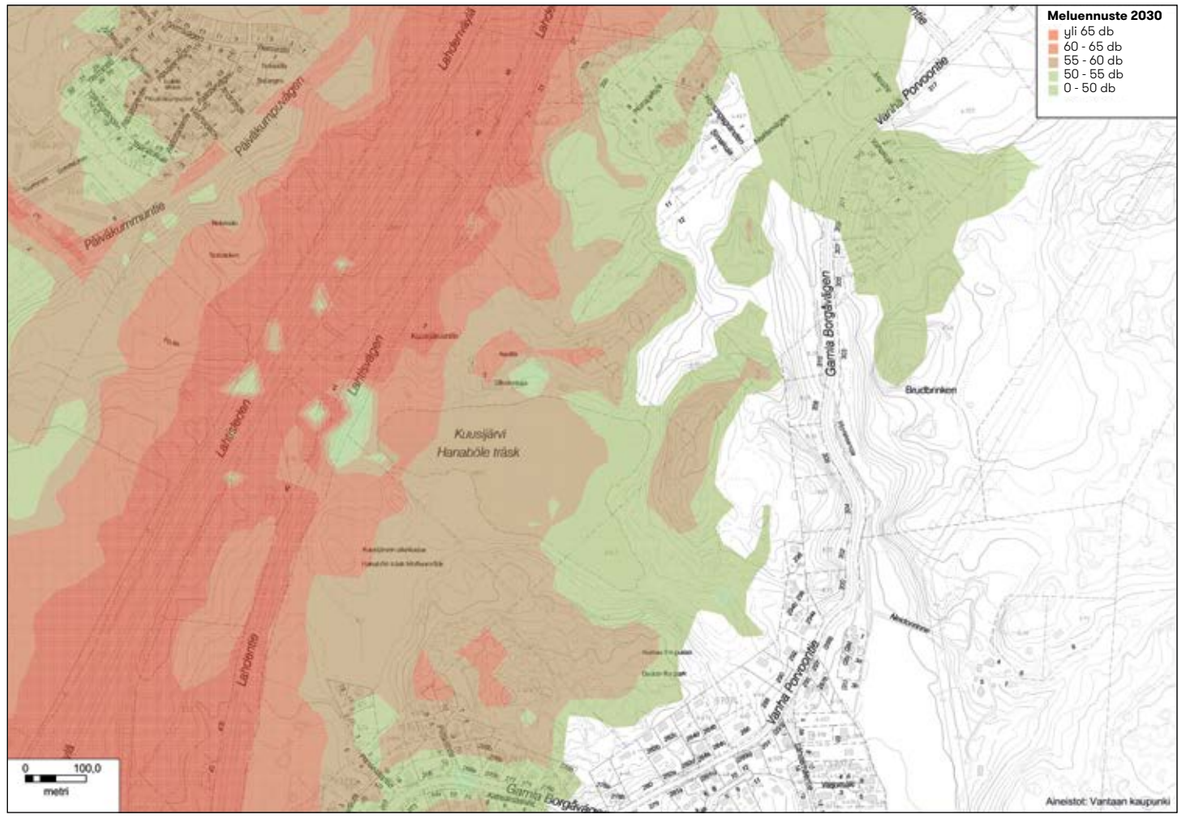

Kuvassa v.2005 laaditun meluennusteen melukäyrät v.2030 liikennetilanteella. Ennuste ei poikkea paljoa nykytilanteesta.

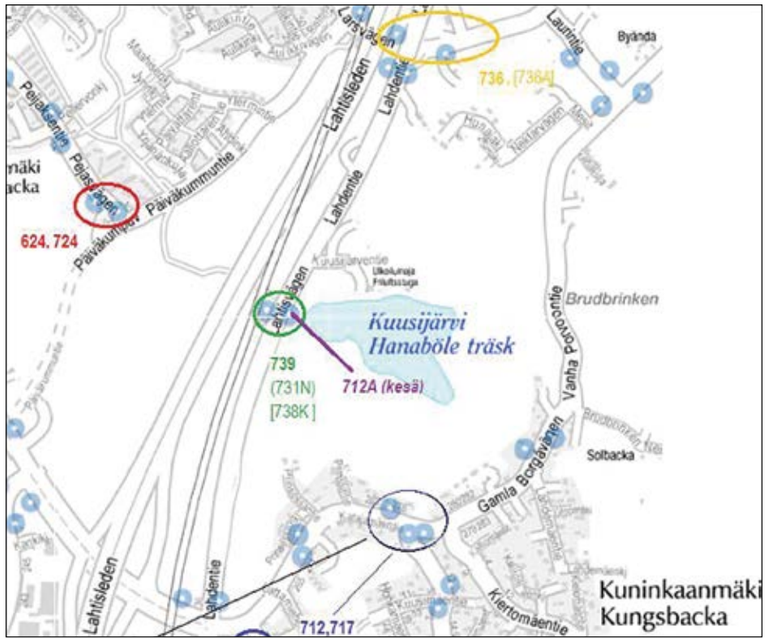

Laurintieltä noin kilometrin päässä kulkee linja 736 Vierumäen ja Tikkurilan välillä joka päivä kahdesti tunnissa, ja sen reitti kulkee monen asutusalueen läpi. Etelän suunnassa noin 1,4 km etäisyydellä olevalta pysäkiltä on linjojen 712 tai 717 lähtöjä pääosin 3-4 kertaa tunnissa. Lisäksi siellä kulkevat linjat 785K-788K, joilla tosin on vain muutama lähtö arkisin.

Kuusijärven saavutettavuus joukkoliikenteen matka-ajan perusteella. Aineistot: Vantaan kaupunki

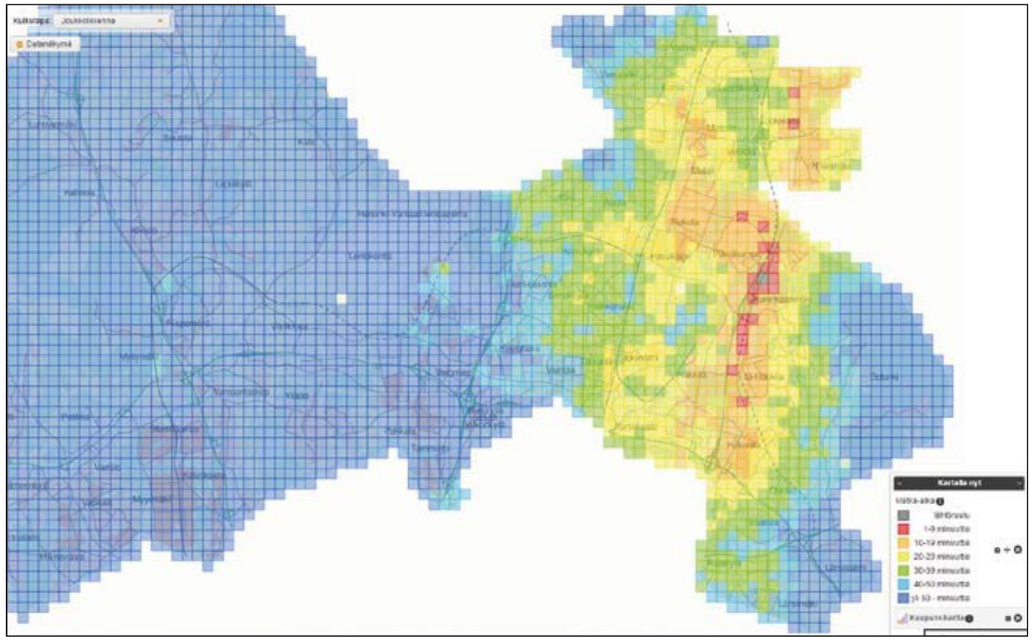

4.9 Kuusijärven luonnon monimuotoisuus ja luontoarvot

Järven koillispuolella virtaavan laskupuron varrella on rehevää saniaislehtoa ja tervaleppäkorpea. Kasvilajeista tyypillisiä ovat lehtokuusama, imikkä ja kevätlinnunherne. Eteläpuoliset rinteet kasvavat enimmäkseen komeaa kuusikkoa. Aivan rannassa kasvaa myös siellä täällä yksittäisiä kookkaita tervaleppiä. Vesikasveista näyttävimpiä ovat valkokukkaiset lumpeet, joita löytyy eniten länsiosassa järveä. Länsipuolella rannassa on myös pieni avosuo, missä näyttävin kasvilaji on raate, mutta myös vaatimaton suovalkku ja nevaimarre löytyvät täältä. Laajahko raatekasvusto löytyy myös järven kaakkoisosasta. Järven itäpuolisella kallioalueella on varsinkin sateisina kesinä komeasti kukkivaa kallioketoa kalliokieloineen ja mäkitervakkoineen.

Järven pienen koon takia pesiviä vesilintuja ei juuri ole muutamia sinisorsia, telkkiä ja taveja lukuun ottamatta. Metsälinnusto on runsas, mutta lajistoltaan tavanomainen. Kuuluvimpia laulajia kesäiltoina ovat mustarastaat ja punarinnat, aamuisin peipot ja pajulinnut.

Kuusijärven suurperhoslajistoa selvitettiin 15.5. – 5.10.2015 välisenä aikana automaattisesti pyytävillä syöttirysillä. Selvitysajankohdasta johtuen aikaiset kevätlajit samoin kuin myöhäiset syyslajit jäivät puuttumaan havainnoista. Automaattisia valopyydyksiä ei voitu käyttää mahdollisen ilkivallan ja ulkoilijoiden turvallisuuden takia. Suuri osa perhoslajeista ei hakeudu syöteille, joten vain alle puolet mahdollisesta alueen suurperhoslajistosta voitiin selvittää. Enemmistö Suomen perhoslajistosta kuuluu ns. pikkuperhosiin, joiden määrittäminen vaatii erityisosaamista, löytäminen vaatii aikaa ja on otollisista sääoloista riippuvaista, joten myös ne jätettiin pois tästä selvityksestä. Lajeja löytyi noin 120. Kaikkia pyydyksiin tulleita yksilöitä ei pystytty määrittämään niiden huonokuntoisuuden takia.

Selvityksessä havaittu lajisto oli pääosin sekametsien ja avoimempien ruohoisten alueiden lajistoa, sekä jonkin verran lehtomaisen elinympäristön lajeja, lähinnä alueen koilliskulmassa olevan puronnotkon alueella. Alueella ei havaittu yhtään EU:n luontodirektiivin liitteessä IV a määriteltyä erityisen suojelutarpeen omaavaa tai Suomen kansallisilla säädöksillä rauhoitettua lajia, mutta yksi laji, Cosmia trapezina, on viimeisimmän uhanalaisarvioinnin mukaan silmälläpidettävä (NT). Mielenkiintoisena erityispiirteenä oli puiden runkojäkäliä ravinnokseen käyttävien lajien runsaus, mikä on tyypillistä vanhoille metsille.

Kalliokedolla Kuusijärven itäpuolella kasvaa runsaasti kalliokieloa ja mäkitervakkoa. Kuva: Jaakko Vähämäki.

Kuusijärven arvokkaimmat luontotyypit sijoittuvat seuraaville metsäsuunnitelman kuvioille:

Kuvio 9627.0 käsittää tervaleppäkorpilaikun, joka luokitellaan vähintään muuksi arvokkaaksi elinympäristöksi. Kuvion 9628.0 eteläpäässä on lettomainen soistuma tai lähteikkö, jonka ulkoilureitti halkoo. Kuvioilla 9634.0 ja 9641 on Metsälain mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt jotka muodostuvat puroista tai pysyvistä vedenlasku-uomista ja niiden välittömistä lähiympäristöistä. Kuviolla 9634.2 on lehtomaisuutta, puustossa on mukana metsälehmusta sekä pihlajaa, ja siellä on myös pienimuotoinen tervaleppää kasvava soistuma. Kuvion 9631.0 pohjoisosassa on arvokasta kallio- ja ketokasvillisuutta, ja kuvio 9638.0 on osa Kuusijärven suokasviesiintymää, joka on muu arvokas elinympäristö.

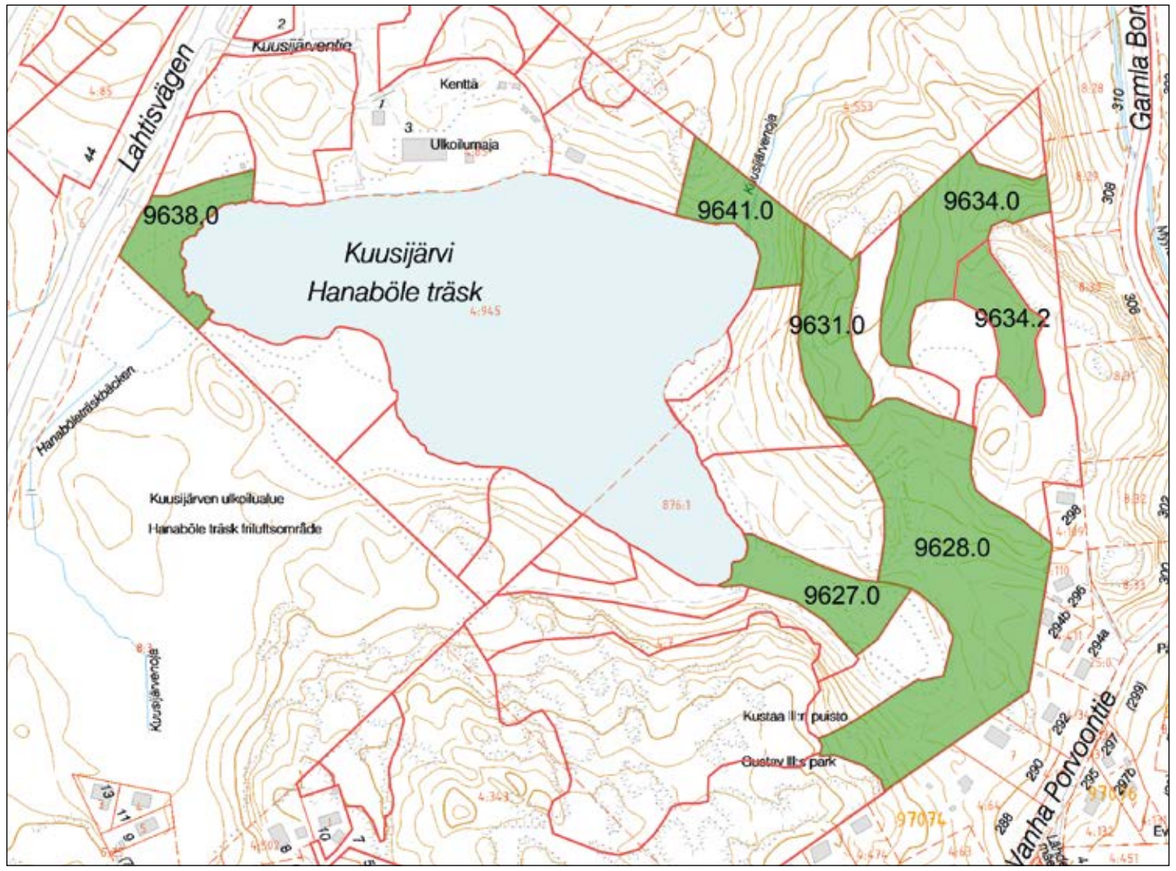

Tekstissä mainitut metsäkuviot.

4.10 Suunniteltu silta ja ulkoilureittiyhteys

Vanhan Porvoontien yli on suunniteltu kevyen liikenteen silta palvelemaan yhteyttä Kuusijärveltä kansallispuistoon. Suunnitelma sillan paikasta, ulkomuodosta sekä reittiyhteyksistä nykyisiin reitteihin valmistui 2014 vuoden alussa. Vuonna 2015 valmistui yleissuunnitelma ulkoilureitistä ja ladusta tulevan sillan kohdalta kansallispuistoon. Molemmat suunnitelmat on hyväksytty teknisessä lautakunnassa.

Ulkoilureittisuunnitelma tulevalta sillalta kansallispuistoon on parhaillaan ELY-keskuksessa hyväksyttävänä.

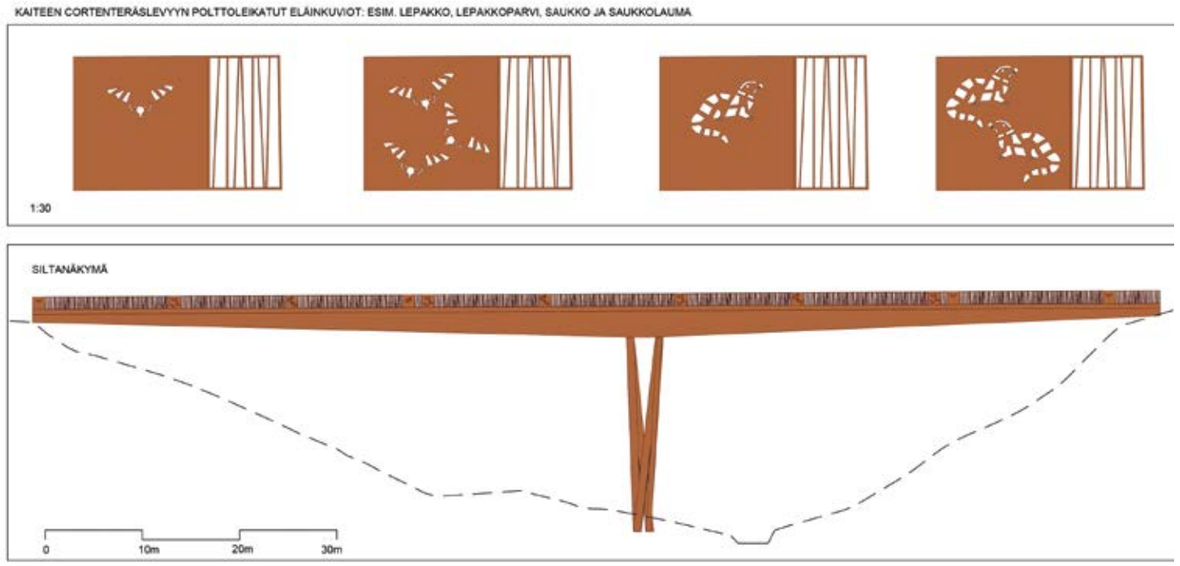

Vanhan Porvoontien kevyen liikenteen ylikulkusillan yleissuunnitelma on laadittu WSP oy:ssä. Silta rakennetaan pääosin betonista ja teräksestä, mutta ja sillan kansi on puuta. Silta saa ruskean värinsä corten-teräksestä.

5 Vuorovaikutus

Kuusijärvi on keskeinen ja tunnettu alue Vantaalla. Tämän vuoksi kehittämissuunnitelman teossa nähtiin tärkeänä käydä keskustelua alueen kehittämisestä kumppaneiden, alueen asukkaiden ja järjestöjen sekä yritysten kanssa.

5.1 Yrityskyselyn tuloksia

Alueella toimiville yrityksille lähetettiin yrityskysely keväällä 2015. Lisäksi monet yrittäjät osallistuivat järjestettyihin suunnittelutyöpajoihin. Yritykset tarjoavat tilauksesta erilaisia ohjelmapalveluja, mm. luonto- ja sieniretkiä, virkistys- ja tyhy-päiviä, liikuntaa ja melontaa. Yritysten vilkkaimmat ajat ovat kevät ja syksy ja asiakkaina yritys-, yhdistys- ja koululaisryhmät, myös ulkomaisia ryhmiä. Vastanneet yritykset käyttävät Kuusijärveä retkien lähtö- ja paluupaikkana, virkistystoimintaan ja välinevuokraamon pitämiseen. Yritykset odottavat toimintaansa kasvua, vaikka toteavat paljon kasvuun vaikuttavan suomalaisten yritysten halun tai mahdollisuuden panostaa henkilökunnan hyvinvointiin.

Yrityskyselyssä esille nousseita asioita:

- Parkkitilanteen parantaminen
- Helpompi bussiyhteys Tikkurilasta
- Järjestyksen ja sääntöjen noudattamisen valvonta
- Selvästi rajattu ja osoitettu alue, mikä voidaan vuokrata/varata yksityistilaisuuteen/yrityskäyttöön.
- Rauhallinen paikka ottaa ryhmiä vastaan ja kokoontua.
- Selvennystä mistä ja keneltä saa tiedon alueesta ja tiloista.
- Kokoustiloja kysytään usein enemmän kuin kapasiteettia on. Päärakennuksen alakerrassa on käyttämätöntä tilaa.
- Ravintola kalusteineen on huonokuntoinen. Tarvitaan modernit ravintola-, kokous- ja saunatilat yritysryhmille.
- Kokoustalon yhteyteen olisi hyvä saada tilaussähkösauna.
- Alueella tulisi olla luontopolku ja kiinteät suunnistusrastit; rastit voisivat olla eritasoisia alkaen päiväkotiryhmistä.
- Parempi polkuverkosto alueelle.
- Paremmat polkuyhteydet Kuusijärveltä Sipoonkorpeen.
- Varauskota ja -tulipaikka helppojen huoltoyhteyksien päässä yritysten käyttöön.
- Urheiluvälinevuokraus ympäri vuoden. Vuokrattavia varastotiloja yritysten välineitä varten.
- Yrittäjien palveluiden markkinointi/välittäminen/myynti yritys- ja yksilöasiakkaille.

Tapahtumat Kuusijärvellä
Alueella toimivat yritykset ja yhteisöt järjestävät monenlaisia tapahtumia. Järjestäjät tiedottavat tapahtumistaan useimmiten sosiaalisessa mediassa ja omilla sivuillaan.

”Yksi isäntä” Kuusijärvelle
Infoilloissa ja kyselyissä on toivottu kaupungin voimakkaampaa roolia alueen hoidossa, ”yhtä isäntää”, mahdollista yhtiötä, joka vastaisi koko alueesta sekä kaikista alueen toiminnoista.

Kuusijärven markkinointi
Tällä hetkellä Cafe Kuusijärven nettisivut ovat suomeksi ja osin englanniksi. Sivuilla esitellään Kuusijärven ulkoilualue palveluineen. Tapahtumista ja muista ajankohtaisista asioista kerrotaan lisäksi sosiaalisessa mediassa.

Elinkeinopalvelujen tuottama Kuusijärvi-esite (suomi, ruotsi, englanti) valmistui asuntomessuille kesällä 2015 ja on jaossa mm. Vantaan infoissa. Myös Vantaan kaupungin matkailuesitteessä, nettisivustolla ja sosiaalisessa mediassa esitellään Kuusijärveä tapahtumineen. Matkailumarkkinoinnissa tuodaan esille erityisesti matkailijoille suunnattuja tuotteita ja palveluja.

5.2 Vuorovaikutusprosessin tiivistelmä

Alueen käyttäjien tietoja kerättiin suunnitelman lähtötiedoiksi haastattelujen, kyselyjen ja yleisötilaisuuden avulla. Kesäkuussa järjestetyssä yleisötilaisuudessa käytiin läpi kehittämissuunnitelmatyön prosessia sekä käytiin läpi suunnitelmatyön tavoitteita. Osallistujat pääsivät äänestämään tavoitteista. Osallistujista (n=38) hieman yli 70 % mielestä suunnitelmatyön tavoitteet kuulostivat hyviltä tai erinomaisilta. Suunnitelmatyön tärkeimmiksi tavoitteiksi he nostivat tiemelun hallinnan (29 %), monipuolisen palvelut eri käyttäjäryhmille (24 %) ja järven veden laadun (21 %). Tilaisuudessa pyydettiin osallistujia merkitsemään kartalle alueen vahvuuksia. Vahvuuksiksi mainittiin vesi, avanto, hiekkaranta, nurmialue, saunat, hyvät ulkoilureitit (Bisalle, Sipoonkorven suuntaan, järven ympäri reitti), rauha ja luonnonmukaisena säilytetty luonto. Lisäksi vahvuuksiksi nostettiin kohtuulliset palvelut, valaistu pulkkamäki ja nuotiopaikka. Kehitettäviksi asioiksi tai paikoiksi puolestaan nimettiin muun muassa liikenne ja pysäköinti (esim. joukkoliikenne, pyörätiet ja -reitit, parkkipaikat ja nopeusrajoitukset), ympäristö (esim. vedenlaatu, luonnon kestävyys ja valuma-alueen suojelu), melu ja reitit (esim. pääsy Sipoonkorpeen, merkityt reitit, opasteet). Lisäksi kehitettäviksi asioiksi mainittiin palvelut (esim. tulipaikat, jätehuolto ja roskikset, penkit, tilat yrittäjille, ravintolapalvelut, saunat + savusaunan laituri, ulkosuihkut, wc ja pukukopit sekä järjestyksenvalvonta), markkinointi sekä alueen hallinnointi ja vastuut.

Kuusijärven kehittämissuunnitelman vuorovaikutusprosessi

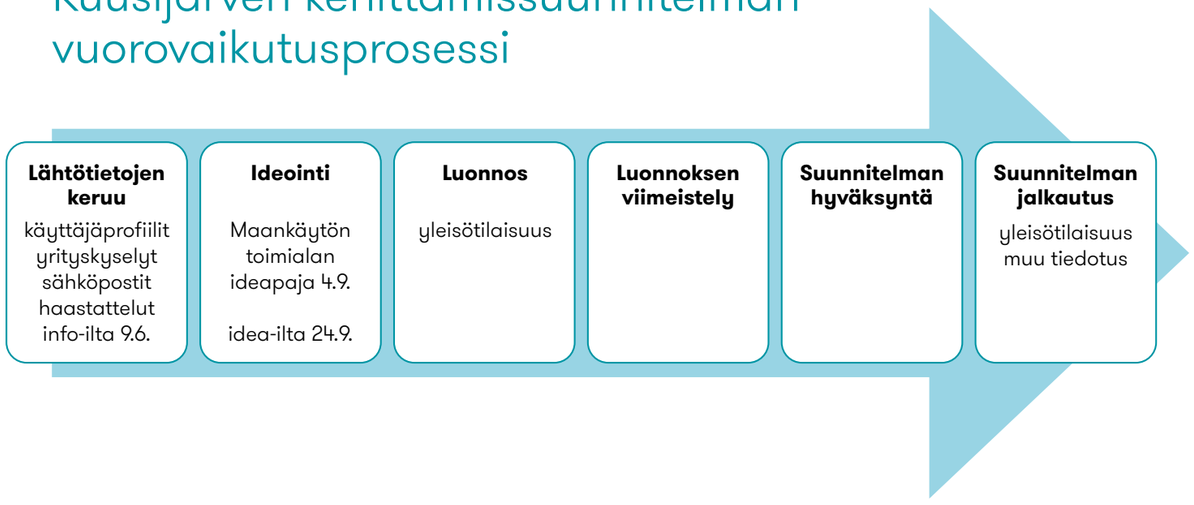

Ideointivaiheessa järjestettiin työpajat sekä maankäytön henkilöstölle että alueen asukkaille, järjestöille ja yrityksille. Työpajoissa saatiin paljon sekä isoja että pieniä kehittämisideoita. Ideat alla tiivistettyinä:

Liikenne

- Lähestyminen eri suunnista mahdollista
- Pysäköinti
  - Lahdenväylän väliin
  - Pysäköintipaikka uuden sillan läheisyyteen
  - Uusi parkkipaikka Vanhan Porvoontien ja Kuninkaanmäentien risteykseen palvelemaan Kuninkaanmäen/Sotungin/Hakunilan yms. suunnalta tulevia ulkoilijoita
  - Pyöräpysäköinnin parantaminen
- Liittymien uudistaminen
- Melusuojaus
- Joukkoliikenne
  - Bussiyhteys Tikkurilasta, Vanhalle Porvoontielle bussipysäkit, Non-stop bussiyhteys lähiasemilta
- Pyöräily
  - Polkupyörällä lentokentältä kansallispuistoon, reitit YKEn pyöräilyreittioppaaseen
- Nopeusrajoitukset
  - Nopeusrajoituksen alentaminen moottoritiellä 100 km/h ja vanhalla Lahdentiellä 60 km/h
- Mopoesteet lähialueen asuntoalueille

Ympäristö

- Vedenlaatu
- Vihersiltayhteys Lahdenväylän yli
- Toimiva jätehuolto, roskisten lisääminen

Tilat

- Lisärakentaminen harkittua
- Portti, luontokeskus, infopiste, maamerkit
- Uusi ravintolarakennus, kokoustilat
- Saunat
- Varastot / uusi tukirakennus

Reitistöt

- Kevyenliikenteen silta
  - Polku Vanhalta Porvoontieltä ylös
  - Kevyenliikenteen väylä Vanhalle Porvoontielle
- Reittejä järven ympäristöön eri teemoilla, eritasoisia, eri-ikäisille, esteettömiä reittejä
- 1-2 lyhyempää lenkkiä joko Kuusijärven läheisyyteen tai sitten Bisa-järven luo ja takaisin, pitkiä vaelluslenkkejä Sipoonkorpeen (15-20-25 km), jotka on merkitty ja ”polutettu”
- Kiintorastit
- Kävelyreitit ja latupohjat erilleen
- Latu myös järven jäälle
- ”Suokävelyrata” Viirilän suolle
- Maastopyöräilijöille omat reitit

Palvelut

- Alueet
  - Oleskelualue, toiminta-alue

  Ravintola- ja kahvilapalvelujen kehittäminen, terassit, kioskit

  Ympärivuotista ja -vuorokautista toimintaa, välinevuokraus
  - Ohjelmapalvelut, tapahtumat
    - Autojen siirtopalvelu, mustikka-sieni-sesonkibussi, sieni- ja marjaretket, lammasfarmi
    - Yhdistykset ja alueen toimijat mukaan, Luontokoulu kahvilan alakertaan
  - Flow-park, maastopyöräily, suunnistusrastit, Wakeboard, flengaus, uinti, luistelu / jäärata, suppaus, napakelkka, mäenlasku, frisbee-golf, mini-golf, värikuula-alue, pelialue
  - Nutakontti
- Tulipaikat, kota
- Suihkut, wc, pukukopit
- Ulkoilu- /kuntoilulaitteet, kuntoportaat
- Palvelujen varaus sähköisesti
- Penkkien lisääminen
- Järjestyksen valvonnan lisääminen
- Majoitusmahdollisuuksien lisääminen

Viestintä

- Markkinointi
  - Nettisivut, esite
  - Alueen tarinallistaminen
- Opasteet

Hallinnointi, vastuut

- Yksi isäntä, selkeämpi roolitus
  - Kehittämisyhtiö

Yhteenvedot yleisötilaisuuksista löytyvät osoitteesta
www.vantaa.fi/ajankohtaiset_kaavat/yleisotilaisuudet

6 Tavoitteet

6.1 Sipoonkorven kansallispuiston ympäristö Vantaan alueella

Sovitetaan virkistyskäyttö ja luontomatkailu Sipoonkorven lähialueelle kestävän kehityksen periaatteita noudattaen:

Kestävä liikkuminen alueelle ja alueella
- Kansallispuisto saavutetaan joukkoliikenteellä ja lihasvoimin.
- Ulkoilureittiverkosto on yhtenäinen ja opastettu. Lähtöpisteinä ovat Kuusijärvi ja Hakunila.
- Ohjataan liikkumista siten, että haitat paikallisväestölle ja luonnolle ovat mahdollisimman vähäisiä. Perustetaan ulkoilureitit, joita pitkin kävellään tai hiihdetään, ja rakennetaan pysäköintialueet pääväylien tuntumaan.

Hyötyä paikallistaloudelle ja palvelua käyttäjille:
- Luodaan mahdollisuuksia luonnon ja kulttuurimaiseman vetovoimaan perustuvalle kestävälle yritystoiminnalle.

Vaiheittaisuus
- Kansallispuistoa ympäröivää aluetta kehitetään vaiheittain.

Ekologisen verkoston vahvistaminen
- Rakennetaan vihersiltoja tai alikulkuja yhteystarpeiden kohdille.

6.2 Kuusijärvi

Kuusijärven alue on Sipoonkorven kansallispuiston portti. Kuusijärven kautta luontomatkailijat ja pääkaupunkiseudun asukkaat saapuvat Sipoonkorpeen.

Alueen hallinta
- On olemassa yksi taho, joka hallinnoi alueen kehittämistä, käyttöä ja hoitoa.
- Häiriköinti ja ilkivalta hallintaan valvontaa lisäämällä.

Saavutettavuus
- Saapuminen eri välineillä on turvallista.
- Kuusijärvelle on helppo tulla pyörällä.
- Bussipysäkiltä on selkeät kävelyreitit palvelujen luo.
- Mahdollisuudet julkisen liikenteen yhteyden parantamiseen selvitetään.
- Busseille ja henkilöautoille on riittävästi pysäköintitilaa.

Ulkoilureittien lähtöpiste
- Kuusijärveltä on toimiva ulkoilureittiyhteys Sipoonkorven kansallispuistoon.
- Opastus on selkeää ja yhtenäistä.
- Kuusijärvellä ja lähistöllä on elämyksellisiä, maisemaltaan vaihtelevia, eri pituisia ja erilaisia käyttäjiä palvelevia (esim. esteetön, urheilullinen, maastoon sovitettu) rengasreittejä.

Rakentaminen
- Rakennetaan maisemakuvaltaan yhtenäinen, kaunis ja viimeistelty kokonaisuus.
- Rakennetaan omaleimaisia ja kestäviä rakennuksia ja rakennelmia.
- Luonto on läsnä rakentamisessa – esimerkiksi puurakentaminen ja kotimaiset luonnonkasvit viherrakentamisessa.
- Ohjataan liikkumista siten, että kulutus keskittyy kestäville pinnoille.
- Ulkoilureitit sovitetaan maastoon ja ympäristöt viimeistellään viherrakentamisella.
- Keskeiset toiminta-alueet valaistaan. Maisemaa korostetaan myös erikoisvalaistuksella.
- Rakentaminen suunnitellaan siten, että sen voi helposti toteuttaa vaiheittain.

Monipuoliset palvelut
- Kuusijärvellä on tasokas palveluvarustus myös kansainvälisille matkailijoille.
- Alueella on matkailupalveluja tarjoaville yrityksille hyvät toimintaedellytykset.
- Eri käyttäjäryhmät otetaan huomioon.
- Kuusijärven palveluja voi käyttää myös esteettömästi. Ydinalue on esteetön, vaikka kaikki ulkoilureitit eivät ole.
- Palvelut ovat ympärivuotisia: vahvistetaan erityisesti uimarantasesongin ulkopuolista palvelutarjontaa.

Viestintä ja markkinointi
- Helposti saatavilla koottua tietoa.
- Perustetaan nettisivut.

Ympäristöhäiriöiden hallinta
- Tiemelu pienemmäksi. Selvitetään tiemelun hallinnan ratkaisut. Asemakaavan muutoksen yhteydessä laaditaan meluselvitys.
- Järven veden laatu ei saa huonontua
- Ei laajaa maan muokkausta Kuusijärven valuma-alueen yleiskaavan mukaisilla virkistysalueilla.
- Metsiä pyritään kehittämään luonnonmukaisen kaltaisina, kerroksellisina ja eri-ikäisrakenteisina ilman maisemassa näkyviä uudistushakkuita.
- Parannetaan uimarannalla suihkussa käymisen mahdollisuuksia ja valistetaan suihkussa käymisen tärkeydestä.
- Kehitetään ratkaisuja veden laadun ylläpitoon ja parantamiseen.
- Elvytetään kasvillisuutta kuluneilla alueilla ja lisätään järvelle tyypillistä rantakasvillisuutta rantavyöhykkeelle.

7 Suunnitelma

7.1 Sipoonkorven kansallispuiston ympäristö Vantaalla

Metsähallituksessa on toiminut Sipoonkorpiryhmä kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisesta alkaen. Ryhmässä ovat laajalti edustettuna kansallispuiston ympäristön toimijat. Tässä ryhmässä voidaan keskustella myös alueen kehittämiseen liittyvistä kysymyksistä.

Sellainen toimija, jonka vastuulla olisi alueen luontomatkailun hallinta kokonaisuutena, kuitenkin puuttuu. Esimerkiksi biosfäärialueet ovat kestävän kehityksen mallialueita, joilla yhdistetään elinympäristön monimuotoisuuden suojelu, luonnonvarojen kestävä käyttö ja ympäristötutkimus. Biosfäärialueet kuuluvat YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCOn ”Ihminen ja biosfääri” -ohjelmaan.

Jatkossa olisi hyvä selvittää, pitäisikö jonkun tahon vastata Sipoonkorven alueen luonnon ja kulttuurimaiseman suojelun sekä virkistyksen ja matkailun yhteensovittamisesta ja kehittämisestä kokonaisuutena.

7.1.1 Kansallispuiston portit

1. Kuusijärvi: luvussa 7.2.

2. Hakunila
Hakunila on yksi Vantaan monista keskuksista. Keskuksessa asuu paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat virkistysalueita. Hakunilan maine asuinalueena ei ole kovin hyvä. Koko alueen statusta voisi nostaa ajatus kansallispuistokaupungista, asuinalueesta, jolta on kävely-yhteys kansallispuistoon.

Ojangon ulkoilualue ja Hakunilan urheilupuisto ovat olemassa oleva kansallispuiston portti, kunhan ulkoilureittiyhteys kansallispuistoon saadaan toteutettua. Ojangon virkistyspalvelut ovat jo nykyisin erittäin monipuoliset: alueella on urheilupuisto, hiihtokeskus, ratsastustalli ja koirien koulutusalue. Urheilupuistoon tai Hakunilan keskukseen voisi lisätä kansallispuistoon liittyvää opastusta.

Tällä hetkellä Vantaan kaupunki suunnittelee kartassa numerolla 2 esitettyä ulkoilureittiyhteyttä Hakunilan urheilupuistosta kansallispuistoon. Kohde sijaitsee Hakunilan, Sotungin ja Ojangon kaupunginosien alueella Sotungintien läheisyydessä. Työssä on tarkasteltu muutamaa vaihtoehtoista yhteyttä yhdessä asukkaiden ja maanomistajien kanssa. Yleissuunnitelma valmistunee vuonna 2016. Tavoitteena on saada reittiyhteys rakennettua vuoteen 2020 mennessä, jolloin Metsähallituksella on mahdollisuus tehdä kansallispuiston sisäinen yhteys Storträskin alueelle.

3. Knutersintie
Helsingin puoleisesta portista ollaan laatimassa ideasuunnitelmaa Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa. Portin ajatuksena on ”eläimet ja metsä” ja sinne on kaavailtu ratsastusta, kotieläintilaa ja koirankoulutusaluetta.

7.1.2 Ulkoilureitit

Ekologisen verkoston vahvistamiseksi tehtävät liikenneväylien avarat alikulut tai vihersillat palvelevat sekä ihmisten että eläinten liikkumista. Niiden rakentaminen on pitkän aikavälin tavoite.

Kaikki yleiskaavan ohjeelliset ulkoilureittiyhteydet on tarkoitus toteuttaa jollain aikavälillä. Tavoitteena on edistää kansallispuiston saavutettavuutta lihasvoimin. Kaupunki vastaa ulkoilureittien perustamisesta kävelyä ja hiihtoa varten sekä pyöräilyreittien kehittämisestä katuverkon yhteydessä ja muualla. Ratsastusreittejä voidaan toteuttaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa siten, että yksityinen taho maksaa reittien toteutuksen ja ylläpidon. Taustalla ovat yleiskaavaan merkityt ohjeelliset ratsastusreitit. Myös maastopyöräilyreittien toteuttamisessa toivotaan yksityisen osapuolen aloitteellisuutta. Haastavaa on se, että reitit kulkevat pääosin muualla kuin kaupungin omistamilla mailla.

Merkinnät

- Yleiskaavan ohjeellinen ulkoilureitti
- Asemakaavoitetut viheralueet
- Yleiskaava viheralueet asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella
- Yleiskaavan luonnonsuojelualueet
- Sipoonkorven kansallispuisto

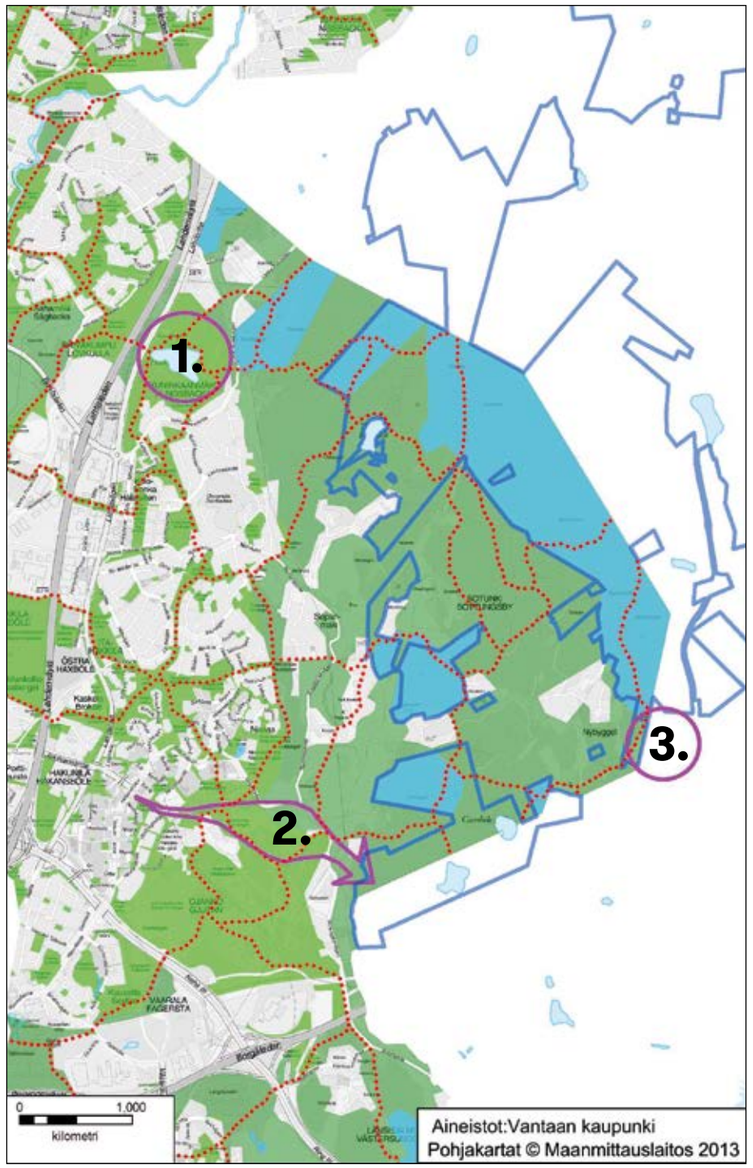

1. Kuusijärvi
2. Ulkoilureittiyhteys Hakunilasta
3. Knutersintie (Helsinki)

7.2 Kuusijärven ideasuunnitelma

7.2.1 Maankäyttö

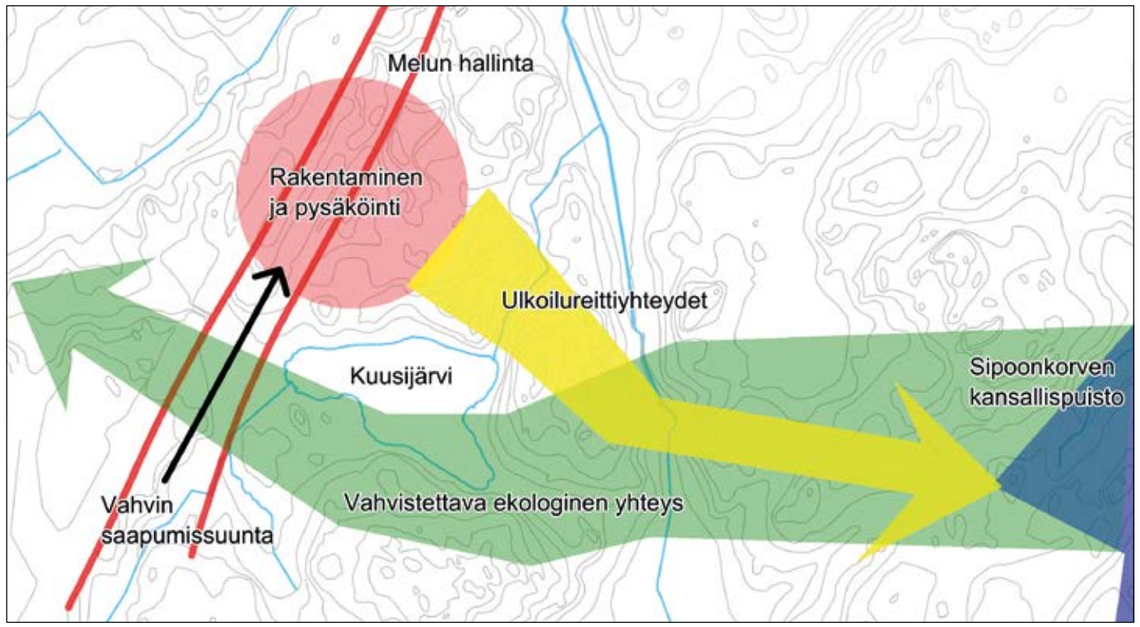

Maankäytöllinen konsepti

Palveluita sijoitetaan Kuusijärvelle, josta on reittiyhteys kansallispuistoon ja siellä esimerkiksi Bisajärvelle. Kuusijärvi on ja tulee olemaan aktiivinen paikka, kun taas täydellisempää luonnonrauhaa on kansallispuistossa.

Rakentaminen ja pysäköinti sijoitetaan pääsääntöisesti Kuusijärven valuma-alueen ulkopuolelle. Ihmiset johdatetaan ulkoilureittejä pitkin suoraan kansallispuistoon siten, että uimarannalla ei käydä matkan varrella.

Poikittaista ekologista yhteyttä vahvistetaan esimerkiksi vihersillalla. Ekologisella yhteydellä tarkoitetaan alueita, joita pitkin eläimet tai kasvit voivat siirtyä uusiin elinympäristöihin. Vihersilta on silta, jonka päällä on kasvualustaa ja kasvillisuutta, ja jota pitkin myös eläimet voivat ylittää tien, radan tai muun vastaavan esteen.

Melua hallitaan melusuojauksin.

7.2.1.1 Rakentaminen ja alueiden käyttö

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelmassa on esitetty paikka porttirakennukselle. Toistaiseksi on kuitenkin epävarmaa, mitä porttirakennuksessa on. Se, minkä sisältöinen porttirakennus Kuusijärvelle voi toteutua, riippuu siitä, minkälaiselle toiminnalle löytyy rahoittaja.

Ideasuunnitelmassa nykyinen **kokoustalo** on korvattu suuremmalla uudisrakennuksella. Tälle kohtaa on siis mahdollista tarvittaessa rakentaa lisätiloja. Eri toiminnot voidaan jakaa tähän ja porttirakennukseen.

Olemassa olevia rakennuksia voidaan myös kehittää tai uudistaa.

Ulkosuihkut tehdään kesällä 2016.

Saunakylä on sijoitettu paikalle, jolla nykyisinkin on saunoja. Nykyiset pienet saunat voidaan korvata, jos tarvitaan lisää tilaa. Samalla on ratkaistava, voivatko nämä saunat olla edelleen savusaunoja, koska savusaunojen lämmityksestä aiheutuva savu haittaa joskus uimarannalla olijoita. Saunoihin voi liittyä ulkokylpymahdollisuus terassilla, esim. terassiin upotettu kylpytynnyri. Ulkokylpyaltaiden vedet ohjataan biosuodatukseen ja sen jälkeen Kuusijärvenojaan.

Yrityspisteissä voi olla esimerkiksi toimisto, välineiden vuokrausta tai varastointia ja vaatteenvaihtotiloja.

Varastotiloja voidaan sijoittaa myös uuden ajoyhteyden varrelle.

Varattaville tiloille on suunnitelmassa esitetty neljä paikkaa, jotka sijaitsevat kauniissa maisemassa. Kolme on järven rannalla ja yksi mäellä järven pohjoispuolella. Tilat ovat huollettavissa joko mönkijällä tai ulkoilureittiä pitkin autolla. Suunnitelmassa ei ole tarkemmin määritelty, millaisia tilat ovat, vain sijainti.

Näköalatornille on esitetty paikka järven itäpuolelta.

Majoitustiloja on alustavasti ajateltu viereiselle Byändan alueelle. Majoitukseen ajettaisiin Vanhan Porvoontien kautta, ja siellä olisi myös pysäköintialue. Täällä liikenteen melu on vähäisempää kuin lähempänä isoja väyliä ja metsäistä maisemaa voisi hyödyntää tunnelman luomisessa. Ideana voisivat olla esimerkiksi metsäluontoon kauniisti sulautuvat modernit majoitusmökit, joiden rakentamisratkaisut olisivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia: esimerkiksi aurinkosähkö, plusenergia, kompostoivat kuivakämälät, viherkatot ym. Mökit olisivat kuitenkin korkeatasoisesti varusteltuja. Tämä on yksityisen toimijan hanke.

Kiipeilypuisto on aloittamassa ehkä jo vuonna 2016. Kiipeilypuistolle on osoitettu paikka suunnitelmassa. Useimmat 2.2.2016 Kuusijärven infoiltaan osallistuneista pitivät ajatusta kiipeilypuistosta hyvänä.

Pohjoisen uuden liittymän lähettyvillä kasvaa kaunista männikköä. Tälle alueelle voidaan sijoittaa jokin toiminto, jossa tarvitaan metsämaisemaa ja saavutettavuutta autolla.

Rakennusten toteuttajana voi olla Vantaan kaupunki tai jokin muu taho. Toteutuksessa voisi olla mukana esimerkiksi aurinkoenergia- ja puurakentamisalan yrityksiä.

Kaupunki ohjaa rakennusten suunnittelua ja rakentamista siten, että niistä tulee maisemaan sopivia ja kestävää kehitystä henkiviä. Rakentamista voisi ohjata esimerkiksi ”Design Manual” –tyyppisellä asiakirjalla, jolla saadaan viestittyä rakentamiselle haluttu ilme. Rakennelmien ilmettä voisi pohtia railakkaasti sekä suomalaisin että kansainvälisin silmin. Ideoita voisi tuottaa vaikkapa Aalto -yliopiston kansainvälisten ja suomalaisten opiskelijoiden kanssa yhteistyössä.

Reitit ja toiminnot 1:4000
(seuraavalla sivulla)

Reitit opaskartalla
(tällä sivulla)

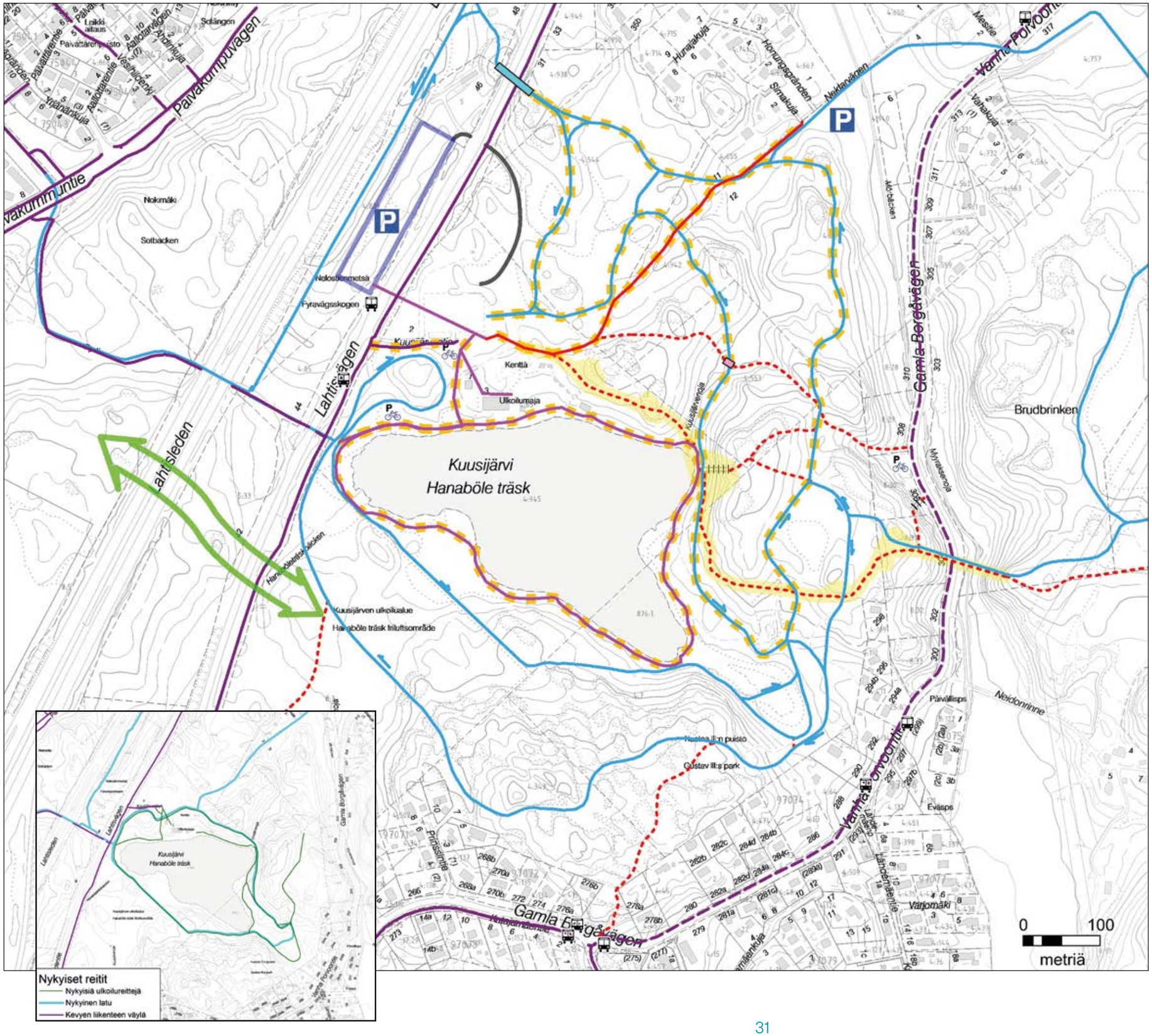

Merkinnät

Reitit

- Kävelyreitti, talvikunnossapito
- Esteetön reitti, talvikunnossapito
- Kävelyreitti, ei talvikunnossapitoa
- Portaat
- Hiihtolatu, kesällä kävely
- Nykyinen kevyen liikenteen väylä
- Tavoiteltu kevyen liikenteen väylä
- Ajoyhteys
- Valaistu reitti
- Erikoisvalaistus

Sillat

- Uusi puron ylittävä silta
- Mahdollinen uusi kevyen liikenteen silta
- Vihersilta, tulevaisuuden tavoite

Toiminnot

- Pysäköintialueet
- Bussipysäkki
- Pyöräpysäköinti
- Näköalatorni
- Kota tai muu varattava tila
- Julkinen nuotiopaikka

Taustalla maanpeiteaineisto 2015

- Yli 10 metriä korkea puusto
- Alle 10 metriä korkea puusto
- Matala kasvillisuus
- Avokallio

Merkintöjen selitykset löytyvät sivulta 30.

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelma 1:1000. Vaihtoehto, jossa on alikulku. Laura Muukka, Vantaan kaupunkisuunnittelu, 7.3.2016.

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelma 1:1000. Vaihtoehto, jossa on ylikulkusilta ja penkereet. Laura Muukka, Vantaan kaupunkisuunnittelu, 7.3.2016.

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelmassa 1:1000 esitettyjen vaihtoehtojen hyvien ja huonojen puolien vertailu.

Alikulku	Pitkä silta	Silta ja maapenkereet
− Ei sisällä mahdollisuuksia melun torjuntaan	− Ei sisällä mahdollisuuksia melun torjuntaan	+ Voidaan hyödyntää Lahdentien melun torjunnassa
+ Lyhyempi matka parkkipaikalta porttirakennukseen	− Pidempi matka parkkipaikalta porttirakennukseen	− Pidempi matka parkkipaikalta porttirakennukseen
+ Esteettömyyden erikoistason mukainen kaltevuus (5%) tai loivempi.	− Vain esteettömyyden perustason raja-arvon mukainen kaltevuus (8%) ilman lepotasanteita eli jyrkähkö.	− Vain esteettömyyden perustason raja-arvon mukainen kaltevuus ilman lepotasanteita (8%) eli jyrkähkö.
− Kallis (1,2-1,5 milj. €)	− kallis (n. 1,5 milj. €)	+ edullisempi (n. 0,5 – 0,6 milj. €)
− Tulvariski, sadevesien hallinta vaikeaa ja pohjaveden pinta korkealla.	+ Ei tulvariskiä	+ Ei tulvariskiä
+ Melko helposti sovitettavissa maisemaan	+ Melko helposti sovitettavissa maisemaan	−+ Maisemallinen vaikutus on merkittävä ja vaikeasti hallittava. Onnistuessaan voi olla hieno.

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelma 1:1000:

- Porttirakennuksesta on näkymä järvelle ja porttirakennuksessa on terassi järvelle päin.
- Esteettömyyden erikoistason mukainen pääsisäänkäynti. Pyörätuolihissi on rakennuksen sisällä.
- Suora ja mahdollisimman lyhyt ja sujuva yhteys porttirakennukselle sekä bussipysäkiltä että pysäköintialueelta.
- Yrittäjien ”aitat” sisäänkäyntitien varrella mahdollistavat markkinoinnin.
- Nykyisen kokoustalon paikalle rakennettava rakennus muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden porttirakennuksen kanssa.
- Ajoyhteys pohjoisen liittymän kautta.
- Pysäköinti Lahdentien ja Lahdenväylän välissä.

Porttirakennuksessa voi olla esimerkiksi:

- Modernit ravintola-, kokous- ja saunatilat
- Metsäterapiakeskus
- Pienimuotoinen kylpylä, jossa esimerkiksi turvehoitoja ja muuta luontoa hyödyntävää. Kylpyaltaat terassilla.
- Ohjelmapalvelujen varaus
- Välinevuokraamot
- Luonnosta kertova näyttely yhteistyössä Metsähallituksen kanssa.
- Vesipiste retkeilijöille

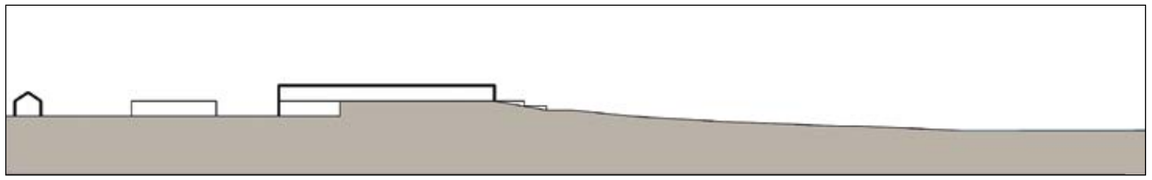

Periaateleikkaus porttirakennuksen sijainnista maastossa.

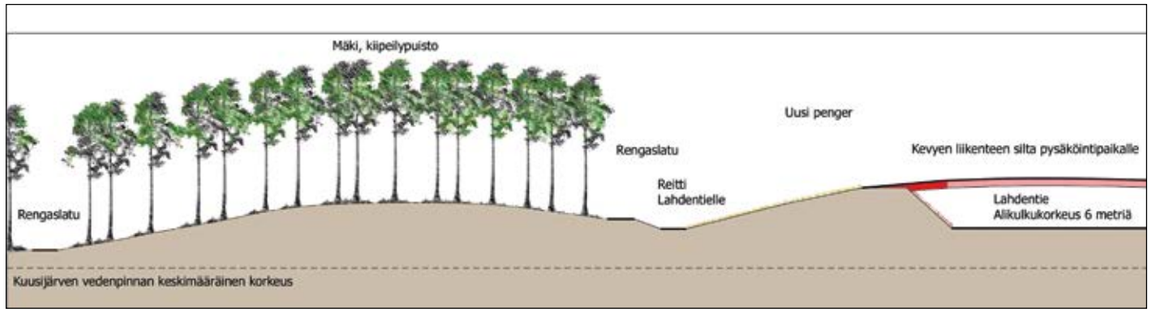

Leikkaus A-A. Vaihtoehto, jossa on ylikulkusilta ja penkereet.

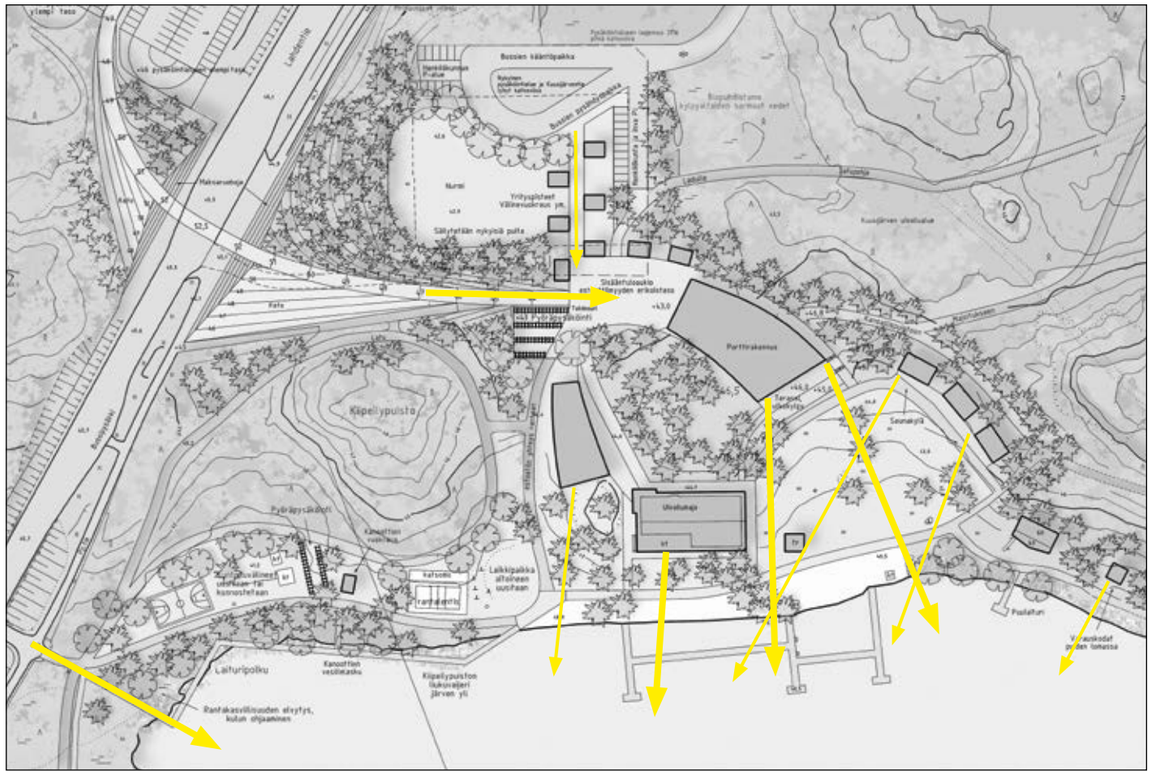

Tärkeitä näkymäsuuntia.

7.2.1.2 Liikenne ja pysäköinti

Julkisen liikenteen yhteyden kehittämistä on toivottu. Aamusta iltaan läpi vuoden ajettavan uuden bussilinjan kustannukset olisivat arviolta 300 000 euroa vuodessa, mikä riittänee noin tunnin vuoroväliin Tikkurilasta Kuusijärvelle. Seuraavina liikennöintikausina on joitakin parannuksia luvassa, ensi kesän liikennekauteen on tulossa linja 712A Tikkurila-Kuusijärvi. Myös syksyllä 2016 aloittava uusi linja 739V Nikinmäestä Rautatientorille parantaa hieman Kuusijärven lähimmän pysäkin tarjontaa.

Kävelymatkat Kuusijärven lähistöllä kulkevien bussien muille pysäkeille rajoittavat niiden käyttömahdollisuuksia ainakin osalla ihmisistä. Linjojen 712 ja 717 käyttö olisi mahdollista myös niiden Kuninkaanmäentien pohjoispäässä sijaitsevan pysäkkiparin kautta. Polkuyhteys tuohon suuntaan lyhentäisi kävelymatkaa ja se onkin merkitty ideasuunnitelmaan.

Pysäköintialueelle on ideasuunnitelmassa osoitettu paikka Lahdentien ja Lahdenväylän väliin. Siinä on runsaasti tilaa, jolla ei ole muutakaan käyttöä, eikä luontoarvoja. Lahdentie on valtion tie, ja liikenteen ja pysäköinnin ratkaisuista keskusteltiin Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa 25.11.2015. Pysäköintialueelta tuleva jalankulku risteää Lahdentien kanssa ja ratkaisua tulisi etsiä eritasosta. Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelmassa on esitetty kaksi vaihtoehtoa siitä, miten uudelta pysäköintipaikalta saavutaan porttirakennukselle ja Kuusijärvelle. Toisessa rakennetaan kevyen liikenteen alikulku ja toisessa silta penkereineen. Alikulkuratkaisu tarvitsisi todennäköisesti sadeveden vuoksi pumppaamon sekä ehkä kaukalorakenteen.

Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelmista se, jossa on silta penkereineen, on pysäköintiratkaisujen osalta pidemmälle mietitty kuin alikulkuvaihtoehto. ideasuunnitelmia voidaan jatkossa yhdistellä.

Lahdentie on osa erikoiskuljetusten reittiä, jossa sillan alikulkukorkeuden pitää olla 6 metriä. Rakenteille varataan tilaa noin metri. Lahdentien korkeusasema sillan kohdalla on 45,5 m. Kevyen liikenteen sillan pinnan pitää siis olla 52,5 metrin korkeudessa. Jotta sillan kaltevuudesta saataisiin edes esteettömyyden perustason mukainen eli 8%, pitää sillasta tulla pitkä.

Suunnittelun kuluessa haettiin osallisten toivomuksesta sopivaa paikkaa pysäköintialueelle myös Vanhan Porvoontien varrelta, rakennettavan kevyen liikenteen sillan lähistöltä. Maasto on kuitenkin niin jyrkkää, että pienenkin pysäköintialueen sijoittaminen on hankalaa. Lisäksi pieni pysäköintialue on helposti täynnä, mikä aiheuttaisi turhaa liikennettä ja mahdollista väärinpysäköintiä. Pyöräpysäköintiä sen sijaan on mahdollista sijoittaa Vanhan Porvoontien varrelle, jos se katsotaan tarpeelliseksi.

Uusi pohjoinen liittymä Lahdentieltä palvelee ideasuunnitelman ratkaisussa turistibusseja ja huoltoliikennettä. Liittymän sijainti on esitetty samaan kohtaan kuin pysäköintialueen liittymä. Vaiheittain toteutettaessa voitaisiin tutkia mahdollisuutta muuttaa nykyisen pysäköintialueen liittymä tätä kautta. Lahdentielle tarvittaneen kääntyvien kaistojen järjestelyjä.

Työpajassa keksittiin idea pyöräilyreitistä lentokentältä Kuusijärvelle. Matkan varrella on maisemallisesti mielenkiintoisia kohteita, joten ideaa voisi kehittää sekä fyysisen pyöräreitin sujuvuudesta huolehtimalla että opasmateriaalia laatimalla. Samalla tavoin voisi kehittää pyöräreittiä Tikkurilasta Kuusijärvelle, samoin kuin lähimmiltä juna-asemilta Kuusijärvelle, pyöräilymatka on vain 15-20 minuuttia usealta asemalta:

Juna-asema	Koivukylä as.	Rekola as.	Leinelä as.	Hiekkaharju as.	Tikkurila as.
pyöräilymatka	4 km	4 km	5 km	5,5 km	6,5 km
matka-aika, n.	15min	15min	20min	20min	25min

Ideasuunnitelmassa on esitetty myös uusien pyörätelineiden mahdolliset sijoituspaikat.

Asemakaavan laatimisen yhteydessä tutkitaan liikenteelliset asiat (pysäköinti, liittymät, alikulku, melu, mahdollinen melueste maata läjittämällä) ideasuunnitelmassa esitettyä tarkemmalla tasolla.

7.2.2 Maisema ja ympäristörakentaminen

Tavoitteena on, että Kuusijärven alue olisi tulevaisuudessa nykyistä korkeatasoisempi paitsi palveluiltaan myös maisemallisesti. Alueen tulee olla selkeästi jäsennelty toiminnoiltaan ja kasvillisuusalueiltaan. Sisääntulo Lahdentieltä on houkuttelevan näköinen, kuitenkin ilmeeltään metsäinen. Rakennukset ja rakennelmat henkivät ekologisuutta ja luontohenkisyyttä modernilla tavalla. Näkymien tulee olla mietittyjä ja maastonmuotoja korostavia. Leikkipaikka, liikuntakentät ja kiipeilyalue (Flow) ovat tyylikkäästi ja yhtenäisesti toteutettuja. Kalusteet ja varusteet ovat yhtenäiset ja tyylikkäät. Opasteet ovat harkittuja siten, että erilaisten viittojen ja kylttien viidakolta vältytään. Uimarannan ja muun ranta-alueen käsittely on korkeatasoista. Puistomaisia istutuksia voisi olla rakennusten yhteydessä, muutoin istutettavassa kasvillisuudessa suositaan ns. luonnonkasvillisuutta. Metsien ilmettä ohjataan talousmetsämäisyydestä virkistysmetsäksi ja luonnon monimuotoisuutta suositaan kaikkialla, missä se on mahdollista.

Ulkoilureitit
Ulkoilureitit on jaoteltu neljään luokkaan. Hiihtokauden ratkaisut sovitaan tarkemmin jatkosuunnittelussa.

- Kävelyreitti, jota pitkin voi helposti kävellä myös talvisin.
- Järveä kiertää jo nykyisin esteetön reitti. Se kunnostetaan. Esteetön reitti on kunnossapidetty kävelyreitti myös talvisin. Pitkospuiden talvikunnossapidon mahdollisuudet sekä se, onko reitti esteetön myös talvisin, on selvitettävä jatkosuunnittelussa.
- Kesäkävelyreitti. Kesäkävelyreiteillä on myös portaita siellä, missä maasto on jyrkkää. Portaat voivat olla myös kuntoportaita.
- Latuverkosto on pääsääntöisesti yksisuuntainen, jolloin metsään tehtävä ura voi olla kapeampi kuin kaksisuuntaisella ladulla. Hiihtosuunnat on merkattu nuolilla. Lumettomana aikana latupohjat ovat pääsääntöisesti kävelyreittejä.

Ulkoilureittien laatutasoa parannetaan lisäämällä ulkoilureittejä sekä tekemällä reittien ympäristön viimeistely nykyistä paremmin. Reitti sovitetaan maisemaan ja rakentamisen jälkeen reitin vierukselle istutetaan tai kylvetään kyseiseen kohtaan sopivaa kasvillisuutta, metsässä luonnonkasveja ja rakennetummilla alueilla voidaan käyttää myös muita.

Ulkoilureittiverkoston parantamiseksi on esitetty uusi kevyen liikenteen silta Lahdentien yli. Tätä kautta latuverkosto jatkuu Sipoon kautta Vantaan Matariin ja tulevaisuudessa mahdollisesti Kulomäelle sinne esitettyä siltaa pitkin.

Porttirakennuksen rakentaminen katkaisee nykyisen järveä kiertävän ladun. Sitä kompensoimaan tehdään muita rengaslatuja. Porttirakennuksen länsipuolella latu kiertää mäen ympäri.

Vihersilta
Vihersilta on esitetty paikalle, jolla on todettu ekologinen käytävä ja yhteystarve ”ekologinen verkosto ja yhdyskuntarakenne” -selvityksessä. Vihersiltaa pitkin voivat liikkua sekä ihmiset että eläimet. Vihersilta jää näillä näkymin kustannussyistä tulevaisuuden toiveeksi.

Viheralueen palvelut
Nykyiset kentät on siirretty porttirakennuksen tieltä rantaan. Kuntoiluvälineiden alue ja leikkipaikka kunnostetaan. Pyörille tehdään riittävästi laadukasta, runkolukittavaa pysäköintitilaa. Julkinen nuotiopaikka säilyy nykyisellä paikallaan. Avointa toiminta-aluetta eli tasaista nurmikkoa on mahdollista perustaa käytöstä poistuvan pysäköintialueen paikalle. Nurmikolla voidaan järjestää vaikka puistojumppaa.

Taide
Alueelle voisi toteuttaa taideprojektin yhteistyössä jonkin oppilaitoksen kanssa. Työpajoissa keksittiin myös taiteellisia ideoita. Esimerkiksi ajatus keinotekoisesta linnunlaulusta muistuttaa Virossa toteutettua taideprojektia, jossa puusta rakennetut megafonit voimistavat metsän ääniä: inhabitat.com/oversized-wooden-megaphones-in-estonia-amplify-the-sounds-of-the-forest.

Erikoisvalaistusta ehdotamme reitille, joka kulkee porttirakennukselta kansallispuistoon johtavalle sillalle. Tällä välillä voisi luonnon elementtejä korostaa kauniilla valaistuksella.

Esteettömyys
Porttirakennukseen ja yrityspisteisiin pääsee pysäköintialueelta alikulun kautta esteettömyyden erikoistason mukaisesti tai siltavaihtoehdossa lähellä olevilta invapaikoilta. Kuusijärveä kiertää polku, joka on vähintään esteettömyyden perustason mukainen.

Rantojen käsittely
Kuusijärven rannat ovat tällä hetkellä monin paikoin pahasti kuluneita.

Kuusijärven tila vuonna 2007 –raportissa esitetään, että järvelle tyypillistä rantakasvillisuutta pitäisi lisätä estämään maalta tulevien ravinteiden päätymistä planktonlevien käyttöön. Rannan kasvusto toimii hyvänä suodattimena maan ja avoveden välillä ja on omanlaisensa, rikas ekosysteemi. (Särkelä & al. 2008, s. 29.)

Rantakasvillisuutta pitää siis istuttaa ja saada elpymään, mutta lisäksi rantojen epämääräinen kulutus pitää saada loppumaan. Kulkua ohjataan perustamalla hyvät reitit ja rajaamalla alueita, joille ei haluta kulutusta. Alueilla järven eteläpuolella, joilla halutaan luonnontilainen vaikutelma, voi rajauksia tehdä esimerkiksi kaadetuista lahoavista puista. Näin saadaan samalla lisättyä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää lahopuuta. Rakennetummilla alueilla rakennetaan matalia aitoja, jotka ohjaavat kulkua ja tehdään istutuksia paikkaan sopivilla luonnonkasveilla.

Järven pohjoisrannan eniten käytetyn alueen yhteyteen ehdotamme laituripolkua, jota pitkin pääsee veden äärelle. Laituripolkua pitkin kävellään, ja sen ulkopuolella kasvillisuus saa olla rauhassa.

Siltapenkereet
Maankäytön ja maiseman ideasuunnitelmassa on esitetty, miten siltapenkereet yhdistetään nykyiseen maastoon ja muotoillaan. Koska näin suuret penkereet muuttavat voimakkaasti nykyistä maisemaa ja ovat maisemassa varsin hallitsevat, on erityisen tärkeää, että ne muotoillaan kauniisti. Etelään suuntautuville penkereille voisi myös perustaa kedon ja näin luoda mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuudelle. Lahdenväylän ja -tien välisellä alueella muotoillaan nykyistä maantäyttöaluetta siten, että maamassoja hyödynnetään melusuojauksessa. Silta yhdistyy maavallin korkeampaan tasoon.

Asemakaavoituksen yhteydessä tilataan konsulttityö, jossa tutkitaan melusuojaus ja mahdolliset siltapenkereet kokonaisuutena. Työryhmässä pitää olla ainakin liikenteen, maiseman, geotekniikan ja siltasuunnittelun asiantuntijat.

Metsämaiseman käsittelyn ja hoidon ideoita
Tarkempi suunnittelu tehdään tulevassa metsäsuunnitelmassa.

Kuusijärven pohjoispuolella on yksityisomistuksessa ollutta metsää, jota on hoidettu talousmetsäperiaatteella. Ilmakuvista voi hahmottaa alueen hakkuiden historiaa 1950-luvulle saakka. Kuusijärvenojan varrella on alue, joka on hakattu ilmeisesti siemenpuuasentoon joitain vuosia sitten. Tällä hetkellä tuolla alueella kasvaa tiheä lehtipuuvesakko. Myös arvokkaaksi luontokohteeksi todetun Kuusijärvenojan lehdon kohdalla metsä on hakattu lähes paljaaksi.

Kaupungin omistuksessa olleet metsät on hoidettu virkistysmetsinä. Kaupunki on hankkinut suurimman osan Kuusijärveä ympäröivistä metsistä omistukseensa, joten jatkossa on mahdollista ottaa luonnon monimuotoisuus ja maisemakuva huomioon näilläkin alueilla. Rinteillä, jotka on joitain vuosia sitten hakattu melko paljaiksi, on mahdollisuus kehittää virkistystä ja retkeilyä palveleva avara ja valoisa puistomainen metsämaisema, jossa hieno maastonmuoto näkyy.

- Kuusijärvestä pohjoiseen metsä on virkistyskäyttöä varten käsiteltyä ja hoidettua, kun taas sillan toisella puolella luonnonsuojelualueella alkaa erämaametsän tuntu.
- Kuusijärven pohjoispuolella kehitetään metsiä retkeilykäyttöä kestävänä ja siten, että visuaaliset elämykset ovat metsämaiseman hoidon lähtökohtana. Metsän käsittely on pienipiirteistä ja vaihtelevaa. Tälläkin vyöhykkeellä valitut alueet, kuten Kuusijärvenojan lehto, ovat kuitenkin luonnontilaisempia.
- Pyritään vaihteleviin maisemallisiin elämyksiin, erilaisiin maisematiloihin ja maastonmuotojen ja kalliopaljastumien näkyvyyteen esimerkiksi ulkoilureiteiltä.
- Voidaan esimerkiksi korostaa jotain tiettyä puulajia: Alueella on laajahko koivikko, jota voitaisiin hoitaa edelleenkin melko puhtaana koivikkona, joka luo omanlaisensa maisemallisen elämyksen.

Valaistavat reitit ja alueet.

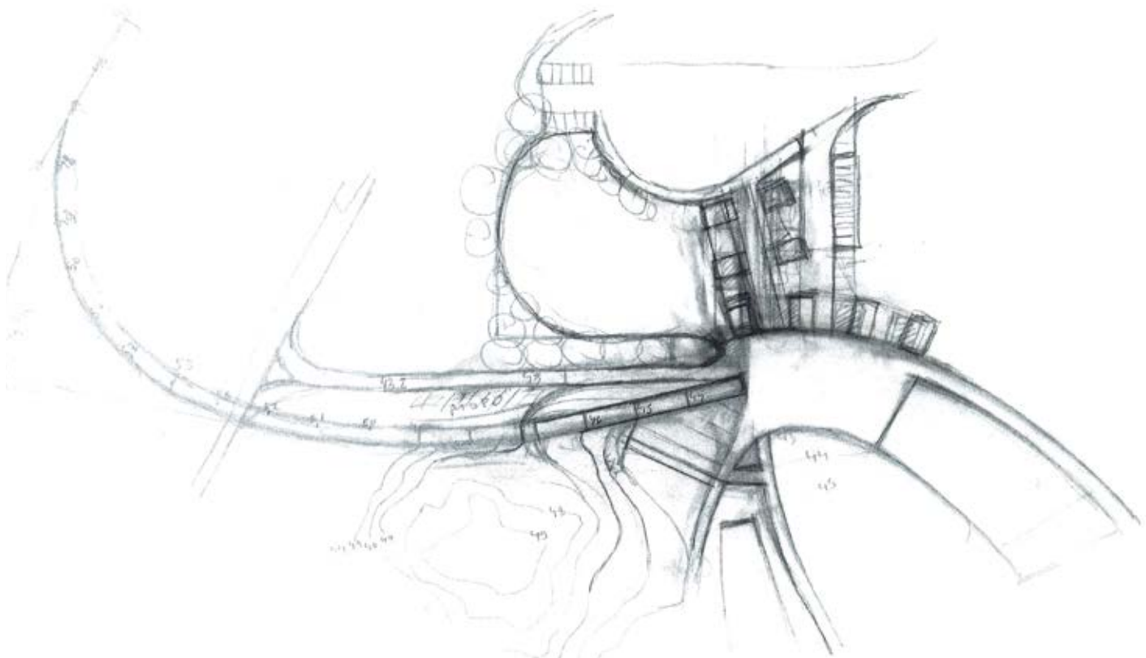

Luonnos, jossa on pitkä silta ilman penkereitä. LMu/KAUPSU.

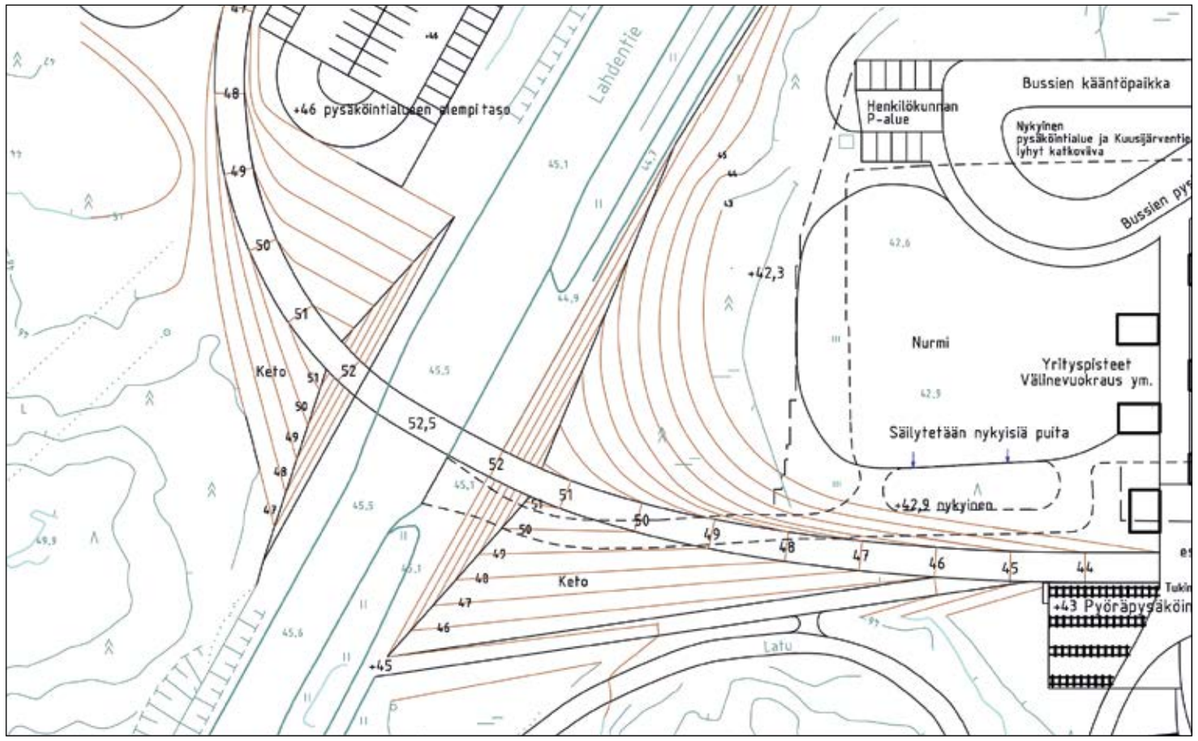

Ylikulkusillan penkereiden maastonmuotoilu.

Vantaankosken asemalla luiskaan on istutettu monilajinen ja -värinen maksaruohojen, jäkälien ja sammalien matto. Samantapaista voisi istuttaa myös siltapenkereen punaisella merkittyyn osaan. Tämä kuva on otettu 31.10.2012.

Laituripolun avulla voidaan ohjata kulutus kestävälle pinnalle ja saada elvytettyä ja lisättyä järvelle tyypillistä rantakasvillisuutta. Tämä kuva on Tukholmasta.

7.2.3 Vesihuollon kehittäminen

Alueella on mahdollisuus lisätä vedenkulutusta pienimuotoisesti nykyisen vesijohtoverkoston puitteissa. Verkostovettä voidaan käyttää ranta-alueen uusissa suihkupisteissä tai kylpytynnyreissä. Huomioitava on, että kaikki käytetty harmaa vesi (harmaa vesi on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta) on käsiteltävä laadullisesti esim. biosuodatuksen kautta ennen laskemista eteenpäin, jotta Kuusijärven vedenlaatu ei huonontuisi lisääntyvän virkistyskäytön ja vedenkulutuksen seurauksena.

Jätevesiverkoston kapasiteetti rajoittaa vedenkulutuksen lisäämistä Kuusijärven alueella. Mikäli vedenkulutus ylittää hetkellisesti pienten jätevedenpumppaamojen tuoton, on jätevesien tasaaminen järjestettävä alueella ennen johtamista HSY:n jätevesiverkostoon.

Kuusijärven vedenlaadun parantaminen vesihuoltoverkoston lisäveden syötöllä on noussut aiemmissa suunnitelmissa. Kuitenkin on todettava, että nykyinen vesijohtoverkosto on riittämätön lisäveden johtamiseen, jotta Kuusijärven vedenlaatu kohentuisi merkittävästi. Mittakaavasta voi saada kiinni laskemalla, että Kuusijärven muodostaman varastotilavuuden (120 000 m^3) täyttäminen vesijohtovedellä veisi ajallisesti n. 180 vuorokautta eli puoli vuotta. Lisäksi se tulisi maksamaan nykyisen vesitariffin mukaan noin 340 000 eur. Lopuksi kloorilla verkostovedellä voisi olla myös haitallisia vaikutuksia Kuusijärven nykyiselle vesiluonnolle.

Lisäveden johtaminen Kuusijärven valuma-alueen ulkopuolelta

Kuusijärven valuma-alue on laajuudeltaan 75 ha. Alue rajautuu lännessä Lahden moottoritiehen. Moottoritien länsipuolella sijaitsee tuleva Haxlogin logistiikka- ja teollisuusalue, jonka hulevedet ja pohjavedet virtaavat nykyisin Keravanjoen vesistöön. Alue on 16 ha ja kooltaan noin 20 % Kuusijärven valuma-alueesta.
Alueella muodostuvien hule- ja pohjavesien pidättämistä ja johtamista Kuusijärven valuma-alueelle on heitetty ajatuspallona ratkaisuksi veden määrä- ja laatuongelmaan. Lisäveden tarpeen ajankohta olisi kesä-heinäkuussa, jolloin järven pintaveden haihdunta on suurinta ja vedenlaatu heikointa.

Haxlogin alueella voidaan laskea syntyvän 9 l/s/km2 pintavalunnalla eli 1,4 l/s. Pohjavalunnasta ei ole riittävää tutkimustietoa. Kahden kesäkuukauden aikana saadaan pidätettyä keskimääräisestä 110mm sademäärästä 7260 m^3 (= 120 m^3/d) hulevettä.

Hulevedet voidaan pumpata Kuusijärven valuma-alueelle Lahdenväylän alitse Nelostien metsään moottoritien ja vanhan Lahden tien väliin noin 140m matkan. Vedet virtaavat avo-ojaa 770 m pitkin Kuusijärveen. Lisäveden laatu tulee varmistaa Haxlogin alueella ennen pumppausta Kuusijärven valuma-alueelle. Hulevesien pumppaus ja virtausreitti on esitetty oheisessa kuvassa.

Lisäveden johtaminen voidaan järjestää sijoittamalla Haxlogin tontin eteläosaan hulevesipumppaamo (q= 5l/s, h=12m), joka nostaa huleveden Lahdentie moottoritien ali toiselle puolelle moottoritien rampin rummulle. Painejohdolle tulisi pituutta 140m ja se kulkisi suojaputkessa Lahden moottoritien rakenteen alitse. Lisäveden johtamiseen tarvittavien rakenteiden investointikustannukset ovat noin 90 000 eur (alv 0%). Tämän lisäksi tulevat pumppauksen käyttökustannukset kesäkuukausina ja vuotuiset johtamisjärjestelmän kunnossapitokustannukset, joita esitettyihin kustannuksiin ole sisällytetty.

Lisäveden johtamisen toteuttaminen Haxlogin alueelta Kuusijärveen edellyttää viranomaislupia mm. Ely-keskuksen ympäristöpuolelta vesilainmukaista rakentamislupaa vedenjohtamisjärjestelyistä ja Ely-keskuksen liikennepuolelta sijoituslupaa tierakenteeseen tarvittaville suojaputkille.

Ajatus lisäveden johtamisesta Haxlogin alueelta Kuusijärveen on yleistarkastelun perusteella teknisesti mahdollista, mutta vettä saadaan sieltäkin liian vähän, jotta veden laatu olennaisesti paranisi. Lisäveden johtamisen suunnittelua voidaan jatkaa yksityiskohtaisella rakennussuunnittelulla ja lisätutkimuksella hankkeen ympäristövaikutusten selvittämiseksi, mikäli Kuusijärven veden määrä tai laatu oleellisesti muuttuu huonompaan suuntaan nykytilasta.

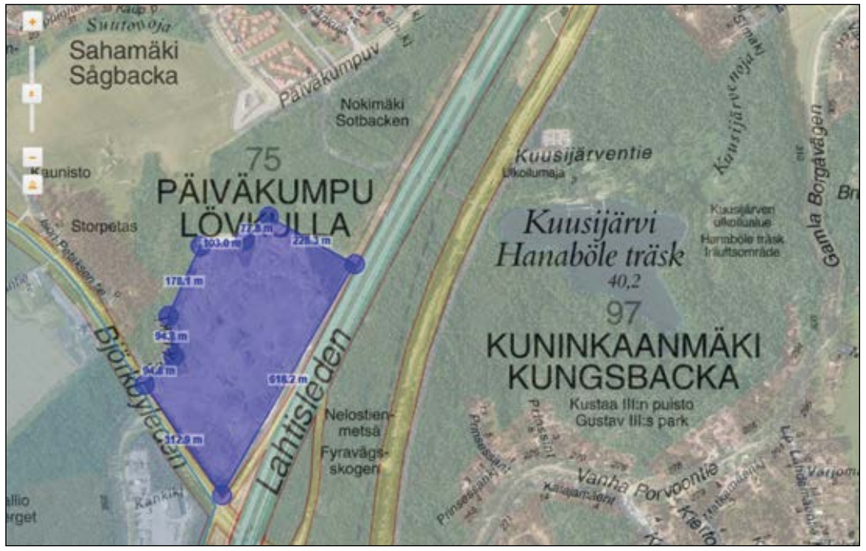

Haxlogin alue Kuusijärven länsipuolella.

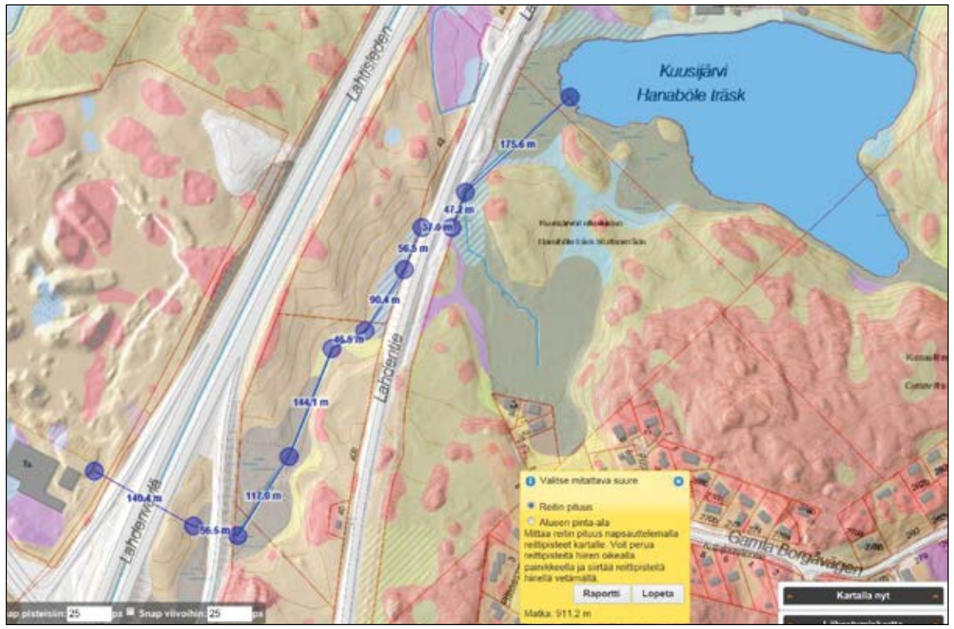

Haxlogin tontin hulevesien pumppaus ja virtausreitti Kuusijärveen (l=990 m)

Riko Laurilehto

Perspektiivikuvissa esitetään mielikuvia tulevasta Kuusijärvestä. Ne eivät täysin vastaa ideasuunnitelmassa esitettyjä rakennusten sijainteja, eivätkä kaikki esitetyt toiminnot ole mahdollisia. Porttirakennus on kuitenkin sillä paikalla, jolle sitä on ideasuunnitelmassa esitetty.

Reko Laurilehto, Anni Laurila

Reko Laurilehto

7.2.4 Toiminta

7.2.4.1 Matkailuun elämyksiä Kuusijärven luonnosta

Kuusijärven alueen kehittäminen on osa Vantaan elinvoimaohjelman toimenpiteitä. Kuusijärvi on yksi Vantaan kärjistä, kun kaupunkiin tavoitellaan kansainvälistä matkailua. Kuusijärvestä tulee portti Sipoonkorven kansallispuistoon. Kuusijärvellä on tiivis ulkoiluverkko ja laaja luontoympäristö lähellä asutusta. Alue on helppo saavuttaa Vantaan sisällä sekä seudullisesti. Kuusijärveltä Sipoonkorpeen suunnitellaan siltaa Vanhan Porvoontien yli. Kuusijärvi on kuntalaisten virkistyspaikka ja sen kehittämisen tulee lähteä vantaalaisten tarpeista. Käytön laajentaminen palvelemaan matkailijoita ja siihen liittyvän yrittäjyyden mahdollistaminen ei ole este säilyttää Kuusijärvi vantaalaisten virkistyskeitaana. Sipoonkorven Vantaan puoleisille alueille sijoittuu valtaosa kansallispuiston retkeilyalueista, jotka mahdollistavat luontomatkailun lähellä kaupunkikeskuksia. Luontomatkailu on vierailua luontoon, jolta odotetaan elämyksiä. Kaupungin tavoitteena on noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ja mahdollistaa kansallispuiston saavuttaminen joukkoliikenteellä tai kävellen.

7.2.4.2 Tulevaisuuden matkailupalvelut Kuusijärvellä ja lähialueella

Kuusijärvellä matkailualan yrittäjiä kiinnostavat saavutettavuus, toimivat reitit, varattavat tulipaikat sekä vuokrattavat modernit ravintola-, kokous- ja saunatilat. Tärkeää on ratkaista saavutettavuuteen liittyvät ongelmat. Kuusijärven tulisi olla julkisella liikenteellä helposti saavutettava matkailukohde. Verkostoilla on nykypäivän kilpailussa yhä tärkeämpi rooli. Kuusijärven alueen yrittäjien kannattaa verkostoitua keskenään. Yksi hoitaa majoituksen, toinen ruuan, kolmas opastaa metsässä… Matkatoimisto tai muu matkanjärjestäjä puolestaan markkinoi ja myy tuotteet. Urbaani retkeilijä haluaa usein valmiit tulet ja retkeilyn jälkeen ravintolaan syömään. Kysyntää on valmiille retkituotteille. Lisäämällä yhteistyötä on mahdollista synnyttää uusia matkailupalveluja ja vaikuttavampaa markkinointia. Kuusijärven nykyisellä kahvila- ja ravintolayrittäjällä on kiinnostusta kehittää aluetta, mutta toiveena, että alueelle saataisiin ulkopuolisia palveluntarjoajia elävöittämään palvelutarjontaa. Nykyisellään alueella ei ole yrittäjille tarkoitettuja varastotiloja, joita he voisivat vuokrata/käyttää.

Alueella toimivat yritykset voivat osallistua ja verkostoitua esim. elinkeinopalvelujen vetämässä Vantaan matkailuryhmässä, jossa käsitellään matkailun ajankohtaisia asioita elinkeinopäällikön johdolla. Matkailuryhmässä on esitelty mm. Visit Finlandin uudet ohjelmat Stopover ja Finrelax®, jotka ovat suunnattu pk-matkailuyrityksille.

Visit Finland: Stopover Finland – ja Finrelax® -ohjelmat matkailuyrityksille
Visit Finlandin koordinoimat teemapohjaiset kärkihankekokonaisuudet Stopover Finland, Finrelax® ja Merellinen saaristo käynnistyivät 2015 jatkuen vuoteen 2017. Ohjelmat tukevat TEM:n matkailun tiekartan 2015-2025 tavoitteita. Ohjelmat rahoitetaan pk-yrityksille suunnatusta Team Finland –kasvuohjelmarahoituksesta. Visit Finlandin kansainvälistymiskriteerit edesauttavat omalta osaltaan, että kansainvälisille markkinoille tähdätyt suomalaiset matkailutuotteet ja –paketit ovat riittävän hyvälaatuisia ollakseen kilpailukykyisiä.

Stopover Finland
Aasiasta Suomen kautta muualle maailmaan lentävistä matkailijoista vain pieni osa pysähtyy Suomessa. Stopover Finland -ohjelman tavoitteena on tehdä Suomesta vetovoimainen vierailukohde Helsinki-Vantaan kautta kulkeville kansainvälisille matkailijoille. Rakentamalla houkuttelevia paketteja muutaman tunnin kestävästä välilaskusta muutamien päivien mittaiseen stopover-matkailuun, voidaan Suomeen jo saapuneiden vierailijoiden myötä lisätä matkailusta saatavia tuloja.

Ohjelman toimenpiteet kohdistuvat kasvaville Aasian markkinoille. Suomen kannalta tärkeimmät kohdemaat ovat Kiina, Japani ja Etelä-Korea. Toimenpiteiden fokus on tuotekehityksessä sekä myyntikanavien rakentamisessa juuri näiden maiden matkailijoiden tarpeita vastaaviksi. Lisäksi rakennetaan Stopover Finland -tuotemenu, operatiivinen toimintamalli ja markkinointiverkosto, joissa määritellään roolit mukana oleville yrityksille. Tämän jälkeen panostetaan konseptin lanseeraukseen ja markkinointiin kohdemaissa. Stopover Finland -ohjelmaan otetaan mukaan yrityksiä, joiden matkailutuotteet soveltuvat tai joilla on valmius kehittää tuotteita stopover-matkailijoille. Tuotteiden ja matkailupalvelujen täytyy sijaita vetovoimaisissa matkailukohteissa, olla yksittäismatkailijalle helposti saavutettavia ja mielellään ympärivuotisia tai koko sesongin voimassa sekä räätälöitävissä ensisijaisesti aasialaisille, mutta myös eurooppalaisille matkailijoille.

Finrelax®
FinRelax-ohjelman tavoitteena on puolestaan tehdä Suomesta hyvinvointimatkailun kärkimaa. Hyvinvointiloma voi koostua esimerkiksi suomalaisesta saunaperinteistä, vedestä, metsästä ja kevyistä luontoaktiviteeteista sekä ruoasta.

Tuotekehitystä edistetään yrityksille suunnatuilla työpajoilla, koulutuksilla ja tuottamalla sekä välittämällä käytännössä testattuja työkaluja ja parhaita käytänteitä. Yritysten myyntityötä tuetaan jakeluteihin sekä kohdemarkkinoille suunnatuilla toimenpiteillä. Ohjelman pääkohdemarkkinat ovat Venäjä, Saksa ja Japani.

Visit Finland on laatinut yhdessä yritysten ja matkailuorganisaatioiden kanssa tuotesuosituksia, jotka toimivat työkaluna ja apuvälineenä yrityksille, jotka kehittävät matkailupalveluja kansainvälisille markkinoille. Kansainvälisillä markkinoilla huomioitava lisäksi Visit Finlandin vientikelpoisuuskriteerit ja hyvinvointimatkailutuotesuositukset.

Visit Finland: www.visitfinland.fi

Seikkailupuisto Kuusijärvelle?
Kiipeilypuisto on ottanut yhteyttä kaupunkiin ja osoittanut kiinnostusta Kuusijärven aluetta kohtaan. Kiipeilypuisto – eli puiden väliin rakennettavat seikkailuradat – edellyttää, että alueella on terve puusto, pinta-ala noin 1,5 ha ja hyvä sijainti ja liikenneyhteydet sekä yhteistyömahdollisuudet lähiyritysten kanssa. Puisto voisi houkutella alueelle uusia kävijäryhmiä kesäkauden ulkopuolella. Vastaavanlaisia kiipeilypuistoja on useampia pääkaupunkiseudulla.

7.2.5 Toteuttaminen ja kustannukset

7.2.5.1 Kustannukset

Tämä on alustava kustannusarvio.

Aikaisemmin sidotut kustannukset

Pysäköintialueen laajennus 2016	**100 000 €**
Vanhan Porvoontien ylittävä silta rakentamisohjelmassa vuodelle 2018	**1,7 milj. €**

Ympäristörakentaminen

Keskeisen alueen valaistus, uusien reittien ja sisääntuloaukion pinnoitteet, uudet kentät, leikkipaikka, pyöräpaikat kiveyksineen sekä laituripolku	(Alv. 24%) **1, 2 milj. €**
Ulkoilureitit, ladut ja valaistus	(Alv. 24%) **0,9 milj. €**

Liikenne

Väylien välissä olevan pysäköintialueen ajoyhteys (n.80m) Lahdentielle	40 000 €
Pysäköintialue: ve 1) 38m*200m, n.270 ap ve 2) 56m*200m, n.360 ap ve 3) 73m*200m, n.470 ap	 450 000 € 800 000 € 1 400 000 €
Lahdentielle uusi nelihaaraliittymä	100 000 €
Bussin kääntöpaikka (valmiit perustukset)	40 000 €
Ajoyhteys (n.200m) kääntöpaikalle	100 000 €
YHTEENSÄ riippuen pysäköintialueen laajuudesta	**730 000-1 680 000 €**

Vaihtoehto silta ja penkereet

Kevyen liikenteen 30-40 metriä pitkä silta pysäköintialueelta Kuusijärvelle	250 000 - 350 000 €
Pengertäytöt, massanvaihto ja louhinta	n. 120.000 - 150.000 €
Viherrakentaminen toteutettuna maksaruoho- ja niittymatoilla	n. 127 000 €
YHTEENSÄ	**n. 500 000 - 630 000 €**

Vaihtoehto alikulku

Pohjaveden korkeuden vuoksi tulee kalliiksi: vrt. Tikkurilantien-Riipiläntien alikulku	**n. 1,2-1,5 milj. €**

7.2.5.2 Aikataulu

Kesällä tai syksyllä 2016 laajennetaan nykyistä pysäköintialuetta pohjoiseen. Bussi 712 A alkaa kulkea Tikkurilan ja Kuusijärven välillä. Ulkosuihkut toteutetaan ja pienten savusaunojen viemäröintiä parannetaan.

Vanhan Porvoontien ylittävä silta on kuntatekniikan keskuksen rakentamisohjelmassa vuodelle 2018. Viereisessä kuvassa on esitetty arvio alkuvaiheessa toteutuvista asioista. Vuonna 2016 laajennetaan nykyistä pysäköintialuetta. Seuraava vaihe on uuden pohjoisen liittymän ja siihen liittyvän tien rakentaminen. Kolmas vaihe on väylien välisen pysäköintialueen ja Lahdentien yli- tai alikulun toteuttaminen. Ideasuunnitelmassa esitettyjä asioita on mahdollista tehdä joustavasti eri vaiheissa.

Asemakaavan muutosta aletaan laatia tämän kehittämissuunnitelman valmistuttua.

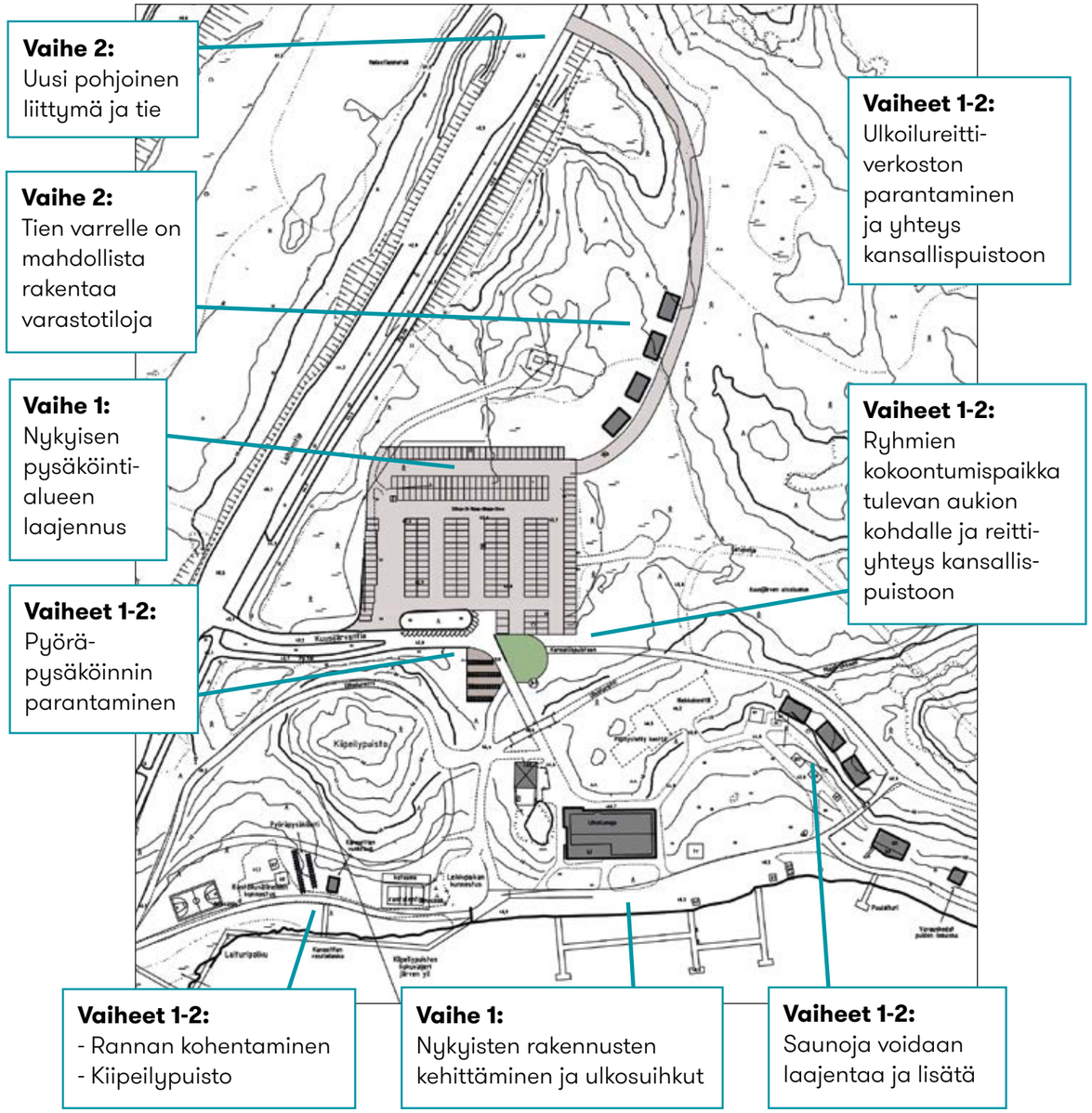

7.2.5.3 Jatkotoimenpiteet ja vastuutahot

Tämän Kuusijärven kehittämissuunnitelman valmistuttua työ jatkuu ja siirtyy lähemmäs toteuttamista ja toiminnan kehittämistä. Kaupunginjohtaja Kari Nenonen on 02.03.2016 nimennyt pysyvän Kuusijärvi-Sipoonkorpi -työryhmän viemään asiaa eteenpäin. Työryhmän puheenjohtaja on aluearkkitehti Vesa Karisalo.

Asemakaavan muutos
Kaupunkisuunnittelu

Liikenteeseen liittyvä suunnittelu
melun hallinnan toimenpiteet
yhteistyö ELY:n liikennepuolen kanssa
pyöräilyreittien kehittäminen
KUNTEK liikennesuunnittelu

Metsäsuunnitelma
Viheralueen yleis- ja toteutussuunnittelu
Opastus ja viitoitus
Taideprojekti metsään yhteistyössä kaupungin kulttuuripalvelujen ja jonkin oppilaitoksen kanssa
KUNTEK Viheralueyksikkö

Olevan rakennuskannan kehittäminen ja ylläpito
Rakennusten suunnittelu ja rakennuttaminen
Rakennusten ja rakennelmien suunnittelukäsikirjan laatiminen
Tilakeskus

Liiketoimintakonseptien muotoilu
Mikroyrittäjyyden edistäminen
Elinkeinopalvelut

Vuorovaikutus, tiedotus ja markkinointi
Kaikki omaan työhönsä liittyen

8 Lähteet ja kirjallisuus

Honkanen, Jarmo. Ulkoilureittisuunnitelma ja luontoselvitys. Sipoonkorven virkistyskäytön kehittäminen. Sipoo 2007.

Itä-Vantaan linja-autovarikon pohjavesivaikutusten arviointi Rusokallio (Brunaberget), Hakkila 82116843. 20.8.2007. Ramboll.

Itä-Vantaan linja-autovarikko. Vaihtoehdon liikennemelu- ja ilmanlaatutarkastelu. Matti Keränen ja Olli-Matti Luhtinen Ramboll. 31.8.2007.

Janatuinen, Aki. Vantaan virtavesiselvitys 2010-2011. Vantaan kaupunki, maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö, ympäristökeskus. C18.

Luonnonlukutaito - Luo liiketoimintaa vihreästä hyvinvoinnista. Sitra. Toim. Särkkä, Susanna, Konttinen, Lea ja Sjöstedt, Tuula. Helsinki 2013.

Luonnonsuojelu ja luonnon virkistyskäyttö Sipoonkorven alueella. Sipoonkorpi-työryhmän mietintö. Uudenmaan lääninhallituksen julkaisusarja 1993:7.

Korpela, Kalevi ja Paronen, Olavi. Ulkoilun hyvinvointivaikutukset. Julkaisussa: toim. Sievänen, Tuija ja Neuvonen, Marjo. Luonnon virkistyskäyttö 2010. Metlan työraportteja 212.

Kuusijärvi. Asemakaavan 970500 selostus. Vantaan kaupunki, maankäyttötoimi, asemakaavaosasto 4.12.1996.

Lehti, Saija. Kuusijärven ja Bisajärven vaikutus Myyraksenojan vedenlaatuun. Vantaa 2015.

Muukka, Laura ja Mäkynen, Anne. Kulttuurimaisemaselvitys. C7:2005; KAUPSU 4/2005. Vantaa 2005.
Mäkynen, Anne. Vantaan maisemarakenne ja maankäyttö. Vantaan kaupunki, yleiskaavaosasto. Julkaisu C16:93 1993.

Nieminen, Jouko. Alueelliset kehitysnäkymät 1/2015. Työ- ja elinkeinoministeriö ja ELY-keskukset. Helsinki 2015.

Seudullinen ulkoilureittisuunnitelma. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 2002:14. YTV. Helsinki 2002.

Sipoonkorpityöryhmä II loppuraportti. Itä-Uudenmaan liitto 2004, julkaisu 82.

Sipoonkorven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Luonnos lausuntokierrokselle 7/2013.

Sipoonkorven kansallispuiston liikenneselvitys. Trafix oy. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 206. Vantaa 2013.

Särkelä, Asko, Lahti, Kirsti ja Männynsalo, Jari. Kuusijärven tila vuonna 2007. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Vantaan kaupunki, ympäristökeskus C6:2008.

Tyrväinen, L., Silvennoinen, H., Korpela, K. & Ylen, M. Luonnon merkitys kaupunkilaisille ja vaikutus psyykkiseen hyvinvointiin. Julkaisussa: Tyrväinen, L. & Tuulentie, S. (toim.) Luontomatkailu, metsät ja hyvinvointi. Metlan työraportteja 52: 57-77. 2007.

Tyystjärvi, Kati. Kuusijärvi – Hanaböle träsk: 50 vuotta ulkoilua ja virkistystä. Julkaisussa: Helsingin pitäjä – Vantaa 2016. Helsinki 2015.

Ulkoilureittien suunnittelun ja toteuttamisen periaatteet. MTK (Maa- ja Metsätalous- tuottajain Keskusliitto), SLC (Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund), Suomen Kuntaliitto ja Suomen Latu 2002.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015. Vantaan kaupunki 2015.

Vantaan pienvesiselvitys. Vantaan kaupunki ja FCG. Vantaa 2009.

Vierikko, Kati, Kristjankroon, Heidi ja Yli-Pelkonen, Vesa. Kuusijärven kävijä- ja kasvillisuustutkimus 2013-2014.

Von Boehm, Aino. Sipoonkorven kävijätutkimus 2009. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 126. Vantaa 2010.

Väre, Seija ja Krisp, Jukka. Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. Suomen ympäristö 780, Ympäristöministeriö, Alueidenkäytön osasto. Helsinki 2005.

Vantaan kaupunki

Kaupunkisuunnittelu